

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Edebiyat - Sokak

Ocak 2016
Sayı: 4
Fiyatı: 6 TL

Nejat İşler
Meltem Cumbul
Ercan Kesal
Cengiz Bozkurt
Haydar Ergülen
Fulsen Türker
Hüsnü Arkan
Başay Okay
Alev Karaduman
Serdar Akar
Deniz Tarsus
Barış İnce
Meltem Yılmaz
Celil Oker
Ayşen Aksakal
Ali Lîdar
Alper Gencer
Can Tanyeli
Fatih Pınar
Hacer Foggo
küçük İskender
Ahmet Büke
Kadir Aydemir
Esra Tanrıbilir
Hakan Demir
Erk Acarer
Önder Abay

AŞK KENDİNDEN
VAZGEÇME HALİDİR,
KENDİ BENLİĞİNİ
EZMEDEN "BİZ"
OLABİLME HALİDİR

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akgamsefası

HRANT

19 Ocak 2007

Bazı yaralar zamanla iyileşmez de derinleşir. Bazı yolculuklar hiç keyifli değildir. Bazı kelimelerin anlamı güzel, söylemesi yasaktır. Bazı çocuklar canlı gömüldükleri toprakta filizlenir. Bazı insanlar hâlâ kaldırım üzerinde yüz üstü yatmakta, gözlüklerinin parçaları keskin bir kalemin üzerinde durmakta, gencecik bakışlarıyla haber peşinde koşmaktadır. Saygıyla anıyoruz.

Önder Abay

METİN

8 Ocak 1996

Metin'e metin bir metin

Metin'in kafasında bir darp var
Polis karakolundan morga kadar
Mosmor
Bir darbe var
Yüreğimizde beynimizde
Soruyor bir işaret fişegi
Biz ölerek mi yaşamayı
Öğreneceğiz hâlâ...

Can Yücel

UĞUR

24 Ocak 1993

Uğur'a Ağıt Değil Övgü

Günümüzde insan olmanın
çok ağır bedeli var
Ya parçası olacaksın algınlığın
Ya seni parçalarlar

Oysa insan olmak
çöğalabilmektir başkalarıyla
İnsansın, birinin canı yanarken
Senin de canın yanıyor

Bir bombayla canına kıyılan
çöğalmasını bilen biriydi
Daha az Uğur Mumcu'yduk dün
Daha çok Uğur Mumcu'yuz şimdi

Ataol Behramoğlu

AÇIM

Açlık bir yoksunluk hali. Biz daha çok doymamakla tanıyoruz kendisini. Midemizin çapının, damağımızın tadının eksik kaldığı duruma verilen isim gibi gelse de açlık aslında biraz daha cevalb bir yerinde duyuyor hayatın. İnsanın midesinde bir taş gibi duran ezilme duygusu kendini göstermeye başlıyor ve birazdan doyacağının garantisi varsa açlığın adı diyet oluyor.

Sanılanın aksine garibanın açlığı o kadar da tehlikeli değildir. En fazla ne olur? En fazla yolunuzu kesip, "Bana bir çorba alırsın mı?" der. Eğer canınız azıcık acıydısa bir lira verip geçersiniz. Çünkü vicdanın nakit bir değeri var. Normal zamanlarda bir lira, ramazan ayında da gelirinin kırkta biri kadar. Bir de açları anlama durumu var. Yalnız, kişi başı fiks menü seksen liraya alınmış iftaları beklerken açları anlamak biraz zordur.

Mesela vasiyet olarak ablasına, "Açlıkta öldü de," diyen bir kız çocuğunu anlayabilir misiniz? "Ey ölüm meleği! Acele et ve ruhumu al ki artık cennette yemek yiyeyim." Bu cümleyi kurmak için gereken acı, hangimizin etini kesmez? Hangimizin kani tutuşmaz? Hangimiz anlayabiliriz ölümü diletecek bir açlığı?

Aslında açlık, birilerinin zenginlik diyetinin başka ve daha kalabalık insanlar tarafından ödemesidir. Açlar ve toklar arasındaki çatışma aslında bundan ibarettir. Önem sırasına göre dizilmiş iftarlarda en tepede kalmayanların kaderidir. Maslow'un ihtiyaçlar piramidini unutun. Artık başka türlü ihtiyaç piramitleri var. Mesela Suriyeli bir kız çocuğunun cennette yemek yiyebilmek için ölmek istemesi normalde bu piramidin temelinin oluşturur. Ancak kapitalizme göre bu piramidin temeli, o kızın aç kalmasına sebep olan cetelere silah satan namussuzların lüks giderleridir. Ali ölebilir ancak o namussuz daha pahalı bir jete binmek zorundadır.

Açlık diyorduk. Yeterli besini alamamak. Yani dokuların, organların beslenememesi.

Açlık. Ölüme giden en acı yol. 148.600.000 km2

Dünya kara parçasında yetißen hiçbir buğdaya, domatese ya da patatese sahip olamamak.

Açlık. Bu dünyada yaşayan hiç kimseden bir lokma ekmek alamamak.

Açlık. Doymamak değil, ayakta kalamamak. Cennette yemek bulabilmek için ölümü beklemek.

Açlık. Kendi topraklarından kaçmak zorunda kalıp tanımadığın bir memleketle, tanımadığın bir dilde ötenmek.

Eğer iki gün boyunca yemek yememiş biriyle karşılaşsanız muhtemelen bir koku duyacaksınız. O koku sizin aklınızda "ağzı kokusu" olarak kalacak.

Açlık aslında o koku, üzerinde yaşadığımız dünyanın kokusu. Kişisel servetini kendi oluşturduğu fona bağışlayıp vergi ödemekten yırtan insanların takdir edilip, "açım," diyen insanlara "Gelmeseymiş bunlar da buraya" ya da "Bunlar sahteکار orospu çocuğu" denilen bir dünyanın kesiş kokusu işte.

Açlıktan kimsenin ölmediğini söyleyenlere bakmayın siz. Savaşta, sürgünde, iş cinayetinde, göçte ölen her insan açlıktan ölür. Bu dünyadaki her ölümün arkasında en az bir aç zengin vardır. Üstelik zenginlinin açlığı garibanınkine benzemez. Çünkü zenginlinin açlığı, yedek büyüyen bir açıktır. Gariban ise yemeden dödür. Bu yüzden önce zenginlerin doyması gereklidir.

Gariban aç kaldığında sizden bir lira ister. Zengin aç kaldığında sizi öldürmesi için birilerine silah satar. Gariban aç kaldığında yemek bulmak için ölmek ister. Zengin aç kaldığında sizi öldürür.

Siz bir gün gariban olabilirsiniz ancak büyük bir ihtimalle zengin olamazsınız. Çünkü zenginlik zamanla öğrenilen bir şey değildir. Makul bir vicdansızlık gerektirir. Bu fotoğrafta gördüğünüz çocuk bu anda aç olmayabilir ama onun açlığı zamana yayılmıştır. Yemek yemekle doymaz bazen insan. Toprağına, ağacına, tarihine ihtiyaç duyar. Ses ister, sevgi ister gerçek doğumuk için insan. Birbirimizi yemekten vazgeçip ekmeğimizi paylaşmaya başladığımızda bu çocuk duyar, biz duyarız. İşte o zaman ağır sesleri yükselen her evde mutluluk çığlıkları duyarız.

TERS KÖŞE

MEHMET ERDEM

Unutmadığınız bir dayak var mı?

2000'lerin başında, henüz üniversite yıllarımdı, arkadaşlarımla birlikte bir bara gitmiştik. Sebepini hiç anlamadığım bir şekilde on kişiden afflı bir dayak yedim. Bir hafta yataktan hiç kalkamadım. Daha sonra ortada bir yanlış anlaşılma olduğunu fark ederek özür dilemişlerdi.

İnandığınız en büyük yalan?

Sanırım herkesi kendim gibi zannetmemdir.

En zararlı alışkanlığınız ne?

Genel olarak çok sabırsızım. Bütün hiperaktifler gibi.

Hangi kötü karakter olmak istediniz?

Darth Vader olmak isterdim. En azından karizmatik bir kötü kahraman.

Bir suç işleyecek olsaydınız bu hangisi olurdu?

Organize bir şekilde bir kumarhane dolandırmak isterdim. Ancak yakalanmamak kaydıyla.

En sık gördüğünüz kabus ne?

Tıklım tıklım bir konser alanında sahneye çıkıyorum. Ama bir tale bile ses sistemi yok. Mikrofon yok. Enstrümanlar yok. Öyle kalakalıyorum. Tam bir kabus.

En sevdiğiniz şehir ve sokağı sorsak?

Şehir İstanbul. Sokak da Beşiktaş Afacan Sokak. Ama Beşiktaş'ın hemen hemen her sokağında kendimi güvende hissediyorum.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?

Sakarlıklarla çok dalga geçerim. Sürekli bir yerlerime zarar veririm. Artık komik bir hal aldı.

Değiştirmenizi istediğiniz ön yargılarınız var mı?

Herkesi hemen güvenmemeyi dilerdim. Bir de insanlara "hayır" demeyi bilmek isterdim.

Hayatınızın en zor anı neydi?

Konser için Konya'ya gitmiştik. O zamanlar boğazımdaki nodüller de kist haline gelmişti. Kan tükürüyordum. Benim için çok zor bir konser olmuştum. Sonrasında hemen geri dönmüş ve direkt ameliyat olmuştum.

Sizce hayattaki en büyük şansınız ne?

Doğuştan müzige yetenekli oluşum hayattaki en büyük şansım. Ve her zaman doğru insanlarla rastlaşmam.

DÜMENDEN ŞEHİR TİYATROSU

Harbiye Karakolu yirmi metre kadar çaprazımızda. Teşvikiye'nin, hatta Türkiye'nin en güzel kızları önümüzde. Efsane Akademi Kitabevi diğer çaprazımızda. Muzaffer abiyile bağırmanın konuşacak kadar yakın. Yazarların Evi, açtığımızda seslensek belki duyuracak mesafede. İlyazı yani. Hafta sonları, Teşvikiye ahalisi Ada'ya gider. Eczacıbaşıların dükkânının kepenklerini kale yapar top oynarız. Bir gece önce göz süzştüğümüz kolejlî kızlar çay içmeye gelir. Üsküdar Amerikan, İtalyan Lisesi, Alman Lisesi, Avusturya Lisesi. Şişli Terakki ve Işık Lisesi zaten mahallenin kızları. Bizimle takılıp bohem olmak isterler. Biz de kırmayız. Yazarlar, gazeteciler de gelir, Nobellisinden hem de. Takıcı Mehmet, o an uyanır işe, yaptırdı muz ortaları bırakır, kafayla goli tezgâhta atacağını bilir.

Yine böyle bir gün, junior tayfadan bebeler bastı tezgâhı. Mavrayı, Haydar Dümen'in bir kitabı üzerine kurduk. Kitap resimli. Resimlere baka baka güliyoruz. Çok güliyorlar herhalde, bir süre sonra, karakoldan polis geldi, silahlı: "Kim ulan bu tezgâhın sahibiy?" Benim olduğunu bal gibi biliyor. Ancak okumuş kardeş olduğum için konduramıyor herhalde. "Benim kardeşim." "O şeyi de al gel, komiser çağırıyor, şikâyet var." Hayda.

Kitabı da alıp polis nezaretinde karakola gittim. Komiser çok sinirli. Artık, hangi kifaletsiz muhteris muhbir vatandaşda, nasıl bir ruh haliyle okunmuşsa buna, kızına tecavüz etmişim gibi, "Terbiyesiz, ahlaaksız, ırz düşmanı", havada uçuyorum. Sonra da, kitabı alıkoyp, beni kodese attırıyor. Lan, güleymim mi, ağlayayım mı bilmiyorum. Öyle oturuyorum. Cep telefonu, internet olayları falan namevcut. Kimseye haber veremem. Zaten, komiserle konuşmaya gelen bizim çocuklar, tekme tokat ve küfürler eşliğinde karakoldan atılıyor. Hafiften tırmaya başlıyorum, zira bizzimkiler bu muameleyi reva gören abimiz, kim bilir bana ne menem bir şiddet tiyatrosunda rol verecek?

Geçmeyen bir, bir buçuk saat sonra, memur gelip beni çıkardı. Oh! Abinin odasının camları caddeye bakıyor, kötü muamelele abırması, başlarım bağırma, duyan bir Müslüman yardım eder herhalde. Odaya girdim, komiser düzgün tipli biriyile karşılıklı çay içiyor. "Gel, gel," dedi komiser. "Şimdî Han'ya'yı Konya'yı öğreneceğiz." Kitabı çıkardı çekmecesinden, "Doktor bey, bu ahlaksız serseri, bu şeyi sokagın ortasında sergiliyor. Koymuş kitapların arasına, yok efendim bilimsel esermiş de, yazar doktormuş da. Ben şimdî buna n'apıyım?" Houston Tıp Merkezi'nde görevli, Tontonumuzun hayatını kurtaran ve bu yüzden aylarca mekletin en sevdiği Amerikalı olan, dünyaca ünlü kalp cerrahî Debakeyi var sanki karışmış. Kahramanım, kitabı eline alıyor, şöyle bir evirip çeviriyor, bana döndürüyor kafasını. İşte biz de bakışlarımızla, herhangi bir Aziz Nesin öyküsünün karakterleri haline gelişimizi kutluyoruz, biraz buruk da olsa. "Evet," diyor, "Haydar Dümen, bu konularda uzman bir hekimdir, bir sürü bilimsel eseri vardır, bu da en bilineni." Komiser, büyük bir hayal kırıklığıyla kitabı geri alıyor, bakıyor, sayfalarını karıştırıyor, çekmeyeceği geri koyuyor. "Lan çik gît, gözüm görmesin seni. Geleceğim o kitapların kontrol etmeye, fena bir şey bulursam yandın. Çk..."

Tezgâha döndüm. Önce bizim keralatala ince bir frç, sonra da sade bir Türk kahvesi, sigara eşliğinde. Esnaf merak etmiş, ballandıra ballandıra anlatıyorum olanları. Geberiyoruz gülmekten. Bir yandan da karakolu kesiyor. Hem polisler bakıyor mu diye, hem de doktorun çıkışını yakalamak için.

Bir yarım saat sonra çıktı doktor. Daha ben ona doğru hamle yapmadan, eliyle gelyorum işareti yaptı, geldi. Teşekkür ettim, zamanı varsa bir çay ısrarlamak istediğimi, zira karakola giden çağları kötü olduğunu söyledim. Çay ocağındakilerin

uyuz oldukları polislerin çaylarına tükürdüklerini söylemedim. Doktor, karakola doğru baktı, güvende olduğuna kanaat getirdi ve bastı kahkahayı. Lan, durduramıyoruz kahkahayı. Bana nezaret eden polis kapıda, birazdan kahkahalarımız çete suçuna girecek. Kolundan tutup, tezgâhın yanında bir kuytuva oturttum doktoru, çayları söyledim. Çaylar geldi, kahkahalar eşliğinde muhabbet ettik. Cerrahpaşa'da doktormuş, karısına hediye almak için gelmiş Nişantaşı'na, park ettiği yerde arabaya vurmuşlar,

onun için karakoldaymış. Çayını bitirdi, iki tane kitap beğendi, hediye olması için ısrar ettim, zorla parasını ödedi, indirim teklifimi de geri çevirdi, el sıkıştı, gitti.

Komiser, hiçbir gün tezgâha -kontrol için- gelmedi. Hep uzaktan kaşlarını çatı. Doktor, "Gelirim," demişti, bir daha uğramadı. Hayat galesi işte. Bizim yaramazların bir dövmeci oldu, biri avukat. Kapıda duran genç polis, defalarca tayinini istedi, aldığı maaşla İstanbul'da geçinemediği için. Bir türlü çıkmadı tayini, intihar etmiş, öyle dediler. Çaycı Hacı abi geçen sene ölmüş mekleteinde. Akademi Kitabevi, Kadköy'e taşınmış galiba. Yazarların Evi en son Ortaköy'deydi, duruyor mu bilmiyorum. Kolejlî kızlar çoluk çocuğa karıştı, ben de meşhur oldum. Hâlâ kendimi Türk hekimlerine emanet etmeye devam ediyorum...

Hâlâ kendimi Türk hekimlerine emanet etmeye devam ediyorum...

NÖBET TERİMLER SÖZLÜĞÜ

"mütemadiyen nöbeteyiz"

1. İyimsemek

Kim ne derse desin aldanmayın; dünya çok güzel bir yerdir. Her şeyi affedebilir dahi daha affetmek kibriden çıkamadığından, bu güzelliğe perdeli bakar. siz iyiyşeniz, her şey sizinle beraber iyiyşir gider, ama siz iyi değilseniz de, her şey sizinle beraber iyiyşir gider. İyimseyin, çekiyorum.

2. savaşıyor

savaşıyor, sözün uçurumundan düşmektir ağalar, yani sükutından vurulmak... kendi savaşını yaşayanlar, kendi savaşını yaşayanlarla beraber savaşıyorlar. kendi barışını yaşayanlar, yaşayan her şeyle beraber barışa yazılıyor. o aradıkları var ya, o aradıkları savaş barışa yazılıyor onlar, barış savaşı yazıyor. bu kaç birbirimizle ümit dağıtma çağdır ağalar. bu da 'azıcık merhamet' kod adlı bir konuşmadır. kim bilir, belki de tam size göre bir 'tırır'dır?

3. japonca gölü

ah bir japon malı olarak doğmak vardi dünyaya. heyhat, ki biz gün batımlarında iskelede giderdik. akşam oldu mu masaya sandalyeler yanıştırdı: - keallıyon. - ne alıyon. - ko.

4. türkükürüt

türk ve kır kardeş iki soy olmanın yanı sıra aynı harflerden oluşan iki kelimedir. her ikisinin de göbeğinde -ür- vardır. birinin te'si başta, diğlerinin te'si sonda. öbürünün ke'si başta, benkinin ke'si sonda. -ür- de her türlü anlaşılabilir. insan giyiniklerin alaşı, -ür- yanken sevmişim. ne tarafından okusa okusun, kelimelerinin menziline varan zaten unuttuğu kıyafetini. ah "insan" desek, onu da türlü anlamlarından vurmuş, vurmuş, vurmuşlar. boğazdan sökölüp atılan bir türkükürüt gibi ayak altlarına salırlar.

5. sevkredisi

sevme bedavadır cancağızım. dilin altında, elin altında, gözün dibinde isporta muamelesi görür. sona saklanır, kibre saplanır, ağrıdan alınır hep. nefes ile taksitlenir, ölmek ile pek sütilir. bir ana memesi kadar sek ve eklem kokusu kadar geri çevilemez bir tekliftir sevmek. masrafsız, yek niyetle kapatılır.

Mehtmet Ali & Akşamsefasi

DÖNGÜ

Senin gördüğün sevgilim... Hani o kalabalık metrobüste çocuğuna tokadı basan, azıcık da kapışondan tutup sarsan öf-pöçü ane... Hani asla olmayacağını iddia ettiğin ane... İşte o ane, çocuğunun duygusal, psikolojik, biyolojik gelişimine büyük katkı sunduğuna inandı. Çünkü çocuk, içinde envaieşit poşet bulunan hacimli çantaıyı çekistirecek haylazlık yapmıştı. Yaramazdı! Tokadı hak etmişti. Her şey minik yavrunun istikbalı, hep onun gelecekteki iyilliği, azıcık da kendi anlık isteği içindi. Ne de olsa onun için en iyisini ile o bilirdi. Şaplak sesi... Anlık öfkeyi kusma istenci ile yaptığının doğruluğuna inancın şehveti birleşimi...

Dünyadaki tüm küçük zalimler yaptıklarının zorbalık değil de birer zorunluluk olduğunu düşünür. Tam da bu yüzden onların sabit fikirlerini 'vicdan' söylemliyi değiştiremezsin. "Yaptığın ne kaaa da kötü öyleyse, sen ne berbat bir şey olmuşsun böyleeee..." Ne dersene de... Onun tikiinde mi ki ne? Küçük zalimler, büyük zalimlerin onlara verdiği yetkiye dayanarak, bizleri şahitlerin huzurunda çapulcu-üşkyıa ilan eder. Bizim gibiler de iyi günde kötü günde, hastaklık sağlıkta, terörist, hain filan olmadığını inatla tekrar eder.

Küçük zalimler sevgilim... Her zaman bir büyük zalim bulabilirler. Onların verdiği yetkiye dayanabilirler. Anne kocaya dayanır, koca belediyeledi nikahı memuruna... Nikah memuru belediye başkanına, belediye başkanı hükümete... Hükümet polise, polis askere, asker devlete... Devlet ABD'ye, ABD tanrıya, tanrı tekrar anneye... Dayanma döngüsü... Sonra hepsi toplanıp hepimize... Dayanabilirler. Döngü buzulmadıkça bu böyle gider. Dayanma döngüsündeki geniş yuğınlar hep birbirini destekler. Birbirlerinden kuvvet devşirirler. Böylece sana göre kötülük, onlara göre ödünsüzlük uzun sürer. Tüm işkencecilerin aslında sevenen birer aile babası olması da seni şaşırtmaya devam eder.

Hep aynı ses tonunda ama hep yüksek sesle konuşur küçük zalimler. Yani böyle şey gibi... Bir ev gezmesi sonunda, kapi ağzında gerekleşen, anlaşılmasız ve volümlü konuşmalar gibi. Sanki akşam boyu hiçbir şey konuşulmamışcasına son anda iivediklec olarından than... Hızlıca, yalandan... Aynı tonda, bağırın... O kakofoni içinde boğuluş gidersin. Sesin yuğunluğundan çok kırılganlı

birbirini dinlemeden hep aynı tonda konuşmasından ürkersin.

Küçük zalimler... Yemişim küçük zalimler! Kimmiş ya bunlar? Sorun sende değil "biz" de sevgilim. Bugün küçük zalimlerin dayanma döngüsünü bozmak için biz ne yaptık? Yıkıp da yerine ne yaptık? Bize yeni bir döngü gerekli artık. Renğarenk bir döngü... İly de... Bizim döngüler hep birbirine laf sokma üzerine. Birbirini destekleme değil de yere batırma üzerine. Birbirinden güç alma değil öç alma üzerine. Ayrıştırma, çarpıştırma, cesaret ve hatta sidik yarıştırma üzerine... "Sen Gez'de neredeydin, sen 68'de neredeydin, sen Güneydoğ'da neredeydin, sen Karadeniz'de neredeydin, sen 28 Şubat'ta neredeydin, ben hep en öndeydim ama sen neredeydin?" Ne lan bu böyle? Hepimiz mi

cengâverdik, hepimiz mi Bruce Lee'ydik, hepimiz mi en öndeydik? Milyonlarca kişi el ele tutuşup önde tek sıra halinde yürüdü de biz mi görmedik?

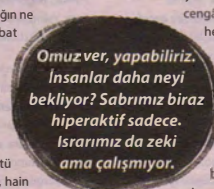
Dayanma döngüsü değil kısır döngü bizimkisi sevgilim... Haklılığımı anlatamayınca, beceremeyince, başaramayınca, isyanımızın sonunu getiremeyince yanı...

Direncimiz etkisiz hale getirildi, omuzdaşlarımız ölü ele geçirildi, inancımız tutuklanarak cezavine gönderildi. Sevgimiz denetimli serbestlikten yararlanıldı, empatimiz hükümlen açıklanmasının geri bırakılmasından. Fikrimiz de yoruldu artık firar edeceği tüneli kazmaktan.

"Ama arkadaşlar iyidir." "Gülüşlerim, acılarımı örtmeye çalışan ağır içşillerdir." "O gemi bir gün gelecek"tir. (Ne baktınız? Hepinizin kapak fotoğrafıydı bunlar? Ben de sizden gördüm yazdım. İnancımın mı yazmıştınız? bayım?) Mademki bunları söylüyoruz sevgilim, başarabiliriz biz de. Yeni bir döngü yaratabiliriz belki de. Renğarenk bir döngü... İlaatin değil hürriyetin döngüsü... Rekabetin değil muhabbetin döngüsü... Dayanmanın değil dayanışmanın döngüsü... Omuz ver, yapabiliriz. İnsanlar daha neyikiliyor? Sabırımız biraz hiperaktif sadece. İsrarımız da zeki ama çalışmıyor.

Hem belki... Birisi de bizi sevgilim... Belediye başkanının sürekli kendisine yetki vermesine artık dayanamayınca... Şahitlerin huzurunda atarlanarak yanı... Atıklarına ilen belki...

"İmdi çapulcuıya öpebilirsiniz."

EL KADAR ÇOCUK O, KORKMA!

Pandalar, hayvanlar aleminin yavrusuna en düşkün üyesi. Anne panda, kucakından ayırmadan, sürekli emzirecek bir buçuk sene yanından ayırmıyor yavrusunu. Dişi pandanın, gönlüne göre birini bulabilmesi çok zor olduğundan dünya üzerinde en fazla bin adet panda var şu an. Nesilleri tükeniyor.

Şimdi biz, savaşlar içinde, sabırımı sınanarak, aklımızla alay edilecek hayatta kalmaya çalışıyoruz ya; hani aldığımız nefes bile ağır bir yük ya bazen bize, güç bulup "gececek bunlar" diyemediğimiz de oluyor ya; işte bunlar hep yavruladığımızızdan.

İşte bu yüzden yalnızlaştığımızdan. Yalnızlaşa yalnızlaşa neslimiz tükeniyor. Koca dünyanın yükünü taşıyıp da, bütün acılara empati yaptıktan sonra, kendini dört duvarın soğukluğuna kapadığınızdan, tüm hakları kucaklayıp da o kucağa el kadar bebeği sığdıramadığınızdan.

Zincirlerimizden başka kaybedecek şeyimiz cidden kalmadığından, zincirin bir halkasını çocuk sandığımızdan. Oysa çocuk dediğin, kismet ile değil, hayaller ile gelir kucağa. Kismet insan yaratır. Çocuk insana yeniden hayal kurmayı hatırlatır, ilk gülüşünü, ilk kelimesini hayal ederek başlar, ilk aşık olacağı günün hayalinde bulursun kendini.

Bir kokuyu derin derin içine çekmenin zevkini hatırlarsın. Duyuların yerine gelir, gözlerin kıkmadan bakar küçükük yüzüne, teninin yumuşaklığı içini yumuşatır, tadı damağında kalır.

Güç verir çocuk. O derdini anlamasın diye altmış sanyede gözyaşını güllüğe evlirilsin. Sonra kendin bile inanırsın güldüğünde. Gülmek devrimci bir eylemdir. Bir hayat ironisi ki en çok devrimciler mesafelidir çocuk yapmaya.

Bir kez çocuğun olursa, hayatta ne kadar kaybetmiş olursan o; en az biri için kahraman olursun.

Düz çizgi çekebildiğin için, bir şarkının tüm sözlerini ezbere bildiğin için, bir yaramazlığa gülebildiğin için kahraman olursun. Bir kez kahraman olursan, öyle kalırsın.

Hayat seni acıların çemberinden geçirmiş olabilir, yalnızsan çembere yanarsın, çocuğun varsa o çembere yakarsın.

Başkaları sen gibi değildir, sen bakarsan büyük resmi görürsün, söylenmeyi duyarısın, saklanana anlarsın. Başkaları da çocuk yapar; büyükler torun istiyor diye, millet kısır sanmasın diye, beyefendi öyle buyurdu diye, büyüüp ona baksın diye, korunmayı beceremedi diye yapar.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Bir emir üzerine dünya getirilmiş, kitabına uygun ve guslulu alınmış birleşmelerden doğan, ayıp olmasın diye sayısı üçe tamamlanmış çocuklar, babalardan korkulan, anaların yerinin mutfak olduğu ailelerden çıkıp, gördükleri yaşama klonlayarak çoğalırlar.

Sense "tutkuyla sevilmiş büyük aşklardan, bile isteye, hayallerle, umutlarla, acısız çocuklar doğmalı" dersin; doğru da dersin. Hayal ve umut yıpranmışsa, bir yerde acı varsa, çocuğun adını bile ammazsın. Dünya öbürlerinin çocuklarına kalır, o zaman da tatsızlaşır.

Mesele çocuğa acılara mücadeleden öğrendiklerini anlatabilmek, onun için hayal ve umut yeşertilemekte. Sende de değilse bu güç kimde?

Herkes özgürlüğünü korumak ister. Yalnızlık ve ölebilmek özgürlüğü dahil.

Ben intiharı ayıp sayarım. Diyarbakır Cezaevi'nden sağ çıkanların şimdiki bir kahkahasına, günlerce deprem enkazında kalıp da hayata tutunanlara, bir lastik bot üzerinde sağ kalmak için serin dalgalara açılanlara ayıp sayarım. Başkalarının yaşam azminden utanır, bir şekil yaşarım. Ama yargılamam da, dayanamamış olabilir, dayanılmıyor olabilir.

Çocuğun varsa ölemezsin, dayanırsın. Çünkü zaten ölmemelisin, çok lazımsın. Farkına varılabilecek için işte; çocuk gerekmiş insana.

Ömrümde ağladığım gün çoktur. Başında akbabalar uçan aç çocuklar, patlayan bombalar, depremler,

ölümler izledim, yaşadım. Kan kustuğum da oldu, dayak yediğim de, ölesim bile gelmişti belki geçmişte.

Ölme ki istemişimdir de "Niye doğdum?" dememişimdir asla.

Darbeye doğdum oysa, bombok bir dünyanın tam ortasına. Ama güzel dostlarım da oldu, çok içten kahkahalarım da, havanın tam istediğim gibi olduğu günler çok oldu, sevinçten çığlık attığım anlar, bağıra çağıra şarkılar söylediğim geceler, hayallerim oldu, bazıları gerçek bile oldu. Ben yazdım, birileri okudu. Anam babam süper kahraman değildi ama beni bugüne getirmiş de az kahramanlık değildi.

Doğmak bana yetti.

Çocuklarım doğunca zaten ölebilmek lüksü de bitti.

Yaptım ben çocuk, hem de iki tane. Çok büyüdüm anne olunca, kocaman oldum. Affeder oldum, cesur oldum, sabırlı oldum, kabullenir oldum, yürürken koşar oldum, kendimi önemsememe lüksünü buldum. Amaçsız kalmadım bir daha. Her gün eve girecek iki sebep buldum. Kaldırıcı da siktiret, ben dünyayı çıplak elle yerinden oynatacak güç buldum.

Şimdi sorarım böyle bir dünyaya çocuk getirmek istemeyenlere; siz çocuk doğurmasanız, bu dünyayı nasıl düzeltcektiniz? Doğurmuş bulduğumuz çocuklarımız, yapayalnız?

Neslimiz tükenmekte.

Ben de korktum başta. Ama dedim ki korkma, hiçbir korkak tarihe iz bırakmadı şimdiye kadar.

Ay ışığında yakamoz, yılbaşında kokinasın sen

Benim şimdi tarihte izim var.

Onca şey bilirsin, kimselere öğretmesen neye yarar? Ben öğretiyorum kendimi ve doğru bildiklerimi; benim bir devamım, gelecektek umudum, benim bir amacım var.

Hangi eski sevgili kaç yıl hatırlar kokunu? Kokumu hiç unutmayacak birileri ile kan bağım var, onlarla hayat bağım var.

Anneyim ben, yeni dünyada kendi gibi olmayanlar içinde çocuklarım yalnız kalsın istemiyorum.

Zoru göze alabilen, utanmadan sevişebilen, korkmadan ayık olabilen, anlatacak hikâyesi olan, gücü kendinden başkasına da yetebilen, güzel gülmeyi ve birlikte ağlamayı öğretebilecek ana babalar lazımkın, neden bu tek başınalık?

Yeni yılda çocuk yapsanıza? Yapamıyorsanız, koruyucu aile olsanıza?

Madem ki cebinizdeki parayı bir dergiye verdiniz, değil mi ki okuyorsunuz, geride kalan milyonlardan daha iyi ana-baba olursunuz. Sizin en azından hikâyeleriniz var.

Aklınızda olsun, bir panda yaşam alanı tehdit edildiğinde tehlikeli olabilir.

Tek başına bile bir çakal sürüsü ile mücadele edebilir.

El kadar çocuk o, korkmal

Aylardan ocaklı, soğuk ve kasvetliydi hava. İşte bundan yirmi beş yıl önce böyle bir havada birden bire bastıran yağmurun altında Bostancı tren istasyonunda bir "hanımefendi"nin çantası kayboldu, "hanımefendi" soluğu karakolda aldı.

Karakolda ilk şüphenin her sabah Bostancı tren istasyonunda nice hanımefendi ve beyefendilerle çiçek pazarlığı yapan çiçekçi bir Roman olduğuna kanaat getirildi.

Oysa "şüpheli" Çiçekçi Türkan'ı, sevgiliye, anneye, babaya, mezarlığa çiçek götürten her tren yolcusu tanır, her sabah selamlar, hal hatrını sorardı.

Türkan'ı önce karakola ardından da Gayrettepe'ye götürdüler. Türkan karankı ve pis nezarethane de bir başkomiserin önüne sorgulanması için atıldı.

Başkomiser, "Hanımefendinin çantasını çalıp çalmadığını" sordu.

Türkan "Başkomiserim" dedi "beyefendi", "amirim", "oğlum" dedi "ben yapmadım, ben çalmadım, ben yalardım aynı yerde kıpırdamadan bir heykelcik gibi durup çiçek satarım."

"O gün yine oradaydım çiçekçi Romanlar bana şahit," dese de, hayatları boyunca "beyefendi" ve "hanımefendi" olamamışların şahitliği yok hükmündeydi komiserin gözünde.

Türkan'ın sözleri anlamsız komiser için, "yapmadım" dese de "vurma, kıyma bana," dese de "ille de Roman yapmıştı", dedi Başkomiser, donuk, ışsız-ruhsuz gözleriyle.

Başkomiser'in unvanı ileri terfi ederek işkenceci emniyet müdürü diye anılacak ama Çiçekçi Türkan bunu duymayacaktır.

Oysa Türkan henüz bilinci yerindeyken, Gayrettepe'nin soğuk nezarethanesinden hastaneye kaldırılmadan önce başkomiserle söyleyeceklerini bitirmemişti.

Başkomiserin donuk gözlerinde bir ışık bulacağını umarak kendini, mahallesini, evini, komşularını, çiçekçileri, çiçek aldığı mezarı, tanıdığı selam verdiği, kartlarını taşıdığı, beyefendi ve hanımefendilerinden oluşan gen'ış bir çevresinin olduğunu da anla taktı...

Bütün hikâyesini anlatamadan beyin damarlarındaki kanama sonucunda istasyona, çiçeklere ve en fazla iş yaptığı Anneler, Babalar, Çocuklar, Sevgililer Günü'ne ve her yılbaşı öbek öbek bağladığı kokinalarına veda eden cansız bedeni ailesine teslim edildi.

Adli tip raporuna daktilo ile irtis, kalçası, sol uyluğu, ayak tabanları, göğüsleri ve vücudunun neredeyse her yerinde oluşan ekimozlar bir bir yazıldı.

Artık çok uzaklarda bir ihtimal bile değildi "hanımefendi" olabilmek. Zaten kim itibar ederdi böyle bokatın bir unvana. Sonra Türkan'ın sırtında, kalçasında, sol uyluğunda, ayak tabanlarında oluşan ekimozlar toprağı delip suya kavuştu ve balık sürüsünün içinde ışık saçan bir yakamoz, tepelerde kırmızı çiçekli kokinalara döndüştü, ay olmayan gecelerde yolunuzu bulabilmemiz için...

Hacıhüsrev-Gayrettepe 1989

KANALİZASYON TEMİZLİĞİ

Aşağıda birkaç dakika sonra alıştığınız ağır bir koku var. İnsan nasıl böyle bir kokuya alışır bilmiyorum. Çünkü koku hafızanıza sanki hiç silinmeyecek gibi kazınıyor.

Sir John Harington 1596 yılında İngiltere'de dönemin saray erkânından biri olarak takrirken şu an günümüzde aktif olarak kullandığımız bir yapı tasarladı.

Hanedandan birinin böyle bir ürünle ilgilenmesi elbette diğer soylular tarafından alaya alınarak, hor görülerek karşılandı. Sir Harington da n'apısın utandı, sıkıldı ve tasarladığı ürünü sadece kendi evinde kullandı. Dünyanın ilk modern tuvaleti Sir John Harington'un evinde kuruldu.

Mars'a yolculuk yaptığımız yeni bir gezegeni keşfetmenin hayalini kurduğumuz bugün, dünya nüfusunun yüzde kırkı temiz ve uygun bir tuvaletten mahrum ve sadece bir milyar kişi kanalizasyon sisteminden yararlanabiliyor. Beş milyar dolayında insanın, iki yüz milyon ton dolayındaki tuvalet artıkları, doğrudan doğaya atılıyor. Uzmanlara göre, bir gram insan dışkıсында on milyon virüs, bir milyon bakteri ve bin kadar parazit bulunuyor. Her yıl dünya çapında beş milyonu aşkın çocuk, temizlik şartlarının yetersizliğinden kaynaklanan, ishal ve benzeri hastalıklar sonucu ölüyor. Daha yaptığımız tuvaleti bile doğru şekilde islah edemeyen devletler bizi birbirimize düşman ediyor, çok acayip değil mi?

"Lütfen klozete katkı havlu veya ıslak mendil atmayınız!"

Sir John Harington'un bu uyardan haberi yok. Ama biz bu uyarıyla gittiğimiz her mekânda karşılaşıyoruz. Neden? Çünkü klozete atılmaması gereken her şey kanalizasyon borularını tıkarır. Bunu hepimiz biliyoruz. Özellikle Beşiktaş ilçesinde yaşayanlar, bunu daha iyi biliyor, Beşiktaş ilçesinde çok fazla

kanalizasyon tıkanıyor. Neden Beşiktaş ilçesinde kanalizasyonlar daha fazla tıkanıyor çünkü Beşiktaş çok eski bir ilçe, buna bağlı olarak altyapısı da yeni gelişen ilçelere göre daha eski, tıkanmaya daha müsait. İstanbul'un güzide ilçelerinden Beşiktaş'ın sit alanı olması yeniden bir altyapı çalışması yapılmasının da önüne geçiyor.

Kanalizasyon dediğimiz şey pis ve atık suların özel kanallar aracılığıyla toplanıp atılmasını sağlayan altyapı sistemidir. Bu kanallarda künk ya da büz adı verilen kalın borular kullanılır. Kanalizasyon borularının bir zarar görmesi (delinme, yanma, kırılma) sonucunda etrafa kötü koku yayılabilir. Yani kanalizasyon borularının çok sağlam olması lazımdır. Hal böyle olunca, ben de bir elimde keser ve çocukken seyrettiğim Ninja Kaplumbağalar'ın gazıyla Beşiktaş'ta Şair Nedim Caddesi'nde daldım kanalizasyona.

Her ilçenin kokusu ayrıdır

Hemen şunu belirtiyim, aşağıda birkaç dakika sonra alıştığınız ağır bir koku var. İnsan nasıl böyle bir kokuya alışır bilmiyorum. Çünkü koku hafızanıza sanki hiç silinmeyecek gibi kazınıyor. Bu işe kalkışmadan önce Beşiktaş Belediyesi'nin kanalizasyon işleriyle uğraşan bir iki uzman arkadaşla konuşmuştum. Aralarından en tecrübesi altı farklı ilçede görev yapmış ve her ilçenin kokusunu ayrı olduğunu ve insanın bunu hayatı boyunca unutamayacağını söyledi.

Fareler İmparatorluğu

Lozan'a gittiğiz hemen iki tane fare gördüm. Beni görünce boruları içten girip kaçtılar. Bir fare

imparatorluğu kanalizasyonlar. Onların alanına girdiğimde derinlerden gelen bir çıyıklama hissettim ya da bana korkudan öyle geldi.

Boruların belli bir eğimi var böylece atık suların akması kolaylaşır. İnsan dışkılarının dışında atılan her madde boruların ağzında birikiyor ve kanalizasyonun tıkanmasına neden oluyor o zaman da devreye vidanjörler giriyor. Önce bir kanalizasyon işçisi aşağıya inip tıkanan borunun ağzına bol basınçlı su fışkırtan temizleme borusunu kanalizasyon borusuna sabıtlıyor. Sonra yukarıdan su basılıyor. Benim girdiğim kanalizasyonda gözüme takılan en çarpıcı şeyler bir oje şişesi ve küçük bir makastır. Bir insan neden klozete makas veya oje şişesi atar bilmiyorum. O oje şişesi ve makas nasıl o borunun ağzında kalmış onu da bilmiyorum.

Kanalizasyon ve atık su islahının ne kadar önemli ve tehlikeli olduğunu Kadıköy Kurbağalı Dere kabcarcılarından hepimiz çok iyi biliyoruz. "Modern" yaşamızın getirilerini ve sıçırıp olmuş gibi davranışlarımızı bir kenara bırakıp tualete yabancı bir madde atmaktan kaçınılın.

**Tecrübe etmekten korkmayın
Göküzyüne bakmayı unutmayın.**

HAVAALANINA AİT BİR ODA

Bir memurun peşinde tedinin adımlarla yürüyorlar; merak ediyorlar ne olacak diye ya da bize ne olacak? Ne kadar bekleyecekler bu havaalanında? Bilmiyorlar. Memur ara sıra telsizine konuşmak için durduğunda fark ediyorlar göz kapaklarındaki bir deniz kızından hallice parlak mavi makyajını. Sanki düşün diye içinden geçiriyor genç... Adı Emir gencin, 18'ine gireli birkaç ay olmuş. Upuzun ince endamının etkisiyle gençliğin tedinin darıncıları kendini daha da belli ediyor. Diğeri orta boyul, sakin. Çünkü o güzel Rusça konuşabiliyor. Yolu sonuna geldiklerinde memur bir odanın kapısını açıyor, uzaklaşıyor yanlarından.

Odada iki yatak ve bir sehpadan başka bir şey yok. Karşılıklı yataklarının üzerine oturmaktan başka çareleri de yok. Emir ilk defa süzüyor diğeri; çekik gözlü, yorgun bakışlı, feleğin çemberinden geçme de etrafında epey bir süre geçirmişe benziyor. "Abi senin adın ne?" diyor, "Rasul", karşılığını alıyor. "Tackim ben, sizdeki Resul gibi ama Rasul", diyor. Emir susuyor. "Gerçekten çok Tack bir insan," diye düşünüyor, bu sefer Rasul'un sırası geliyor. "Sen nerelisin?" sorusunun cevabını alırmaz, "Kürt müsün?" diyor, şayışırı onu da sınırından gönderişlerine... Emir adamın düşüncelerini fark ederek, "Türk kimliği abi, fark etmiyor nereli olduğumuz..." diyor.

Bu kadar tanışma yetiyor Rasul'e. Yatağa başını koyar koymaz yastığın inceliği rahatsız ediyor boynunu, çantasını üstüne koyarak uzanıyor yatağa. Kollarını enseşinde kavuşturup lanet emmeye başlayacakken aklına zulası düşüyor. Dünyanın en büyük havaalanlarından birinin bu en küçük odasında, çantasından bir viski iki de bardak çıkarıyor; içmek için daha doğru bir yer ve zaman aklına gelmiyor. Emir'e ikram ediyor, çocuk reddediyor; terbiyeli, içmiyor. Rasul ikisini de kafaya diktikten sonra uzanıp devam ediyor lanetine sessizce... Oysaki ailesindeki herkesin aksine ne kadar da direnmiş evini bırakmamak için. En sonunda yenik düşmüştü, mecbur kalmıştı Moskova yollarına, İstanbul diyarlarına, Rus, Azeri, Türk, Kürt, Kazak bir sürü

adamın yanında çalışmıştı. Ona ne fark ederdi ki zaten, "yanında" olduğu sürece "kimin" olduğu önemsizdi. Sabah altı buçukta kalkar işine gider, mal indirir mal kaldırır, çuval yapar, koli yapar, her iki saatte bir de bir sigara yakardı. O molalarda birinde tanışmıştı Gürcü güzeli Nino'yu. Nino gencecekti, annesiyle birlikte karşıdaki dükkanda tezgahlar olarak çalışıyor. Kendi başmıza geçip gidiyoruz derken annesi patronuna gönlünü kapıtrınca her şey altüst olmuştu. Adam Nino'ya ve annesine çalışmak zorunda olmadıkları bir hayat vaat etmişti ama Moskova'da... Gidiyorlar işte sonunda ama olan Rasul'e oluyor, otuz yedi yıllık hayatında gözünün içine bakarak gülen, gözünü kaçırmadan onun sevdiğini söyleyen tek kadın uçuyor ellerinden. O gün bugündür Rasul'e rahat yok İstanbul'da. Elne geçen her kurusuyla Nino'sunu görmeye gidiyor, yanından her ayrılışında ona tekrar nasıl kavuşacağını hayallerini kuruyor... Rasul düşünüyör ki ölüme gitmenin türlü yolu var nasilsa; onun payına yaşamak düşüyor, böylesi, hep birinin peşinden gitmesi düşüyor...

Rasul viskiyi yarılamışken Emir telefonundan gözünü almıyor. Liseyi yeni bitirmiş, babasının yanına Rusça öğrenmeye gidiyordu. Ne geldiyse de başına bu "öğrenim" den gelmişti! Tam on diğer tarafa geçeceklerken neden gidiyorsun diye bir kez daha sormuşlardı; Emir çatpat Rusçayla, "Rusça öğreniyorum," diyeceğini, "Rusça öğrenim görüyorum," deyince, "Neden öğreni vizen yok?" diye başına üşümüş, sınırda geçirmemişlerdi. Ama Emir için tek yol bu, bir an önce Rusça öğrenmesi, hayata atılması lazımdı; onun için İstanbul'da bir gelecek artık imkânsızdı. Telefon trafiğinde babasının yolladığı numaralara ulaşmaya çalışıyor o heval senin bu heval benim bir çare dileniyorlar. Yazık ki hepsi söz birliği etmiş gibi, "Gişeye gitmeden arayacaktın, şimdilik ancak sınır dışı damgasını

engellileyebiliriz," diyorlardı. Hayatta ilk defa şu Kürtlük işime yarayacaktı, bu sefer de zamanlama hatası yaptım diye debeleniyordu çocuk. Bir yandan da karşısında durmadan içen şu adam... Aman ona neyse, onun şu anda Rusya'ya geçmesi gerekiyor! Ama Emir bilmiyor ki ölüme gitmenin bir sürü yolu var; o tek yol yaşamak oluyor, böyle başka bir ülkede kurtuluş aramak sanıyor...

Emir bunları düşünüren içeri bir memur girdi. Beyaz plastik sehpanın üzerine bir tabak börek iki de çay bırakıp çıktı. "Bu ne yaman çelişki?" diye düşündü,

hem sınır dışı ediyorsun

hem çay, börek

veriyorsun. Çayından bir

yudum aldı, böreğinden

bir ısırık. Telefonuna bir

mesaj daha geldi, heval

diyor ki yok olmuyor,

yazık... Böreği gören Rasul de

dikeldi; gözleri iyice mahmur

ağzı burnuna sürtürek de olsa

konuştu. "Genç, sen Kürt müsün?" Emir aynı soruya

ikinci kez cevap vermenin sıkıntılıyla, "Evet," dedi.

Rasul küçüçük odayı nefesindeki viskiye boğarak,

"Anlamıştım, ben insan sarrafıyım," dedi.

Lafını bitirir bitirmez deniz kızı makyajlı memur hismla içeri girdi. İki adam iki sırt çantasını taktı koluna, bindiler Türkiye'ye doğru bir uçğa. Parasız ve numarasız bir biletti bu. Emir bulduğu ilk boş yere oturup heyecanlı pasaportunu karıştırdı, son sayfağa gelince derin bir nefes aldı. En azından sözlerini tutuyor hevalar, sınır dışı olmamıştı. Kafasını kaldırdığında, bir koltuktan bir koltuğa süzülüp bir türlü yer beğenemeyen Rasul'ü gördü. Çok geçmeden hostes gelip uyardı adamı, Rasul oturdu kaldı.

Uçaktan indiklerinde dış hatların çıkışında karşılaştılar. Rasul çocuğa yaklaşıp sırtını sıvazladı. "Kalacak yerin var mı? Paran var mı?" dedi. Emir ikisine de evet cevabını verdi. Rasul'un yanından ayrılırken kendi kendine, sarhoşluk o kadar da kötü değilmiş diye içinden geçirdi...

Şu an tutunduğunuz ne var?

Aşk. Ben aşka inanıyorum, tam bir aşk kadınıyım.

Sohbete Seda'yla devam ediyorsunuz. O da bir yıldır bu misafirhanede ve o da ölmek için buraya gelenlerden.

Bu hayatta ne çok neden dertlisiniz desem...

Ben bu hayatta ne çok insanlardan dertliyim. Çok kazık yedim, çokook. Aslen Balikesirliyim ama on sekiz yaşında evden kaçıp önce İzmir'e, oradan da İstanbul'a geldim. Ama öyle şeyler yaşadım ki... Birlikte çarka çıktığım kızların beni kandırıp hakkımı alması mı dersin, sevdiğim adamın beni soyup soğana çevirmesi mi...

Şu an çalışmıyorsanız, peki ne yapıyorsunuz?

Taki yapıyoruz burada, o takıları satmaya çalışıyoruz. Valla ayda yüz lile ile yaşamaya çalışıyoruz aslında. Yazın pazar ucuz oluyor ama şimdi kiş geldi, her şey çok pahalı, alamıyoruz. Dışardan gelen yardımlarla idare ediyoruz ama mesela kahvaltılarımız hiç olmuyor, bu bence en büyük eksikliğimiz. Hayatta kalma mücadelesi veriyoruz kısaca çünkü ne gidecek bir yerimiz var ne de beş kuruş birikimimiz. Yine de iyi ki Ebru Kırancı ve LGBT dayanışma derneği var, yoksa ne yapardık...

"Gençliğinin güvenmeyin"

Sevta burada söze giriyor, "Hiç gençliklerine, güzelliğine, paralarına güvenmesinler. Gün gelir sokakta kalırlar, kesin. Biz çok zor durumda insanlar görüyoruz burada, siz dinlemeye bile dayanamazsınız belki ama onlar yaşıyor. Burada yirmi bir kişilik ranza var ama translar buraya son çare olarak geliyor çünkü bir yandan da çalışmaları, para kazanmaları lazım. Zor yani, bu hayat çok zor..."

Öyle bir an geldi ki, geçmiş, herkesi yordu. Sustuk. Aniden, aşağıdaki araba tamircisi, ben merdivenlerden çıkarken çalan şarkıyı tekrar açtı, bu kez sonuna kadar.

"Sevda, sevda... Unut onu dinsin gönlünde fırtına..."

Sevda, sevda... Değmez ona ağlamaya..."
Mehmet Ali & Akşemsefası

GECE DEDİKLERİ NE SAKLAR?

Gece acayıptır.

İstedigini saklar. Uzun elleriyle örtüsünü çeker, önce kendi kendini sonra da insanları yutar ama insanların kusurlarına gelince sıra, o zaman düşünür. Aklına yatmayan suçları ve günahları örtmez. Üzerindeki bulutları aralar. Ay çıkar. Gündüze benzemeyen daha doğrusu kendinden başka hiçbir şeye benzemeyen bir aydınlığın yardımıyla görünür olur bazı şeyler.

İşte o gece karanlık aniden durdu.

Ellerini yüzünden çekti.

Ay ışığında mahalle aralandı. Senihi'nin hurda arabası, arabanın içinde battaniyesine sarılmış Eylül serinliğinde uyuyan Senihi'nin alınına ışık düştü.

Bununla da kalmadı.

Senihi'nin arabası üzerine tünemiş, fısıltılı şarkılar söyleyen Kumru Kamil de ışığa battı ama elbette onu kimse görmedi.

Sonra sokaktaki asfalt kaplama, yol kenarındaki tenekelerde kendi kendilerine büyüyen sardunyalı, mahallenin dükkânları, kahve, hiç akmayan eski çeşme aydınlandı.

Sanki ışık karanlığı kovalıyor gibiydi. Ağaçlar, dalları ve dökülmek için gün sayan yaprakları aydınlandı.

Berber tabelası aydınlandı.

O sabah bir çocuğun kopardığı ekmeğin ucundan düşen ve nasılsa serçelerin gözden kaçırıldığı kırıntılar bile aydınlandı.

İşik en son, Şerif Allilerin ev duvarına vurdu. İşte orada, iki gölge boya sandıklarına batırdıkları fırçaları duvara büyük harfler yazıyorlardı: HALKA HÜRİYETİ

Ertesi gün olsaydı, gün doğsaydı ve zaman geçseydi,

Suphi ve Şerif Ali bu kırmızı büyük yazının önünden geçerlerken kesin durup bakaçaklardı. Biraz düşündükten sonra bu 'halka hürriyet'in bakkala yeni gelen ve o güne dek hiç duymadıkları bir halka şeker markası olabileceğini ciddi ciddi tartışacaklardı belki de aralarında.

Ama öyle olmadı.

Çünkü yazı tamamlanmadı: HALKA HÜRR...

Tam ikinci "R"yi bitirmişlerdi ki, köşe başında bir araba durdu. Arabadan inen birisi silahını çekip duvara doğru ateş etti.

Yazı yazarlardan daha uzun olanı elini ceketinin cebine attı ve o da bir silah çıkardı. Sonra aniden vazgeçmiş gibi kolu gevşedi. İki eliyle karnına bastırdı. Yere oturur gibi düştü. O sırada duvarın önündeki arkadaşları çoktan akasya ağaçlarının arasında kaybolmuştu bile. Birkaç saniye uzaklaşan arkadaşlarının ayak seslerini dinledi yerkedi. Sonra arka üstü bıraktı kendini. Bastırdığı elleri

gevşedi. Ay, akan kırmızılığı aydınlattı. Kan ılık o anda ve su gibi canlıydı.

Araba hızla uzaklaştı.

Ay bu defa yerde yatanın yüzünü iyece aydınlattı: On sekiz yaşında bir yüz.

Gözlerini göç bula kapattı kendi kendine.

Senihi Abi, arabasının içinde gözlerini aralamadı. Kumru Kamil bile uyanmadı o gürlütiye.

Şehrin öteki ucunda Bayraklı'nın denize bakan iki gözlü kondusunda bir kadın aniden uyandı. Gözlerini tavana dikti. Ellerini göğsünde kavuşturup kalbinin hızla atan tıptırsını dinledi.

Gece onu örttü.

Gece bazen hakimdir. Bilir ve örter.

Hayal etmekle başla...

Celin bir hayal kuralım. Kalbimizdeki en derin duygularla başlayalım düşünmeye çünkü "insan ancak yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir." Bizi uğraştıran sıkıntıya sokan her ne varsa neden diye soralım. Küçük Prens gibi sorumuzun cevabını alana kadar peşini bırakmadan ısrarla devam edelim, sormayı ve hayal kurmayı hiç unutmayalım.

Küçük Prens, her ne kadar çocuklar için yazıldığı zannedilse de tüm dünya yetişkinlerine armağan edilmiş bir hikayedir, zaten içinde geçenleri ve söylemek istediklerini bütün çocuklar çok iyi bilir. Asıl yetişkinlerin okuyup, çoktan unuttukları değerleri geri kazanmasını sağlamaya çalışır. "Kendini yargılamak, bir başkasını yargılamaktan çok daha zordur. Eğer kendini iyi bir şekilde yargılamayı başarırısan bu, senin gerçek bir bilge olduğunu gösterir." der bize veya "kelebekleri tanımak istiyorsak bir kaç tırtıl katlanmak gerekir." diye uyarır.

Yayınlandığı 1943 yılından bugüne kadar, 73 yılda, 276 dil ve lehçeye çevrilip, 400 milyondan fazla okunarak küçük-büyük milyonlarca insanın hayal gücüne ilham olan Antoine de Saint-Exupéry'nin "Küçük Prens'i bize temelde, sevgiyi saflığı sevgi için emek vermemiz gerektiğini, büyüklerin de bir zamanlar çocuk olduğunu hatırlatır. Hikayede Küçük Prens, 8612 Asteroidinde tek başına yaşayan bir prenstir. Gezegeninde çok sevdiği güle özenle bakar. Gülüne nasıl daha faydalı olabileceğinin yollarını araştırmak istediği için diğer gezegenleri gezer ve Küçük Prens bize der ki "Sana ait olanı bu kadar önemli yapan, onun için harcadığın zamandır."

İşte bu ilhamla annelerin en güvendiği marka olan DİMES, DİMES Star sütlerine Küçük Prens'i taşıdı ve onlara büyüül bir dünyanın kapılarını açtı.

Türkiye meyve suyu pazarının 200 ml çocuk içecekleri grubunda açık ara lideri olan DİMES, tüketicinin meyve suyunda kendisine duyduğu güven ve sadakati, DİMES Star gerçek muzlu ve yoğun kakaolu sütleriyle devam ettiriyor.

Küçük Prens; çocukların içindeki saflığı temsil eder. Ve tabii ki umudu, sevgiyi... Ama en başta da hayal etmeyi... O yüzden de şöyle der Küçük Prens: "Her şeyin çok küçük olduğu gezegenimi gösteremem sana... Belki böylesi daha iyi. Yıldızın senin için herhangi bir yıldız olsun. Böylece gökyüzündeki bütün yıldızlara bakmayı seveceksin..."

DİMES STAR

KÜÇÜK PRENS'İN EĞLENCELİ DÜNYASINDA YENİ BİR STAR!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MÜTECAVİZ BİR BAVUL

Bana bunlarla gelmeselerdi birçok şeyin hakkından gelirdim

kolayca yaşırdım kuş gibi tüm kaygısı kursağında

yani bu bavulu bana baş ucumda hazır tutturun

adamların kadınların ve muadil diğer şeylerin

zarif bir tebessümle içlerinden geçip gidip

içlerinden geçip gitmeye izin vermediğiniz için

yolu yok ortağınızın bu yaşayamamak ağrısını!

Bir şey olduğunda ve içinden çıkmadığında

orada dur ve bir nefes al derin ve sigarasız

dardi bir arkadaşım doksanların ortasında

şeker yurdunda yan odamda kendini astığında

yanında bir Jimi Hendrix posteri vardı

bir de Allah!

sabah haberi aldığımda yurt görevlisi Nadir abiden

durdum ve nefes aldım

-bir boka yaramadı-

sonra utanıcıdan fatiha okuyamadım da

bu bavulu doldurdum

benim şimdi o çocuğun adını bile hatırlamazlığımıza

ortaksınız ya madem

dedim ya yolu yok nereye gidersem gideyim

getireceksiniz peşinden gayretiniz kendinizin müphem

Hayatın tabiatın ve yarım kalmış her halın

ortasında otuz sekiz yaşında ne çok şey gördüm bin yaşlık

ee ne var peki elimde?

tutmacı paslı bir bavul

bir daha şöyleyürüm yardım edeceksiniz

getirecekslniz aradımdan bir yolunu bulup

kuşları ırkıtmemenin ve anemne çıkartırmamanın

Aranızda konuşu n ister bir bavula kaç acı sigar

kaç eski sevgili sıkırsı kırılı çamaşır bölmesine

bunları düşünmemek üzeri ne kurulu dünya

dünya siz bunları düşünmeyin diye dönüyor

ben şimdi biraz risk alıp dünyayı durdurmaya yelteniyorum

meddahale ediyorum karlarınızdan nefret etmelerinize

ve iç çekmelerinize

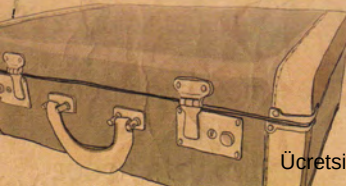
dökün etek taslarınızı ekleyin bavulumu

benim için problem yok

sizsiniz nasıl olsa

aradımdan taşıyacak

!

Mehmet Ali & Akşamsetası

AYNI KIYIDA KAYBOLMAK

-Yalnızlığın tanımını mı arıyorsunuz? Denizdeki

boş kabukların içine bak.

-Bu karanlıkta mı?

-Evet. Unutma ki denizin göğün rengini alması

büyük bir yalandır. İnana.

-Peki, ne renktir deniz?

-Uyku ne renkse, o renk.

-Bazen kırmızıdır o, bazen beyaz, bazen

anlamsız bir koyultu. Yavaşça her şeyin şeklini

alır. Yıllardır hiç uyumadığımı söyledim mi

sana?Uyku depderin bir çukur, düşmek

istemiyorum oraya.

-Her karşılaşma gibi... O kuyuyu biz kazan

ustaca.

-Haklısın belki... İki insanın rastlaşması ile

yalnızlık arasında nasıl bir bağ olabilir dersin?

Bunu düşünüyoruz. Çözümiyoruz.

-Ah, bazen ne zor şey "anlatmak". Keskin bir

birkaçla ölü bir taş soymaya

çalışmak gibi... Bir şimşegin

kestiği ağaca beyhude su

vermek gibi. Bir görülselik...

-Merak ettim. Kafamı karıştırma,

hadis.

-Kadınlar... Farkında bile değilsiniz,

ama yeryüzündeki acılar sizin eseriniz.

Doğduğunuzuz ilk insanın bugüne; bize

konuşmayı siz öğrettiniz, şiirler okumayı,

aşk olmayı, avlanmayı, sevmeyi, zamanı

kabullenip ölmeyi.

-Hiç böyle düşünmemiştim. Bu zavallı bedenini

ne suçlu olabilir?..

-Her karşılaşma kendi sonundan başlar. Onu

çalışır, yaşanacaklar bellidir. Bunu hissetmeli

insan. İlk sözcükler hep son sözcüklerdir ve

unutulur. Haz gelir ve bağlar gözlerini. Son

ise yeni bir başlangıçtır. Görünmez bir kılıça

ikiye bölersiniz her şeyi; sözcükleri, duyguları,

tozluvevedeki eşyayı ve akvaryumda umarsızca

dolaşan aç bakkaları. Siz yok edersiniz sahneyi,

oyunsa perdeyi kaldırdan da sizsiniz. Tragedya

budur, tıkanır kalırsın.

-Ya erkekler? Sizin suçunuz yok mu bu

düelloda? Ölen hep siz misiniz?

-Kimi zaman, evet. Hatta çoğunlukla. Bak şu

fotografı, bir elim yok ve bir gözüm. Saçlarım

dökülmüş. Bir kadın yitirdim hepsini. Sonra

yenilendim ve eski halime döndüm. Neyse ki

arsız mezarlık çıkıkları gibi kendimi yeniden

var etmeyi öğrendim. Bir kadın bahsetti bunu

demisti, ağlayarak çıplak bir gecede. Onu

dinlemedim. Sanırım acıya karşı garip bir

zaafım var.

-Ben nasıl bu hale geldim sanıyorsunuz!

Karada yaşayan birine aşık oldum. Güçlü bir

balıkçıydı. Mavi bir teknesi vardı. Gelip gider,

aya bakar ve okuduğu kitaptan sayfaları

yırtıp suya atardı. Denizin hafızası vardır,

bilmezdi. Kâğıtları tek tek toplar ve okurdum.

Dayanamadım, bir gün suyun üstüne çıkıp

ona sihirlir bir şarkı söyledim. Bilmiyordum,

çıldırcağına, inan bilmiyordum... Aklını

yitirdi... Teknesi alabora oldu bir anda.

Cansız bedenini sahilde buldular... O gün

bugün kendimi cezalandırdım. Artık şarkı

söylemiyorum. Uyumuyorum. Kâbus görmek

istemiyorum. Sana rastlayana dek böyleydi...

Sen hem çok tanıdık hem de çok uzaksın.

Buralardan gitmeden her şeyi sana anlatmak

iyi gelirdi... Diğer insanlardan

farkın nedir, çözememdim bunu,

ama sözcüklerin beni içten içe

etkiliyor. Doğanın sana verdiği

özel bir hediye olmalı bu. Bir

denizkızını bile etkileyebilecek güce

sahipsin. Kendini şanlı hissediyor olmalısın?

-Şanslı mı!

-Kötü bir şey mi söyledim?

-Hayır, hayır. Bir bilsen cezamın ne kadar

ağır olduğunu, acırdın bana. Denizde nefes

alamayan bir balık, toprakta acıyla sonsuza

yol alan bir solucan gibiyim. İçime dolan

kelimeler her gece kalbimi dağılır. Susmak

da çare değil. Her fısıltıyı duyuyor, her ayrıntıyı

görüyorum. Kertenkelenin bakaşını okuyorum,

yersiz yurtsuz köpeklerin gözünde saklanan

kederi yükleniyorum. Seninle karşılaşana dek

tüm bunlarla birlikte yürüyordum. Bu kıyıda

gelişip ölümlü düşünmek, şu hayatta yaptığım

en iyi şey oldu belki de. Senin de ölmek

için burayı seçmene şaşıyorum. Buna kader

denebilir mi? Belki de başka bir zamanda

buluşacağız seninle. Birbirimizi tanımamamız

imkânsız.

İki karartı yok oldu birden. Denizde oluşan

halkalar bir süre sonra belirsizliğe döndü.

Yalnızca kelimeler asılı kaldı havada. Bundandır;

dalgalara kıyıyı döverken tutunup dışarı çıkmaya,

saydam parmaklar köklere uzanmaya çalışır.

Kara denizden ayırlamaz, deniz de geldiği

yerden. Bir şarkı duyulur her fırtınada, kendi

sesiyle boğulan, orada.

Žižek Sonrası Stendhal Sendromu

Bölüm 1: Ekmek Bulamıyorsa Bok Yesinler

Žižek konuşmasını bitirmiş, salondakiler haşhaşın zede etkisiyle gevşemiş – merdivenlerden topluca inmekte ve vakfın anüs kapısından şehre çıkmaktaydılar. Sokağın portakal mavisi kaldırımında ayakkaabının çözülen bağını bağlamak" için eğildiğinde sert penisim göğsüme battı, acıyla doğrulduğuma yanı dibimde duran adamın bir cangılı andıran yüzüyle örtüştüm. Yıllar önce bir batacak barda tanışıp sabaha kadar içmiş, kuşmuştuk. Şışmandı ama buna rağmen esrarengiz bir dilin tek profesörüydü. -Yorgunluğunuzun nedenini biliyorum, dedi, siz köşeli düşünüyorsunuz. Birlikte yürümeye başladık. -O da ne demek? Hiç duymadım. Sızın gaz gibi koluma girdi. -Şimdi bakın, dedi, iki anlamı var bunun; birincisi, meseleyi yuvarlamıyorsunuz – ikincisi, keskin köşeleriniz, ikleleriniz yüzünden sizi bir konuda ıkena etmek zor, ancak düşüncenizde köşeyi dönünce aranızdan sizi takip eden düşüncenin ne yaptığını göremiyorsunuz. Bu da yorucu bir şey.

Durup bir sigara yaktım. Profesör gülmüyerek beni seyreliyordu. Otomobillerin, far ışıklarının ve hiç karşılaşmadığım uranyumun zehri altındaydım da sanki, o yüzden şaşkındım. Kırına devasa bir erkek tavuş kuşu kuynuğu eklenmiş at arabasıyla Žižek geçti önümüzden. Havada şaklayan kırbacın ata değme ihtimali felsefenin temel sorunuymdu. -Siz onu bunu bırakın üstadım, dedi Profesör, batının şu 'her yıl diye yeni kelime' safasasına ne buyuruyorsunuz? -O kadar çok konuşuyorduk ki yikanma ihtiyacı duydum o an. İnternetten oynadığım kaçak iddiada Montedio Yağamata yine farklı yenilip kuponu yatırmıştı ve ben ortadaki soruna bir çözüm için katıldığım toplantıdan sonra sonuç alamadım diyalektik materyalizmi futbolba hiçbir alakasının olmadığını sersemliğiyle temiz havaya çıkıştım. Köyüme dönmek istiyordum, ama şehirde doğup büyüyen şehitri bir aile çocuğu için böyle bir ihtimal yoktu. -Yine bir şey anlamadım hocam, diyebildim öksüre tiksira. -Bir tür bayram, festival ambiyansı yaratma çabası. Güya dili geliştirmek ve çocuklara sevdimmek için oluşturulan bir kural her yıl her dilde yeni bir kelime icat edip sözlüklere ekleyeceklermiş. Kapanız! Mesela 'yalnızca içki içerken sigara kullanma eylemi'ne bir ad verilecek ve bu, filolarak da kullanılabilir. Postmodern zevklilikler bunlar hep.

hatırlamam, her topa girmem, gecenin bu saatinde hâlâ içecek bir barın önünden geçmemiş olmam, 31 çekerken çocuk istismarıyla suçlanmam kıymet alametiydi. -Lastik insanla yola koyulmayacaksın azizim, dedi Profesör, sınırsın ki birliktesinizdir; yıllarca yan yana ilersiniz, pat kaybolur birden, çünkü hareket geçtiği noktaya bağlı lastiktir o, aniden başlangıca döner. -Hocam, ağzınız kuruduysa birkaç kadeh bir şeyler yuvarlasaydık, dedim, diyebildim herhalde. En azından demeyi planlamışımdır büyük olasılık. Sarhoş olursa belki konuyu arabeskleşirin

kafa sesine çekebilir, hiç değise anlayabildiğim oktava indirebilirdim. -Maya diliyle ilgilendiğim yıllarda içinde bir Camazotz'un yaşadığına inanıyordum, dedi dördüncü viskisinde Profesör, yarasabenzeri bir hayvani temsildir bu – ölümü, geceyi ve kurban edilişi işaret eder. Ama gir bak arama motorlarına – hakkında Türkçe yazılmış yazı bulamazsın. Çünkü benim bednim de Türkiye'ye yazılmadı. Anlıyorsun sen beni. Profesörün uzun süreli geçiştiri oturduğumuz barın müşterileri arasında geçici bir tedirginlik ve tiksinti oturmaya yetmişti. Amerikan bardaki taburesinde öne arkaya sallanarak barmene bağırdı: -Viskiyi boş ver, bana bir Camazotz hazırla sersem çocuk! Çabuk! Sarhoştur ancak hâlâ kendi sınıfında kibardı. Tam ordinariyus olacaktım ki darbe oldu, dedi Profesör, cunta önüne kesti. Aman, siz capucular nereden bileceksiniz böyle şeyleri. Celal Şengör'ü buluşup bok yerdik gençken. Lezzetliydi o zamanlar

(Kamera aç Wikipedia'yı: Salo ya da Sodg'm'un 120 Günü:

- Film Marquis de Sade'nin 1785 tarihli eserine dayandığı kadar yönetmen Pier Paolo Pasolini'nin kendi yaşantısından da izler taşır. Pasolini 20'li yaşlarında bir süre Salo Cumhuriyeti'nde yaşamıştı. Pasolini burada iken tutuklanmış, kardeşi Guido ise öldürülmüştü.
- Marquis de Sade'nin eserindeki şiddet ve sadizm dozı filmde çok daha fazladır. Sade kitabında itidiren yanı sıra kiliseyi de eleştiriyordu. Pasolini de aklı bir kilise karşı olmasına rağmen filmde kiliseden çok faşist kurumları eleştirir.
- Filmdeki akıl almaz işkenceler ıktidar gücünün sınırsız bir şekilde kötüye kullanılmasını, yani bir yerde faşizmin metaforudur.
- Filmin ünlü 'seks kölelerine toplu olarak zorla dışı yedirme sahnesi' kapitalist tüketim toplumunun ağır cubur yiyecek endüstrisi ve fast-food kültürünün bir metaforudur.
- Film birçok ülkede pornografik olduğu gerekçesi ile yasaklanmıştı. Oysa filmdeki söz konusu sahneler cinsel arzu uyandırmak şöyle dursun tiksindiricidir.
- Pier Paolo Pasolini bir ateist ve komünist'ti. 1947'den 1949'a kadar İtalyan Komünist Partisi'nin bir üyesi idi. Partinin eşçesik olduğu için ihraç edilmişti.)
- Žižek konuşmasını bitirmiş, salondakiler haşhaşın da etkisiyle gevşemiş – merdivenlerden topluca inmek ve vakfın anüs kapısından şehre çıkmaktaydılar. Sokağın portakal mavisi kaldırımında bir hayvanla karşılaşmak ihtimaliyle sarılsam da vakit henüz erkendi ve sevişecek hiçbir nesne kalmamıştı. Meccurun politikayla ilgilenecek için geceye kıyma

Hatıra dediğin topu topu insan talışı benim profesörü asla hatırlamamam gerekirken

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

HAKAN DEMİR

BOMBACI MEMUR SULHI'NİN DELİLİKTEN DÖNÜŞÜ

Sulhi şantiyenin oturduğu sokağa bakan arka kapısını şaşırtıcı biçimde gürültü çıkarmadan açtı. Arkasından kapattırken hafifçe gıcırdamasa mükemmel bir zılda hareketi bile denebilir. Havanın aydınlanmasına iki saate yakın zaman vardı, Sulhi rahattı. Şantısında zaman ayarlı üç adet bomba taşıyan biri için fazla rahat.

Planladığı gibi bombalardan ilkinin yarım binanın en soldaki taşıyıcı kolonuna bağlıdı Sulhi. İkinciye orta sağ geniş kolona, şonuncuyu da yanındaki kalın sütuna. Sağdaki kolonlara bomba bağlamayacak, soldakiler havaya uçunca bina sokağa değil ters taraftaki boş alana doğru devrilecekti. Bombaları tuttiikten sonra kışka yöneli, arka kapıdan yine sessizce çıkıp gidecekti. Kapıya ulaştığında dönüp uzaktan bir göz kontrolü yaptı. İlk işi de olsa Sulhi işinde titiz bir bombacıydı.

Şantiyeden sessizce çıktı Sulhi. Hızla oturduğu karşı apartmana girip yedinci kattaki dairesine çıktı. Hata yoktu, her şey hazırdı. Salona geçti. Tavandan sarkan kus kafesini yanına alarak pencere önündeki rahat otluğa oturdu. İnşaat tam önünde patlamayı bekliyordu.

İş makineleri geldiğinde, sabah mesaisi için koşuşan insanlar sokaktan geçmeye başladığında patlayacak şekilde kurmuştu Sulhi bombaları. Yüzünü kucağındaki kafese döndü. Biri ölü iki Hint bülbulüyle konuşmaya başladı.

"Tarihi bir gün bugün. Zafer yoluna çıkış günümüz çocuklar. Dinliyorsunuz değil mi? Sen de ölü değilsin boşuna yatma orada. Delirmenin avantajları vardır. Senin ölü olduğunı kabul etmiyorum, deliren biri olarak bu benim en doğal hakkım."

DOKUZ AY ÖNCE

Sulhi'nin KPSS puanı belli olunca ev bayram yerine dönmüştü. Nasıl dönmesindi? Sulhi beş sene için başka hiçbir işle uğraşmadan KPSS'ye hazırlanıyordu. Sulhi'nin ana babasının sevinci gerçekten görülme

değdi. Anası 93 puanın ne kadar yüksek olduğunu anlatırken babasını, okuduğu duaların etkisine yorup gururla kolundaki bilezikleri okşadı. Huyuydu; neşelenince kolundaki bilezikleri kıvrırdı.

Sulhi'nin babasının görevi haberi sadece eşe dosta yaymak değildi. Memuriyeti döneminde kurduğu hatırlı ilhikileri kullanarak Sulhi'nin atamasını SGK'nın İstanbul'daki merkezine yaptırdı. Sulhi'yi Erzincan'dan İstanbul'a götürüp işe yakın bir de ev tutarak vazifelerini tamamladı.

ÜÇ AY ÖNCE - AKŞAMÜSTÜ

Sulhi çalıştığı daireden tek arkaadşı Refik'le PTT şubesinin önünde dikilmiş bekiilyordu. Refik sabırsız sordu: "Ne zaman çıkacak bu kız."

Sulhi ve Refik bir süre PTT'den çıkan zavıf, buğday tenli, topuklu ayakkabılarına rağmen kısa boylu, sevecen yüzlü kadını izledi. "Neşe miydi adı? Çok yakışır sana Allah bağışlasın güzel kız. İyi ikna etmişin yemeğe çıkmaya." Refik'in dediklerine hak verdi Sulhi. Bundan daha güzeli de bana bakmaz zaten diye geçirdi içinden. Refik'le konuşurlarken Sulhi'nin aklında başka konulara yoğunlaşmasna izin vermeyen bir parazit vardı: İnşaat.

BEŞ AY ÖNCE

Sulhi başlarda işe yakın bir daireye yerleşmiş olmanın memnundu. Yollarda vakit kaybetmiyordu. Bir akşam iş dönüşü sokağına giren ilk çimento karıştırıcısıyla karşılaştığında bunu hayatının baştan aşağı değişeceğinin bir işareti olarak görmemişti. Önce salondan görülen iki apartman arasındaki arsaya levhalarla kapattılar. Ardından temel atıldı. Kısı sardı bina iskeletiyükselmeye başlamıştı.

Tor tor tor, tak, czz czzt zzzzztşhh, tak tak tak tak. Rahatsız edici seslerdi ama inşaat haftasının üç günü geceleri de çalışma izni alana kadar en azından

katlanılabilir gelmişti Sulhi'ye. Sonrasında hayat derin bir çekilmezliğe ve sinir harbine dönmüştü Sulhi için. Gece inşaat sesleriyle yatıyor, sabah inşaat sesleriyle kalkıyordu.

Tak tak tak, taaaak, zzzzztşşh. Dıt dıt dımtıt. Hoov dur dur usta. Dur tak tak. Az sağa al kamyonu. Toorrrrr.

Büyükşehir de ilçe belediyesine de defalarca dilekçe yazdı Sulhi. Cevap alamadı. Yüz yüze şikâyet etti, "Yasaya göre uygunsuz bir durum yok," dediler. Şikâyetini bakanlığa yazdıktan sonra ise kurumdaki müdürlerden biri çağırıp "Devletten şikâyet mi ettin sen," diye uyardı.

Sulhi için inşaat artık takıntıydı. Uyuyamıyor, televizyon izlemiyor, kitap okuyamıyordu. Sulhi'ye yalnız ev değil her yer zindan olmuştu. Nereye

kaçarsa kaçsın, nerede vakit geçirirse geçirsın inşaat sesleri duyar gibi oluyor, sürekli kulak kabartıp ses arıyordu. Her gün farklı farklı şantiyelerin, inşaat alanlarının etrafında dolanıp insanların yüzlerine bakıyor, nasıl dayandıklarını anlamaya çalışıyordu.

ÜÇ AY ÖNCE - AKŞAM

Sulhi, restorana Neşe'yle sözleştikleri saatte on dakika evvel geldi. Neşe kapıdan girdiğinde Sulhi makyajına bakıp ne tuhaf diye düşündü. Kızın saçlarının ne renk olduğunu bilmiyorum, boyalı. Kırpkırlarını kalınlaştırmış, normalde nasıl görünüyor acaba. Alıktı, fondotiden derken ten rengini bile bilmiyorum. Kadınlar niye bu kadar abartır makyajı. Yüzlerini şantiyeye çeviriyorlar. Şantiye. İnşaat. Demek bu insanlar katlanmıyorlar da seviyorlar inşaatları. Makyaj gibi. Bir şey ortaya çıkarıp onu bozuyorlar sonra tekrar inşa, tekrar çalışma.

Neşe, Sulhi'nin karşısına oturdu. Yemeklerini sipariş

Delirdiğin ancak dışarıdan fark edilirse deli sayılırsın. İçten içe delirmeye bir sorun yoktur.

ALINTERİ

etikten sonra birbirlerine işlerinden bahsetmeye başladılar. Sulhi dalgınlığını bir türlü atamadığından konuşmak Neşe'ye kalıyordu daha çok.

"Vezne memurluğu o kadar da zor değil aslında. Büyük şube olmadığımızdan boş vakitler oluyor. Yanımda Zeynep var, göreceksin nasıl geveze. Biktım. Yok nişanlının yeni arabasıymış yok nişanlının kardeşinin işleriymiş yok nişanlının tor tor tor, tak tak, czzzzz, hoopo geri çek, dıt dıt dıt..."

Sulhi dondu kaldı. Neşe'nin ağzından çıkan her söz kalıģına inşaat sesi olarak geliyordu. Ne yapacağını şaşırdı. Neşe'nin dudaklarını izledi bir süre. "Sana soruyorum Sulhi. Sizin kurumda işler nasıl? Sen beni dinlemiyor musun?"

Sulhi acil tualete gitmesi gerektiğini söyleyerek kalktı. Lavaboda yüzünü yıkadı. Çeşmeden de inşaat sesleri geliyordu. Tor tor, tak tak. Sulhi bu anın kendisi için bir dönüm noktası olduğunu fark etmişti. Deliriyordu. Ne yapmalıydı? Delirme anında ne yapıldı? Belki ki dönüşü yoktu. Bir karar aldı Sulhi. İçten içe delirecekti. Delirdiğin ancak dışarıdan fark edilirse deli sayılırsın. İçten içe delirmekte bir sorun yoktur. Sulhi de her normal insan gibi kendi için delirmeliydi.

Masaya dönüp tekrar Neşe'nin karşısına oturdu Sulhi. Yediği bir şeyin dokunmuş olabileceğini söyledi. Akşamı Neşe'nin ağzından çıkan inşaat sesleri arasında seçebildiği mantıklı cümlelere kısa yanıtlar vererek geçirdi. İçten içe delirmek dışında başka kararlar da almıştı Sulhi.

BİR HAFTA ÖNCE

Sulhi deliliğinin ilk üç ayını kimseye bir şey fark ettirmeden geçirdi. Sabah kalkıp kuruma gidiyor, akşam evine dönüyordu. Neşe'yle görüşmeye, düzenli olarak annesini aramaya, kimi günler Refik'e maç izlemeye devam etti.

Evdeyse bambaşka bir mesaisi vardı Sulhi'nin. Geceler boyu çalışmış, internetten zaman arayıp bomba yapmanın ayrıntılarını öğrenmişti. Yirmi iki bomba hazırladı Sulhi. Karşısındaki inşaatın başlayarak civarda tespit ettiği altı inşaat

havaya uçurmaya yetirdi. Sulhi bombaları salonun zeminine dizip Hint bülbüllerine tebessümle döndü. "Pazaratesi başlıyoruz çocuklar hazır olun."

SON

Hava aydınlanmıştı. Karşısındaki inşaat bir saat sonra patlama seslerinin arkasından tarihe devrelecekti. O kritik ana gelmişti Sulhi. İnsan büyük kararlılıkla bir noktaya yürür, yaptıklarından en ufak bir şüphesi yoktur, her şey hazırdır ve gerçekleşmeye en yakın anda içeriden bir kemirti başlar. Bir fare insanın içinden çıkmak için kendine yol açıyordu sanki. Şüphelerin yüzeye çıktığı, kararsızlığın belirmediği o an.

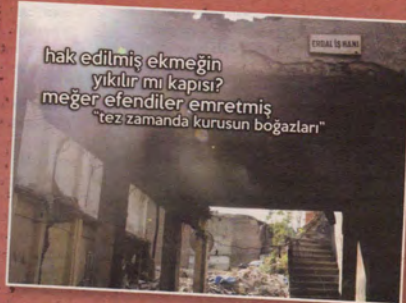
Sulhi ne yapması gerektiğini bilemez halde pencereden bir kez daha inşaatı baktı. İşçilere fark ettirmeden inşaat girip bombaları toplayamazdı artık. İnşaat bahçesine göz gezdirirken uzak köşede ağaca bağlı bir keçi yavrusu gördü. Nereden çıkmıştı bu hayvan? Gece neden hiç sesini çıkarmamıştı? Tam da inşaatın devreleceği yerde duruyordu, olacak iş miydi...

Sulhi evden çıktı, caddeye geçip taksiye bindi. İki mahalle ötede indi. Ankesörlü telefonundan 155'e bomba ihbarı yaptı. Akşama kadar eve dönmeydi Sulhi. Haberlere bakmadı. Delirdiği günden bu yana ilk kez korkuyordu. Gece olmadan mahalleye girdi. İnşaat yerinde duruyordu. Rahatladı. Kapıya bekçi dikmişlerdi. Kendini toparlayıp beğinin yanına gitti.

"Ben şu karşıda oturuyorum. Noldu bir olaylar olmuş dediler burada."

Bekçi Sulhi'yi iyice bir süzdü. "Bir şey yok yav. Zabahanın manyağın biri kolonlara bomba sarılı kese kâğıdılar bağlamış hamura dedi polis çağırmışlar. Yarın saat söküp gettiler." Sulhi bozuntuya vermedi. "Bir de keçi var burada sesi geliyor bazen. Kimin keçisi o?"

"Ne geçisi bilader inşaatda, geçi meçi yok burada." Bekçinin cevabıyla daha fazla konuşmadı Sulhi. Dairesine girdi. Hint bülbüllerinin kafesini aradı, bulamadı. Yok olmuşlardı. Geçti yatağına, uyudu. Sabah da kalkıp iler gitmek gibi niyetine gitti.

DEVLETSİZ ARAZİDE İNSAN İZLERİ

Romanların özgür karakterlerinin altında tarih boyunca onlara reva görülen vatansızlaştırma yatar. Sürgünler, soykırımlar, asimilasyonlar ve göçler, acı bir şekilde Romanların hiçbir toprağa bağlanmayan özgür karakterlerini yaratmıştır. "Kentsel Dönüşüm" günümüzde bu vatansızlaştırma anlayışının devamı sayılabilir. İmdi emeklerinin kabul görmediği, çocuklarını okutamadıkları, tedavi olamadıkları ama vergilerini alan, çocuklarını açarak isteyen bir sistemde hayatta kalabilmek için ayrı bir mücadele veriyorlar. Bu mücadeledeki en büyük destekçileri aktivist Kelemt Çiğdem Türk* sayesinde bulduğumuz Romanlarla çocuklarını, evlerini, emeklerini kısaca yaşamlarını konuşmak için yola çıktık.

Üç belediyenin ortası ama tek bir toplu taşıma aracı yok

Şehrin merkezi denebilecek bir semtten yola çıkıyoruz. Gürlütünden yorulduğumuz yerlerden geçip Teneke Mahalle'ye yaklaştıkça betonlar seyrekleşiyor, yolumuz ıssızlaşıyor. Yolu sonunda görünen manzara ise aramızda bıraktığımız İstanbul'dan oldukça uzak. Kucaklarında bebekli kadınlar, ayağı çıplak çocuklar, hurda ayaklayan erkekler, arında ise derme çatma teneke barakalar ve bu manzarayı kucaklayan tepeler. Gürlüti bir film setini andırsa da dibe vurmuş bir gerçekliğin tam ortasından yürüyoruz sarı toprakta.

Pendik, Sancaktepe ve Sultanbeyli'nin arasında kalan Paşaköy'deki bu arsada yaklaşık kırk aile kalıyor. Üç belediyenin ortasındaki bu yere hiçbir toplu taşıma aracı yok. Ancak ötek araçla gidilebiliyor. Tek tarafı hizmet, bin gözüyle etrafa bakan yoksulluğu teğet geçiyor, Teneke Mahalle'de yaşayanların hakkı olan hiçbir hizmet buraya uğramıyor.

Kuklayla atılan göbeğin mutluluğu

Arabadan inince çocuklar etrafımıza toplanıyor. Meğer gittiğimiz gün kukla gösterisi varmış. Korkup kaçan da var, sarılıp öpen de. Ablalar birden ortaya çıkıp kuklayla göbekt atmaya başlıyor. Gösteriyi paslı sandalyesinden izleyen biryle sohbet başlıyor. Küçükbakkalköy'deki evinden kentsel dönüşüm yüzünden çıkarılmış. Altı yıl önce Paşaköy'e geldiğinde birkaç çadır varmış yalnızca. Arada eliyle kuraladığı oksijen tüpüne takılıyor gözüm. Elektrik yokken nasıl kullandığını soruyorum. "Araba akülerini birleştirip kullanıyorum. O zaman da araçlar bir iki gün işe çıkıyor. Ama ne yapalım, sağlık işte," diye serzenişlerini sıralıyor. Arkasında, rüzgardan yırtılmasın diye etrafına bez geçirdiği elektrik direğine bakıyorum. Yaşamın kıyısına tuttuğumuz yerden sarılıyoruz.

"Belediye buraya kedi köpek bırakmaya geliyor"

Kukla gösterisi biterken Zehra abla geliyor yanına.

"Ev verecek misiniz?" diye soruyor önce. Oğlu Ömür üç yaşında. Annesinin saçıyla oynuyor kucaklarında. Küçükbakkalköy'deki evleri şafak operasyonuyla yıkılınca belediye onları Paşaköy'e getirmiş. Elektriklin, suyun olmamasına da kızıyor ya Zehra abla; en çok fareleri, yılanları anlatıyor. Hararetili hareketler yapan eli hızla Ömür'ün ayağına gidiyor anınsız. Çıkıyor ayakbırdığı, çorabı peş peşe. Ayağını gösteriyor. "Fare akardı bunu. Bak hâlâ iyileşmedi." Ömür'ün sol ayak tabanında bir yara. Kabuk bile bağlanamış. Derken Zehra abla ayakbırdığını gilyordığı Ömür'ü tekrar kucaklayıp göremediği bir megafonla konuşmaya devam ediyor. "Erkekler hurda toplayan zaten. Buraya getiriyorlar, hurdacı da aracıyla gelip buradan alıyor. Kadınlar da genelde evlere temizliği gidiyor. Ama Roman olduğumuz için o işlerde de başkasına verdiklerinden az para veriyorlar bize. Yazın ayrı dert kişinin ayrı. Geçen evim yandı mumdandı. Evlerin neresini çakarsan çak kışın rüzgâr geliyor. Zaten şimdi buradan da yol geçiyoruz. Gerideki tepelere atacaklar bizi iyice. Belediyeler desen sadece kedileri, köpekleri atmak için geliyor buraya."

"Torunumun yanağını fare kopardı"

Hava serinlemeye başlayınca çay içmek için bir eve davet ediliyor. Dantel pedecuden yapılan kapı renkli bir toka ile aralanıyor. İçeride çocuğunu emziren genç kadın toplanıyor. Henüz batan güneşe soğumaya başlayın havaya karşı en uygun silah geliyor ortaya: Çay. Fatma abla, kırkı çikmadan yanağını fare kemiren torununu anlatırken arada ellerini sıkıyor. "Geçmez onun izi, yazık değil mi kıza şimdi", derken öfkesi de garesizliği de taze, "Kiş oldu mu berbat oluyor burası. Bize kömür vermeye gelen kadın dizine kadar çizme giyip geliyor. Biz ne yapalım peki burada. Arkadaiki dereyi kapattılar, evlerin içine kadar su basıyor şimdi. Sonra tüm kişi çadırları kurutmaya çalışıyoruz", diyor.

Rüzgârın dağıtmadığı bir ev

Evden çıkarken ateşin başında oturanlarla selamlıyoruz. Birbirlerine kullanan taklidini yapan çocukların gürlütüsünü aramızda bırakıyoruz yavaş yavaş. Paşaköy'de ateşin gölgesi ve rüzgârın uğultusu hâkim artık. Belediyelerin yalnızca seçim dönemlerinde anımsadığı bu insanların tek istediği rüzgârın dağıtmadığı bir ev. Toplumdan dışlanmadan, devlet tarafından görmezden gelimeden yaşamak istiyorlar. Resmi belgelerle "sosyo-kültürel yapıları gereği evlerde yaşamazlar" diye bahsedilen Romanlar da herkes gibi insanı şartlarda yaşamak istiyor.

*78 çocuğa mont ve ayakkabı kampanyası için adım atan Çiğdem'in eylemleri mahalle çocukları okula yazarınımsı, servislerinin ve yemeklerinin aralanması ile devam etmiş. İmşidilerde ise resmi kurumlarla görüşerek boyut değıştirdi. Destek olmak isteyenler facebook üzerinden Teneke Mahallesi-Romanlarayfasımdaniletmeile geçebilir.

PUHU

Uzakta meşalelerin hare hare dağılan ışıklarını izledi. Gözleri şımşıkır yaş ya, dağılsın buğ buğu. Sonra gözlerini kısıp gökteki yıldızlarla ormandaki ışıkları birleştirdi

Orman serinlikle kaskatı kesmiş gitmiş ta bak orada. Çamın yeşili, sedirün gövdesi. Bir de bas bas bağırın sarhoş ağaçların civelek sesi. Bütün köy ateşin etrafını çevrelemiş, sohbette. Çocuklar oyun peşinde. Oyle güzel karanlıkta saklambaç oynanmaz olur mu hiç, kim neden dursun. Ayşe, kuzu gibi sıgışmış babasının koynuna. Babası nasırlı elleriyle biterik kızını pırpırlasın dursun. İleride Kamber, abisine seslendi, "Ali, hadi!" Ayaklandı çocuklar. Oğlunun fırladığını gördü Ahmet. "Oğlum nereye?", "Oyun oynacaz!" Ayşe kız aylıverdi. "Baba ben de!" Gözleri far far. "E hadi git." Seke seke koştı abisinin peşinde. "Ali! Ayşe'yi yanından ayırma!" Ali hiç dinlemedi, Kamber'in arkasında yitti gitti.

Kamber ebe seçildi. Başladı bağıra bağıra saymaya. Çın çın ağaçlar. Çocukların kaçışmasını izledi pusuya yatmış hayvanlar. Bir vavaş çallıran arasında, sonra bir puhu tünemeyi sevdiği daldı. Kanatlarını savursa rüzgâr çıkartacak namussuz. Ali seçtiği ağaca nefes almadan tırmırdı. Ayşe tutundu, kendimi çekemiy dedim, beceremedi. Kıpırkımsı kesildi. Ali fısır fısır, "Başka ağaca git, yerimi açık edicent", "Abi beni de çeken ya?" Ali öfleye pöfleye indi. Kardeşini belinden kavrayıp kaldırdı. Ayşe kız sonrasında kendi başına halletti zaten. Tırmırdı, kalın dala tündü. Ali de yanına sındı. Biraz sonra uzakta Kamber'in sesi duyuldu, "Zeynep gördüm seni! Sobe! Sobe! Sobe!" Ayşe biraz sonra beklemekten sıkıldı, ellerini birleştirip avcuna üfledi. Baykuş sesi çıkarsın yavvan. "Yapmasana, bulcak yerimiz!" Ayşe abisine nasil âşik, cilveli gülmüsed. Omzunu sıkıttı, "Bana ne, yapcam," dedi. Avcuna üfledi yine. Ali kardeşinin eline vurdu sonra. "Yapmıcaksın dedim!" Ayşe inada bindirdi, "Yapıcam işte!" Abisi dişlerini sıkı anı, gözleri keşkeleşti hınçla, kardeşini omzunu tuttuğu gibi itti. "O zaman nereye gidersen git! Yanımda durma!" Ayşe tüy gibi zaten ya, itilince oyun kömür kararı saçları hiç düşündüdenen savruldu. Sonra sendeledi, tutunmaya çalışsa da beceremedi. Kardeşi düşerken Ali'ye zaman durdu, Ayşe kızla göz göze geldiler. Toprağa çarpınca durması gerekirdi, ancak üstü kapalı kör kuyu kendini açık etti. Ayşe duvarlarına çarpa çarpa düştü sonsuzluğa. Gümletti ortaldı. Cezvin aşabına vurursun, tok tok bağırrın ya, öyle çavırdadı dünya. Ayşe kuyunun dibini yoğunluğunda Ali korkuyla irkilip doğruldu. Hemen aşağı indi, kuyuya eğildi. Yolu kuya çıkmıştı. Ayşe kuyunun ucunda incecik inledi. Ali'ye bir titreme dadandı, kızın tuttuğu sidiği koyuverdi. Kıldo islandı. Açınca acı acı tatlar üstüdü. Sonra kız yarası Mehmet Ali & Akaşsesleri

deli deli uçarken Ali'yi teğet geçti. Çocuk şaşkınlıktan sıyrılıp etrafına baktı, kimse onları görmemişti. Tabutunun kanıtan insanıcıklar gibi ormandan çıkmak, çayırılıkta ateşle aydınlanan babasına kaçmak istedi. Koşarken ayaklarıyla tımarladı toprağa.

Köyün keyfi yerinde kıvamlı ayazla. Hasan Dayı'yla konuşuyordu Ali'nin babası, "Biz tahtacilere başka dayanak yok arkadaş. Bize bu dünyaya yer yok. Ne ölüyüz, ne diri. Nefes alansa kaç yazsın." Ali, Hasan Dayı'nın dediklerini dinledi bir süre. Sonra Ayşe'nin ıslak kuyudan kaç çekişirken hayal etti. Acı tat hepten güçlündi. Turpu dilinin altında tutarsın ya, öyle zehir çocuğın da ağzı. Toprağa tükürdü. "Oğlum hani Ayşe nerede?" "Ne bileyim, saklambaça kaybettim." "Git bul kardeşini!" "Tamam," dedi Ali, dizleri titreye titreye oyun yerine döndü. Çocuklar yeni oyuna geçmek için toplanmıştı. "Ayşe nerede?" dedi titreye titreye. Çocukların haberi yok Ayşe kızdan. Ali'nin gözleri ıslak ıslakken ormana döndü yüzünü. "Ayşe!" Yavan yavan yankılandı sesler. Çocuklar Ayşe'ye seslenirken büyükler ayaklanıp girdiler peşi sıra ormana. Babası Ali'yi tutup, "Hani Ayşe nerede?" diye sordu. Ali, "Yok" dedi. Erkekler bir arada, "Ayşe'nin nerede olduğunu bilmiyoruz, sahip çıkamadın mı?" Hıncını almayıp kalın tokadı

yerleştirdi yanağa. Dikenli nasırlı eli mosmor etti çocuğın derisini.

Köylüler toplanıp meşalelerle Ayşe'yi aramaya çıktı. Bütün köy hep bir ağızdan. "Ayşe!" Kadınlar eksiksi doldurmak için daha çok bağırdı çünkü Ayşe kızın anası topraktaydı. Ali kuyunun başına döndü. Eğilip karanlığa baktı, onu da içine çekecek gibi. Baş döndü, bakmaktan vazgeçti. Yerde bir taş gözüne ilişti. Eline alıp baktı, kenarı kırık. Kuyuya attı, incecik bir çıtırtı duydu. Gömüldü kaldı sonra toprağa ses. Ali gözlerini sildi, ıslanan avuçlarını da üstüne sildi. Ağaca tırmırdı. Uzakta meşalelerin hare hare dağılan ışıklarını izledi. Gözleri şımşıkır yaş ya, dağılsın buğ buğu. Sonra gözlerini kısıp gökteki yıldızlarla ormandaki ışıkları birleştirdi. Ağaçlar aradan çekilince kendini hepten semada hissetti. Hemen sonra gitgide yaklaşan baykuş sesini duydu. Tüyleri nasil dikilimesi. Kalbi ağzını tıkadı, başını sestene yana çevirdi. Ayşe'yi yanına dala tünemiş halde buldu. Ellerini birleştirmiş baykuş sesi çıkmaktaydı. Ancak öncekinden farklı, bu sefer Ayşe kızın her yanı cık yara, kıyafeti yırtık, saçları darmadağın. Gözlerinde efsunlu ışık. Etrafında uçuşun taş taneleri kendini açık etsin. Ali'nin nemli gözleri yavaş yavaş aralandı, ağzı açıldı. Yutkunmaya çalıştı, beceremedi. Ayşe avcuna üflemeyi bıraktı sonra. Abisine baktı. Kırta kırta gülmüsedı yine. Cebinden çıkardığı taşı uzattı, kenarı kırık taş. Ali parmağının ucunu korkuyla taşın keskin yerine bastırırken Ayşe kız sendelemeden ayağa kalktı. Kollarını açarken yavaş yavaş tüyer belirdi vücudunda, gözleri sapırsın yuvarlandı gitti. Hemen sonra kanatlarını birbirine vuran kus, Ali'nin suratına buğ gibi rüzgârı çarptı. Kendini daldan aşağı bırakıp boşlukta kayarak gözden kayboldu. Ali elindeki taşı baktı tekrar. Sonra bir yıldız kaydı gökte. Uzakta, çok uzakta Ayşe'yi arayan köylülerin sesi yankılandı. Dağlar yaşını bağırdı, orman savrula savrula yankılandı. Böyle bir garip düzen, kendi kendine evrildi dünya. Ve o gece o ormanda nefes alan bütün hayvanlar, sonra insanlar farkında olmadan aynı cümleyi söylediler. "Biz yeter ki ölesiyse ormanda yaşıyalım, ölesiyse ormanda yaşıyalım. Başka şey istemmez."

ANNE, KALK EVE GİDELİM!

Kış. Ortalık ayaza kesmiş. Amcalar, kuzenler tandırın etrafında birbirlerine sokulmuş oturuyorlar. Ebem, tafaada tuluk dolduruyor, annem yeni dokuyacağı halının iplerini boyuyor. Pekmez kazanının yanında ebegümeci, asma yaprağı, ceviz ve soğan kabukları. Ben henüz doğmamışım. Dört oğlanın en küçüğüyüm çünkü, tekne kazıntısı yani... Annem üçüncü oğlunu yeni doğurmuş, adını da İlhan koymuşlar. Her oğlan doğuşunda el çırpıp alkış tutan Cemelli ebem pek mutlu, öksüz oğluna ekin için yardımcı geliyor, ne güzel! Büyük abim İlker, kardeşi İlhan'ın başında nöbetçi. İlhan bir haftadır ateşli, zor nefes alıp veriyor.

"Annem bebeğin başına bıraktı beni. 'Kardeşini bekle, ağlarsa ağzına memesini verisin...' dedi ve gitti. Hem beşiği sallıyor, hem de bebeğe bakıyordum. İlhan bir ara gözünü açtı ve sonra tuhaf bir ses çıkarak yumdu ağzını... 'Anne, bebek öldü,' diye koştum aşıyağa, nerden anladıysam."

Annem, her bahsi açıldığında ince bir sızıyla anlatır hiç görmediğim İlhan abimi. "Pek güzel oğlandı... Yanakları alı, topaç gibiydi." Ardından biraz durur, mırıldanırdaya başlar. "Geçim derdine gurban verdik İlhan'ın..."

Hastanede içimi en çok bebek ölümleri sızlatır. Cenazeleri de kendileri gibi, gürlütüştü ve masumdur. Morgun önünde kalabalık öylesine, üç beş kişi. Ağıt figan olmaz. Cenaze sahipleri sessizce beklerler kapıda. Ayaklarının dibinde küçük bir kutu ya da el kadar bir sanduka. Kağıtlar hızla doldurulur, mühürler çabucak basılır. Görevliden, adet yerini bulsun tarzında bir "Başınız sağ olsun." Kutuya konulup götürülen parmak bebenin ardından baktığım morgun kapısı, İbrahim'in ismi!l'i götürdüğü sunaktan daha yakıcı her kalbime.

Guatemala'nın dağ köylerinde yaşayan köy kadınları işe yaramayan kumaş parçalarını küçük tahta parçalarına sararak parmak büyüklüğünde bebekler yaparlar. "Quitapenas" denilen parmak bebeklere "dertkovan bebekler" de denir. Çocuklar gece yataken korkularını bu bebeklere anlatır ve yastıklarının altına koyarlar. Uyandıklarında korkuları yok olur, parmak bebekler onların tüm endişelerini alıp götürmüştü. Şimdilerde modern insanın gündelik sorunlarına da çare olarak pazarlanan bu bebekler, Aztek-Maya kültürünün bir parçasıdır. Güneşin her gün doğabilmesi için, kurbanların kanıyla ykanması gerekliliğine inanılır ve bu yüzden her gün yüzlerce bebek, çocuk ve

yetişkin kurban edilen bir kültürün çocukları, korkularla uymasın da ne yapmış? Mayalardan binlerce yıl sonra ve Orta Amerika'dan çok uzaklarda, adına Anadolu denen coğrafyanın

Maras denilen şehrinde de, aynı gelenek sürdürülüyormuş meğer, yaşadık ve öğrendik!

Maras'ta, 19-26 Aralık 1978'de bebek, çocuk,

genç, yaşlı, kadın, erkek yüzlerce insan, güneşin her gün doğabilmesi için değil. "Güneş ne zaman doğacak"

filmi bahane edilerek, faşist planın hayata geçebilmesi için kurban edildi. Bir hafta boyunca, ellerinde balta, bıçak ve silahlarla yüzlerce insanı öldüren katiller sürüsü, Maya rahiplerinden hiç de aşağı kalmayan bir ustalıkla kurbanlarını kalplerini çıkardılar, karnalarını yarıdılar. Rahiplerin obsiyden bıçakları vardı, onların keskin satırları... O günlerde ellerinden yarakı kurtulan hamile bir kadın güç bela hastaneye getirebilmişler. Görevli doktor bakın neler anlatıyor: "Gelişigüzel ateş etmişler. Bir kurşun arkadan girip karnından çıkmış, bir kurşun da yandan girip çıkmıştı. Çocuğu aldık annenin karnından. Bir kurşun da bebeğin omurlarından vurmuş ve onu öldürmüştü. Çok uğraştım ama kurtaramadım anneyi."

1938 Dersim'inde Maya rahiplerinin işini, "Canlı ne görürseniz ateş edin emrini almadık. Asilerin gıdası için kurbanlar kesildi. Kurbanların kanı, toprakla karıştı. Gökken üstlendi. Hafif bombardıman uçağı Breguet

19'la Munzur'un kovuklarında hayata tutunmaya çalışan binlerce Dersimliyi bombaladı.

1938 yılında henüz 4 yaşında olan kurbanlardan birini dinleyelim:

"Kadınlar, çocuklar üst üste atılmış odun yığınları gibi kasılı yatıyorlardı. Annemin beline sardığı şaldaki ekmek de, çökelek de kana bulanmıştı. Ölümlerin arasında geçirdiğim günler, geceler içinde kanlı ekmeği, çökeleği yiyip bitirdim. Sabahları uyandığımda benden başka kimselerin neden hala uyanmadıklarına şaşırır, annemi uyandıramayınca ablama dönürür, o ses vermeyince halam Fatma'ya, o da ses vermeyince halamın kızı Menekşe'ye bakıyordum. Ölüm nedir bilmediğim için onların uyanmalarını bekledim. O arada günler gecelerdir yaptığım gibi dönüp tekrar anneme sesleniyordum: "Daye, wuzze şimechel" (Anne, kalk eve gidelim!) "Kurban sunumu, insanlık tarihinin en iyi bildiği eylemlerden biridir ve 'ortak öldürme tüm diğer topluluk üyelerini de birbirine bağlar...' Öldürmeler, topluluğun birleştirici hacıdır çünkü!"

1909 Adana'da da bu harcin en sağlam(!) döküldüğü topraklardan biridir. 14 Nisan günü başlayan saldırılara üçüncü gün askerler müdahale eder. Aynı günlerde İstanbul'dan gelen askeri birliğin şehre henüz yerleştiği 25 Nisan'da olaylar yeniden başlar ve 27 Nisan'a kadar üç gün sürer. Binlerce insan ölür.

Katliamdan kurtulabilen beş ile on yaş arası yüzlerce çocuğu Mersin'de bir kilisede toparlar. Dehşet içinde yaşayan, ağlamayan yüzlerce kurban. Yetimler yalnız kaldıklarında sakinleşiyor ve bazıları da

**Başımıza gelenler,
çocuklarımıza reva
gördüğünüz acıların
diyetidir, bilesiniz!**

MESLEKLER VE MEMLEKETLER

BOLULU AŞÇILAR

birbirleriyle konuşuyorlarmış;

"Baban var mı?"

"Yok."

"Annen?"

"Yok."

"Benim de ne annem var ne de babam."

"Öldürdüler mi?"

"Evet."

"Benimkileri de öldürdüler."

Uzun bir sessizlikten sonra biri diğeri

yakıcı teklifini söyler:

"İster misin, kardeş olalım mı?"

Abilerim evlendikçe babaevinin üst katı onlara ilk ev olurdu. Baba ve tüm kardeşler birlikte işe gidiyor, yemekler birlikte yenir, yeğenler evin ortasında büyüdüler. Babamın en büyük korkusu ise yengelerimin yeni doğmuş bebeklerini emzirirken onların üzerinde uyuyup kalmalarıydı. Sabahları Braun marka traş makinasıyla özenle traş olurken, anneme yengelerimin de duyaacağı tonda, bebeği gece emzirirken hiç uyumaması gerektiğini anlatırdı. Mecburi hizmet yıllarında, annesinin sütüyle boğulup ölen gül kokulu bebelerin otopsi için gittiğini uzak bozkır köylerinin yoksul odalarında, nedense babamın traş makinası gelirdi aklıma! Bir de, tepelerindeki alıcı kuşlardan kaçarken, ağlaması duyulmasın diye memesini bebeğinin ağzına bastırıp üzerine kapanan Sayselem'in yüreğindeki korku...

"Bütün mitler, dünyanın kuruluşunun ve insanın yaradılışının bir suç veya günah sonucu olduğunu anlatırlar. İlk kurucu öldürme hikâyesi Habil ile Kabil'in hikâyesidir. Hepimiz (tüm insanlık) Kabil'in çocuklarıyız."

Gizlendikleri yeri ağlamalarıyla ele vermesin diye bebelerini boğan annelerin ah'ı, birbirleriyle kardeş olmanın başka yol bulamayan yetimlerin çaresizliği, annesinin karnında öldürülen, daha bebek bile olamamış masumların vebalı, herkesin gözü önünde kurban edilen insanların acısı, bu toprakların kalbinden hiç çıkmayacak.

Başımıza gelenler, çocuklarımızı reva gördüğünüz acıların diyetidir, bilirsiniz!

Alıntılar:

"Beyaz Dağ'da Bir Gün", Emiralî YAĞAN

"Ebdi Kutsal, Ezeli Kurban", Saim TUGRUL

"Yükentlar Arasında", Zabel YESAYAN

Mehmet Ali & Akşamsefası

Aşçılığın Bolu'yla olan ilişkisi duraklama dönemi padişahlarının "En iyi yemeği kim yapar?" sorusuyla başlar. O dönemlerin boğazına en düşkün padişah I. Ahmet, namını duyduğu Bolulu ustaları Topkapı Sarayı'na getirir. Bolulu ustalardan yana yüzü gülen padişah, ellerinin lezzetinden de memnun kalınca bu ustaları saraya tutmaya karar verir. O dönemlerde bazı aşçılar yemeklere zehir katarak padişaha suikast girişiminde bulunmuştu. Bu yüzden de aşçıların güvenliliği padişahların güvenliği açısından çok önemlidir. Padişahın yemeklerinin zehirli olup olmadığını kontrol eden çeşnicibaşı isimli bir kadro bulunması bile saraya yemeğin ne denli önem arz ettiğinin bir göstergesidir. Zamanla sarayın güvenliğini kazanan Bolulu aşçıları, bu sayede oradaki varlıklarını devam ettirirler.

Toplum olarak yemek yemeyi de yedirmeyi de hayli severiz. Bizler için yemek masası, sadece beslenme değil, aynı zamanda bir sosyalleşme alanıdır. Bu açıdan bakıldığında "Can boğazdan gelir" diye bir atasözümüzün olması hiç şaşırtıcı değil. Bugün hâlâ damaklarımızı şenlendiren binlerce Bolulu aşçıdan biri olan ve Etler'deki bir restoranda baş aşçı olarak çalışan Ercan Erkan ile mesleğinin inceliklerini konuşuyoruz.

"Mutfaklar çok sert ortamlardır"

"Ben, 1981 yılında Bolu'da doğdum. On dokuz senedir aşçıyım. Mutfaklar çok sert ortamlardır ve asla duygulara yer yoktur. Ben Bolulu olduğumdan bu sektörde kolay iş buldum ama beklediğimden çok daha zor çıktı bu iş. Askeri bir düzen hâkimdir mutfaka. Herkes rütbesi kadar söz sahibidir. Usta-çırak sistemiyle çalışıldığı için üstünüzün sizden istediği her şey bir emirdir, yanlış bile olsa..."

Gerçek mutfak bu değil

Gerçek mutfaklar televizyonda gösterilen tertemiz mutfaklara hiç benzemezler. Aşçı, sadece yemek yapmaz çünkü. Bazen devasa çöplerle boğuşur, bazen de tıkanmış lavabolarla. Yani mutfaktaki her sorunla aşçı ilgilenir aslında. Bu sıkıntılar üst üste gelince ilk yıllar ruhsal ve fiziksel olarak insanı yıpratır. Aşçı adayları büyük bir istekle işe başlar fakat ilk günün sonunda hayal kırıklığıyla iş yerini terk ederler. Bunu kendimde de başka arkadaşlarımda da gözlemledim. Her ne kadar kolay bir meslek gibi anlatılsa da mutfak gerçekte çok yorucu bir yer.

Önemli olan takım ruhu

Bir de son zamanlarda ortaya çıkan, alaylı mекtepli çatışması vardır mutfakta. Ben alaylıyım, ama teorik eğitim verilen mекtepli kısmının da önemi büyük. Ben de öyle bir eğitim almak isterdim. Mekteplerle alaylıların temel çatışma sebebi, okullarda pratik eğitimin yeterince verilememesi aslında. Bu eğitimi yeterince alamayan mекtepliler ilk anda alaylıların hâkim olduğu gerçek mutfaka uyum sağlayamıyor ve alışma sürecinde personel arasında bir uyuşmazlık ortaya çıkıyor. Bu uyuşmazlıkları çözmek, personel içindeki ahengi sağlamak da biz şeflere düşüyor. Bu iş bir takım çalışmasıdır."

Bolulu aşçı Erkan Usta bize kendi yaptığı lezzet yemeklerden de ikram ediyor. Karınımızı güzelleştiriyoruktan sonra mutfak telaşından sıyrılıp mекandan ayrılırken, "Söylemek istediğiniz son bir şey var mı?" diye soruyorum. Sağ gözünü kısarak kısa bir süre düşünür sonra cevap veriyor: "Eğer yaptığınız yemeği hissetmiyorsanız, iyi bir aşçı olamazsınız."

BİR ÖDÜL TÖRENİ YA DA PIERRE LOUYS'İ KİM YEDİ?

Geçtiğimiz yıl Orhan Kemal roman ödülünü Hrsiz ve Burjuva'ya verdiler. Sevindim tabii...

Fakat bin türlü çekingenlik haliyle edebiyat âleminde atılma cesareti göstermiş biri olarak, acaba bir yanlışlık mı yaptılar diye düşünmedim de değil... Bereket versin, Orhan Kemal'in sevgili çocukları Yıldız Hanım, Işık ve Nazım Beyler, kıymetli jüri üyeleri ve toplantıya katılanlar bana bu ödülü hak etmişim gibi davrandılar da, doğuştan sahip olduğum hak etmemişlik duygusuyla baş etmem mümkün hale geldi...

Aslına bakılırsa tören, benim gibi bu işlerden sıkılan bir işçi bile eğlenceliydi. Genç bir arkadaş Orhan Kemal'in bir öyküsünü oynadı. Sonra Salih Kalyon abimizin konuşmasıyla iyiden iyiye gevşeyip rahatladım. Daha sonra Kürsüye çıkan iki arkadaşta, herhalde çok gerekirdiyordu ki, laf arasında Orhan Pamuk'a giydirmeye başladılar. Ortada utanacak bir şey olduğuna düşünüp başımı önmeye eğdim. Aynı ödülü daha önce almış birinin arkasından konuşulmasını pek sık buldum doğrusu! Onlar konuşurlarken Orhan Pamuk'un iyi bir yazar olduğuna, yalnızca kendi derterlini değil, memleketin derterlini de zihinimize sokmayı denemiş ve başarmış olduğuna düşündüm. Ama ne yazık ki, bunu orada dile getiremedim. Hazırcevap biri olmadığımdan mı, yoksa konuyu tekrar açmanın ve laf yetiştirmenin bir fayda sağlamayacağına inandığımdan mı, bilmiyorum. Belki de yalnızca heyecanlı olduğum içindirdi...

Kürsüye çıktığımda kan ter içindeydim... Trafike takılmış, töreni yarım saat kadar geciktirmiştim. Hazırlığın yaptığım konuşmadan aklımda tek bir cümle kalmamıştı... Kısacası en hafif deyimle bir beceriksizlik timsaliydim... Duruşuma bile beceriksizdim... Ödül töreninin ertesi günü birkaç gazetede yayınlanan fotoğrafa baktım...

Mehmet Ali & Akşamsefası

Nazım Bey'le yan yanayız. O konuşuyor, ben ellerimi göbeğime bağlamış, emir kulu gibi duruyorum... Tanımadığım bir arkadaş, Twitter'da bu durumu eleştiren bir şeyler yazmış... Duruşumu fazla doğulu, fazla ezik bulmuş...

İşin gerçeği hakikaten eziliyordum... Bu belki bir kişilik bozukluğudur.

Bazıları övüldüklerinde, göklere çıkarıldıklarında, eski çağların Rodos'undaki Zeus heykeli gibi dururlar... Ben duramıyorum, Eziliyorum...

Tören konuşmam, pek belâgat sahibi sayılamayacağımdan biraz sönikti. Hazırlanmış olduğum metne sadık kalsaydım eminim ki, daha sönik olurdu. Bu gibi durumlarda çocukluk anılarının kurtarıcı olduğuna bir yerlerde okumuştum... Ben de ya Allah dedi çocukluğumun ipine sarıldım. Konuşmaya, okuduğum ilk üç kitaptan bahsederek başladım...

Bunlardan biri Rifat Ilgaz'ın Hababam Sınıfı'ydı... Herhalde beş yüz kere okumuş, her okuyuşumda da çocuk kahkahalarını gülümüşüm... İkinci kitabım Pierre Louys'in Afroditi'ydi... Dokuz yaşında bir çocuk için biraz ağır ve ıtır etmem gerekir ki, azıcık erken bir kitabı. Erotikti... Ama yazılarını anlamıştım... Üçüncü kitabısa Orhan Kemal'in Baba Eviydi... Gerçekliğe hoş geldiniz diyordu...

Orhan Kemal'e asıl tanışmam 72. Koşuş aracılığıyla oldu... Lise yıllarımda, yaz yıllarımda tatil yapacağımıza nedense tiyatro yapıyorduk... Tiyatro yapmak bedavaydı. Oyunu, şimdinin önemli tiyatro adamı Metin Baly yönetiyordu. Müzisyen Tacl Uslu, şair Halim Yazıcı, tarihçi Cemil Koçak; hepimiz rol arkadaşaydık... Başaramadık... Ama bir metni didik didik etmeyi,

Orhan Kemal'i ve Türkiye gerçeğini tanımayı ben sanırım o oyunda öğrendim. Yazmaya da o günlerde heves ettim. Orhan Kemal'in öykülerini okumaya, onunkilere benzeyen öyküler yazmaya başladım...

Törendeki konuşumda bunlardan bahsettim...

Ertesi gün Hürriyet gazetesinde, bu konuşmadan da söz eden bir haber yayımlandı...

Çocukluğumda okuduğum ilk üç kitap var ya... Hababam Sınıfı, Afrodite ve Baba Evi... Bu haberde onlardan biri yoktu; Pierre Louys'un Afroditi... Kendi kendime sordum...

Pierre Louys'ı kim yedi? Kim görmezden, duymazdan geldi... Bu bir muhabir hatası ya da baskı hatası olabilir miydi? Gazetelerde arada bir böyle gülünç şeyler oluyordu... Aklıma tiyatrocu Cezmi Baskın'ın iki lafın birinde Brad Pitt'ten "alıntı yaptığı" bir röportaj geldi. Ulan n'oluyor demiştin... Cezmi Abi kafayı mı yedi? Brad Pitt'in tiyatro hakkında yazdığı bir kitap da yok ki okuyup alıntı yapın... Sonra aklım suya erdi... Röportajı hanım kızım, Cezmi Abi Brecht dedikçe, bunu Brad olarak not almış olmalıydı...

Peki, Pierre Louys'ı, Afroditi, o erotizmin büyük kitabını kim yedi? Sayfa editörü mü yedi, Aydın Doğan mı? Muhabir yolda mı düşürdü, dizgici mi uyudu, yazaşları mı uyandı? Kim yedi söyleyeyim; Anadolu Ajansı... Zat-ı namuteremin biri, Afroditi'nin bir haberde adının geçmesine herhalde tahammül edemedi. Ya da Afroditi'ten tırsı. Sen kalk Orhan Kemal'den tırsma, Rifat Ilgaz'dan tırsma; Afroditi'ten tırs! ... şey mi?

Sosyal Demokrat Kağan Hikâyeleri: 3 Tembellik Yasası

Kağan'ın canı sıkkın mı, sıkkın değil mi anlaşılamamıştı o günü görünüşten önce. Yasalarbaşı'nın kara kaplı deftere bakıp bir iki tutarsızlığı düzeltme çağrısını reddetmiş, gelip kendisiyle göğçeklan uçurmak isteyen çocukla iki süz taşıması süresince oynamıştı. Görüş gömleğini giymesi için getiren yaşlı otağüzüne hiç itiraz etmemişti. Çığırktan görüşün başlayacağını gıcırırken, Yasalarbaşı uzun sakalını endişeyle svadı. Ahali "Kağan'ın aksine kıpır kıpırdı o gün. Kendi aralarında konuşuyor, duyulmayan şakalara güliydiler. Yasalarbaşı'nın kaşları hafifçe çatıldı bu kez.

"Çık ortaya, derdini söyle!" çağrısına köylü bir kadın cevap verdi ortaya çıkarak. Hafif tombalak bir kadındı, yine de şenlik gıysilerini giymiş, gözünün altına belli belirsiz bir sürme çekmişti. Yanında zayıf bir adam vardı. Ellerini önünde kavuşturmuştu, başı öndeydi.

Kağan kadınlı adama baktı bir süre, sonra eliyle konuşması için kadına işaret etti.

"Bu adamı boşamak istiyorum Yüce Kağan," dedi kadın.

"Yüceyi kaldır," dedi Kağan.

"Kocamı boşamak istiyorum Kağan."

Kağan gülümsedi.

"Neden?" dedi. "İyi bir adama benziyor buradan bakıldığında."

"Orası öyle Kağan," dedi kadın. "Ama dünyanın en tembel adamı kendisi. Dayanamıyorum. Boşamak istiyorum."

"Anladım," dedi Kağan.

Kadın öfkeli devam etti.

"Yakacak odun bitiyor, bir kez des diyorum, kesmiyor.

Hava güzel, kıra gidelim diyorum, yerinden kımıldamıyor. Peynir tulumunu ortadan kaldır diyorum, orali değil."

Kağan kadına sordu: "Söylediğin hiçbir şeyi mi yapmıyor?"

"On şey söylersem ikisini belki," dedi kadın.

"Yapmadıkları ne oluyor?" dedi Kağan.

"Mechuren ben yapıyorum," dedi kadın.

Kağan adama baktı, "Ne diyorsun?" dedi. "Seni de duyulım."

Adam kafasını kaldırdı. Kağan'a bakarak konuştu. Elleri hâlâ önünde bağlıydı.

"Karmı severim," dedi. "Severim. Söylediği doğrudur, kabul ediyorum. Ama odunlar tam olarak bitmeden

yenilerini kesmek istemiyorum bazen. Peynir tulumu kimsenin yolunu engellemiyor, orada dursa ne olur? Kıra başka gün de gidebiliriz. İneği doğurturum ama kapıya geldiğinde buzağı."

Ahali gülmüşü. Yasalarbaşı'nın kaşları biraz daha çatıldı ama ses etmedi. Kağan düşündü. Yasalarbaşı'na baktı, hafifçe gülümsedi.

"Sizi boşamıyorum," dedi kadına.

Çatmasında arkasına yaslandı. Ellerini iki yandaki taştan oyulma kürenin üzerine koydu bir kez daha. Yasalarbaşı defterini açtı. Carlatan çığırdı.

"Kara geliyor, kara geliyor. Kes!"

Ahali sessizliğe büründü ister istemez.

Çadını içindeki herkes Kağan'a bakıyordu.

"Yaz!" dedi Kağan. "Tembellik yasası!"

Yasalarbaşı elindeki ucu sivriltilmiş uzun kazanadını, arkasında dinlenen Yaşacırağ'nın tuttuğu is çanağına batırdı, bekledi.

"Bir iş zorunlu değilse yapmayacaksın," dedi. "Yapmaya hevesli biri varsa bırak yapсын, o ayrı." Kadına baktı: "Kocan sana topladığın çiçekleri getirdi mi hiç?" dedi.

Kadın adama baktı. İçtenlikle gülümsedi.

"Evet," dedi. Yanakları hafif kızarmıştı.

"Zorunlu muydu?" dedi Kağan.

"Hayır," dedi kadın.

"Zorunlu muydu?" dedi Kağan adama.

"Evet," dedi adam. "Arada o çiçekleri getirmesem ben ben olmazdım."

"Teşekkür ederim," dedi Kağan adama.

"Çok teşekkür ederim..." "Ekle!" diye seslendi Yasalarbaşı'na. Kazkanadı gıcırdadı. Kağan tane tane konuştu.

"Zorunluluk: Gereğini yapmazsan seni sen olmaktan çıkararak bir duruma yüz yüze kalaktırl!"

Yasalarbaşı gülümsedi. Kadın uzandı

adamin elini tuttu. Ahali daha da sessizleşti.

"Göğçeklanı çocuğa da teşekkür etmelisin," dedi Kağan sakamışında

kalkarken.

Tat ve koku

A Pacino, *Scent Of A Woman* (Kadın Kokusu) filminde, kör Albay Frank Slade rolünde, Charlie Simms'e kadınları anlatırken, "Başım bir kadının saçlarının arasına sokup o kokuda sonsuza dek uyumak istemekten" bahsedir. Çünkü o koku bir duygudan fazlası, gerçekliğin ta kendisidir. Şarap gibi.

Şarapta koku o kadar kişisel, o kadar hayal ve anı dünyanızla ilgilidir ki, topyekûn duygudur aslında koku... Ancak bu duygunun da bir formülü var.

Üzümnden gelen aromaya, bizi kendine hapseden kokulara sebep olan o tada birincil aromalar deriz, tipik birincil aromalar,

Riesling, Sauvignon Blanc, Sultanipe de Narenciye kokuları, Pinot noir ve Oküzgözü'nde ahududu kokusu Cabernet Sauvignon hem egreltitiu hem kırmızı meyve. Cabernet Franc ise hem yeşil biber hem kırmızı meyve olup da karışımına çıkar.

Fermantasyonlar sırasında ve hemen sonrasında açığa çıkabilen aromalara ikincil aromalar deriz ve kokular artık başkalaşmıştır, kiraz, ahududu, çilektir kırmızı meyveler; muz ve ananastır beyaz meyveler; çiçekler ise gül, leylak ve melisadır...

Ve üçüncül aromalar... En sevdiğim kokular... Şarabın şişede veya fıçıda yıllandırılmasıyla ortaya çıkabilen aromalara biz artık aroma değil "bukey" deriz. Bazen kahvedir, bazen çikolata, kavrulmuş fındık-badem-fındık, duman, istir.

Şarapta ki kokular da tatlar da daha çok anılardan iz taşır bana...

Biraz sarmalanmak istiyorsam o günlerde, biraz okşanmak... Babamın, öfkeliye yastıkları yumruklamak istediğim bir anda yanı başıma oturup da saçımı okşadığı andır aslında hatırladığım ama ben sobanın üstünde yaktığım portakal kabuğunun kokusunu duyuram içtiğim Narince'de...

Cabernet Sauvignon'un gövdesindeki güç olur babacığımın sarmaladığı kolları...

Annemi özelememdir Chardonnay'dan ilk aldığım kırmızış ekme kokusunun sebebi...

Belki burnumun direğini sızlatan bir aşk acısıdır gündemim. Unutulamayının, kim bilir, içtiği tütünün kokusudur burnuma geliveren... Shiraz'dan...

Aşkın heyecanıyla hop oturtup hop kaldıran çiçeklerdir, ilk yakaladığım baharı da yaşıtan Roze'de... Patrick benimle tango yapar mısın?

Meral Okay'ın eşi Yaman Okay'a olan aşkıyla tanıştığımdaya yaşım küçüktü. "Yine mi güzelsin yine mi çiçek..." Meral sevdiğine kavuşacağı günü beklerken, buralarda vakit geçirirdi. Çok sıkıldığı zamanlar duvarla bir olur, kimseye fark ettirmeden mekânı terk ederdi. Varlığı, yeterli bir ağırlığı vardı. Üretimi sonsuz derinlikliydi. Çalışmaktan yılmaz, fikirlerini en açık biçimde beyan etmekten kaçınmazdı. Tek başınayken koca bir kalabalık varmış gibi durabilirdi. Hareket ettiğindeyse kahkahası boldu. İyi ki tanımışım, iyi ki paylaşılmışız o güzel, çirkin, tatlı, acı günleri.

Mehmet Ali Akşemsefasi

YİNE GÜZELSİN, YİNE ÇİÇEK

Meral Okay, 1959 yılında Türkân ve Ata Katı çiftinin ikinci çocuğu olarak Ankara'da dünyaya geldi. Çocukluğu ve ilk gerçek yılları Ankara'da geçen Meral Okay, okulunu bitirdikten sonra beş yıl kadar devlet memurluğu yaptı. O dönemlerde Ankara'da bulunan sanat çevreleriyle yakınlık kurdu. Hayat arkadaşı ve sonsuz aşkı Yaman Okay'la da bu yıllarda tanıştı.

12 Eylül döneminde Türkiye İşçi Partisi üyesi olan Meral Okay, darbeyi takip eden ilk yıllarda İstanbul'a taşındı. Günaydın gazetesinde, dergilerde ve yayınevlerinde çalıştı. Meral ve Yaman'ın Ankara'da başlayan dostlukları, İstanbul'da aşka tomurcuklandı. Kalplerine sızan aşkı, 1984 yılında evlilikle taçlandılar.

Meral, derli toplu ve otoriter sayılabilecek bir insanken, Yaman ise onun tam zıttı her gününü son günümüşesine yaşayan bir adamdı. Ancak, bir ömre belki birkaç kişilik hayat sığdıran Yaman, Meral'ı ne yazık ki erken yalnız bıraktı. Pankreas kanseri sebebiyle 1993 yılında, kırk iki yaşında hayata veda eden Yaman'ın ardından, "Ben derdim ki: "Tanrım, bu adam ne zaman yorulacak!" diye. Meğer acelesi varmış..." dedi Meral Okay. Yaman'ın ölümünü bile bir nevi telaş, bir nevi acelecilik olarak gördü.

Bu acı kayıp ardından Meral Okay'ın en büyük destekçilerinden biri Sezen Aksu idi. Meral'ın kalemine güvenen Sezen Aksu, onu şarkı sözü yazma konusunda cesaretlendirdi. Masum Değiliz, Adı Bende Saklı, Yine mi Çiçek gibi ölümsüz şarkıları yazan Meral Okay, aynı zamanda Sezen Aksu'nun albüm ve konser çalışmalarında da aktif olarak rol aldı.

Oyunculukla da ilgilenen Meral Okay, *İkinci Bahar* dizisinin Kasap Melahat'ı olarak kendini halka tanıttı. Bu tecrübesinin ardından yayınlandığı dönem ortaltığı kasıp kavuran *Asmalı Konak* dizisini kaleme aldı. Reyting rekorları kıran dizide kendine dair çok şey sakladı. "Seymen'le Bahar'ın çocuğu oldu mesela. Adı Hayat. Hayat, Yaman'la benim çok istediğim halde yapamadığımız

bebeğin adı. Biz o çocuğu yapamadık ama Seymen'le Bahar yaptı. Yani öykü yazmanın rehabilitite edici bir tarafı var, 'Bari bu çocuğun adı Hayat olsun' diyorum. Yaram biraz daha kapanıyor..." diyordu bir röportajında. Yaralarını kapatmak için kaleme sarılıyordu.

**Şarkı bize ne zaman
'Yine mi güzelsin'
diye sorsa, onun güleç
yüzünü anımsayarak
'Yine mi çiçek' diyoruz.**

İlerleyen yıllarda da senaristliğe ve oyunculığa devam etti. Son projesi ise *Muhteşem Yüzyıl* oldu. Senaristliğini yaptığı bu dizi yurtiçinde ve yurtdışında heyecanlı karşılandı. Ne yazık ki diziye gelen eleştiriler sadece olumlu değildi. *Muhteşem Yüzyıl* yüzünden can güvenliğine yönelik çok sayıda tehdit aldı. Savcılığa yaptığı suç duyurusunun ardından şahsınakoruma tahsis edildi. Hayatının son döneminde yaşadığı bu olaylar ona çok ağır geldi.

Kanserle hep bir yakınlığı vardı. Önce annesi, sonra da aşkı kanser olmuştu. Sonunda kendisi de aynı hastalığa yakalandı. Güçlü bir tedavi süreci başladı ama hastalık oldukça ilerlemiş vaziyettedi. Tedavi sürecinden de senaryo yazmaya devam etti. Bu süreçte asla yalnız kalmadı. Dostları her daim yanındaydı. Hastalığının sonuçlarını çok iyi bilmesine rağmen moralini hiç yitirmedi. Ölümünden korkmuyordu ama fazla da direnemedi, 9 Nisan 2012 günü hayata veda etti.

Yaralarını kapatmak, kendini tedavi etmek ve kuşkusuz geçimini sağlamak için durmaksızın çalıştı. Girdiği her işin altından layıkıyla kalkmayı da başardı. Ardında ölümsüz eserler bıraktı. O, şimdi aramızda değil ama onun uzak diyarlarda, Yaman'ın yanında mutlu olduğunu biliyoruz. Şarkı bize ne zaman "Yine mi güzelsin" diye sorsa, onun güleç yüzünü anımsayarak "Yine mi çiçek" diyoruz. Gittiğin yerlerden bizi duyuyorsan eğer bil ki biz seni çok özleyoruz.

Meral ve Yaman

Başay Okay anlatıyor...

Meral Okay, oyuncu, senarist aynı zamanda bir aşık. Ülkeye damga vuran dizelerin arasında kendine hep yer bulan Meral Okay, Yaman Okay'la büyük bir aşk hikâyesine de sahip. Çok erken kaybettiğimiz Yaman Okay'ın yeğeni oyuncu Başay Okay'la amcasının büyük aşkını ve hayata karşı gırgınlıklarını konuştuk.

Meral Okay bütün röportajlarında Yaman Okay'dan bahseder onun ne kadar iyi bir insan, romantik bir adam olduğunu dillendirir. Ben de size sormak istiyorum Yaman Okay nasıl biriydi? Nasıl bir amcaydı?

Gözünüzü kapatın. *Piano Piano Bacaksız* filmindeki Hızır Reis ile *Bizimkiler* dizisindeki Nazım Dayı'yı kafanızda birleştirin.... İşte böyle biriydi tam olarak. Öldüğü güne kadar ailenin haşan ve muzip çocuğuydu o. Tostos derlerdi amcam çocukluğundan beri. Müthişti, neşeliydi. Kalabalık aile yemeklerimiz olurdu. Kuzenlerim, amcalar, hala, yengeler. Amcam geldiği zaman sülemizin en küçüğü o olurdu hep. Bizden bile daha çoktu bir yanı... Yaman'ın amca olarak çok farklı bir izini hatırlarım hep; bir araya gelebildiğimiz kısa zamanlarda bile bana sadece yeğeni gibi davranırdı. Herkesi bir birey olarak tanımaya çalışırdı. Kaç yaşında olursan ol seni biri olarak görürdü. Önemserdi.

Yaman Okay'yı izlerken bir oyuncu gibi değil de ailemizden biri gibi hissediyoruz. Gerçek hayatta da bu kadar samimi biri miydi?

Evet, o kadar samimi, o kadar gerçekçi. Hayatı boyunca hissettirdiği gibi yaşadığı için, nasıl bir yerde ölebildi hep.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Meral ve Yaman ilişkisi nerede ve nasıl başladı? Siz o zamanlara şahit misiniz?

Ben çocuktum o dönemlerde. Tanıştıkları zamanı hatırlamıyorum. Ama bildiğim kadarıyla Yaman, Ankara Sanat Tiyatrosu'nda *Sakıncalı Piyade* oyununda oynarken ortak arkadaşları vasıtasıyla tanışıyorlar kuliste. Evlendiklerinde yanlıyorsa Gümüşsuyu'nda oturuyorlardı. Yemeğe gitmiştik bir gün. Meral'ı ilk böyle tanıdım. Çok güzel bir sofraya hazırlamıştı, gül böreği yapmıştı; nedense onu hatırlıyorum. Meral bana tavşan ailesi yastıkları hediye etmişti. Yıllarca oynadım o yastık bebeklerle. Meral ve Yaman aşkının derinliğini en çok amcamın hastalığı döneminde anladım. Büyük bir aşkla ve şefkatle son anına kadar yanındaydı Meral.

Meral Okay bir röportajında 'Ben köşeleri çok olan bir insandım, Yaman beni eğitti' diyor. Bu cümleden bile bu ilişkinin öğretici bir şey olduğunu anlayabiliyoruz. Yanlıyor muyum?

İkisi de çok özel insanlardı. O dönemler internet, sosyal mecralar yoktu. Gazeteler vardı, magazin sınırlı ve daha seviyeliydi. Yaman amcam sadece televizyon sayesinde tanınmadı. Sanatçıların sinemadan ve hatta tiyatrodan tanındığı ve sevildiği zamanlardı. Bugün gençler tarafından bile hatırlanan ve hayran olunur bir insan. Günmüzdün popülerlik algısı ile kıyasladığında bunu anlıyoruz. Magazinsiz sevilirdi Yaman. Sadece gözünün içinden çıkan o insanlıkla, o görkemli enerjisiyle hafızalarımıza yerleşti. Böyle bir adamla ilişkiniz elbette sizi güzelleştirir, ölümsüzleştirir.

Sizin oyunculuğu seçmenizde Yaman Okay'ın rolü var mıydı?

Biz her şeye çok yetenekli bir aileydik. Amcamın siyasal bilgileri bırakıp oyunculuğa başlaması ve benim hukuk fakültesini bırakıp oyunculuğa başlamam hoş bir tekrür mesele. Babam, amcam her zaman çok teşvik etmiş ve desteklemişti. Ama Yaman tiyatronun da sinemanın da zorluklarını fazlasıyla yaşadığı için ailem beni başta desteklemeyi bu konuda, üzülmemi istemedikleri için. Çocukken babamın baktığı davalardan esinlenerek hikâyeler yazardım. Yaman amcamı okuturdum. Amcam dikkatle okur, yapıcı bir şekilde eleştirir ve yazmaya teşvik ederdi. Babam ezip geçmek için oyunculuğa ilgili fazla heveslendirmedizi açıkçası. Ama Yaman amcam benim için hem durumu hem karakteri hem de oyunculuğu ile bir rol model oldu.

İkisiyle ilgili unutamadığınızı bir anınızı bizimle paylaşmak ister misiniz?

Yaman'la ilgili muhteşem bir anım var. Ortaokuldaydım. Sınırlı ve biraz da dengesiz bir kadın matematik öğretmenimiz vardı. Bir sınavda kopyayla suçladı beni ve ben de hiç alttan almadım. Kulacağımı çektim. Babam okula gelip görüşecek; kıyametleri kopardım çünkü haksızlık etmişler bana. Babamın okula geleceği gün tesadüfen amcamın da *Bizimkiler* çekimleri var, arada bize uğruyor. O da mevzuyla öğrenince uçumuzu okula gittik. Aman ortalık yıkıldı, herkes tanyör, çok havaylım. Matematik öğretmenini meğer pek beğenmişim amcamı, e çok güzel adamdı. O gün olayların akışı tabii. Unutamadığım anılarımda yaşıyor hâlâ Yaman Okay.

CEMAL SÜREYA'NIN BAVULU

Bavul deyince akla şiir geliyor. Yağmur deyince de şiir geliyor akla. Şemsiye deyince yazı geliyor arka. "Kapan şemsiye, sen ancak şiire açılırsın! Cemal Süreya'nın" "Ağır ol bay düzyazı/sen ancak uçağa binebilirsin" deyişinden mühem yazdım önceki tırnak içini.

Cemal Süreya. Şemsiyesi uçuyor. Bavulu bileti. "Yüzü giyotine abone". Bütün dizeleri birer anı gibi. Her okuyan sanki niyet çekmiş gibi kendini buluyor onlarda. Geleceğini ya da şimdisini bile düşünmeden üstelik. Sanki bir Edip Cansever şiirinin geçmişe çekilmiş hali, "Gelmiş Bulundum" yerine, "geçmiş bulundum" demenin anısı.

"Mavi boncuk dağıtıyor" denirdi onun için, şiirler söylerdi bunu, okura ne, okura da 'mavi düş', 'mavi anı' dağıtan cömert bir şiir olarak mavi bir imgesi var şimdi. Ben göğün yalancısıym mavi diyebilirim mavilik ve Cemal konusunda. "Bir renk değildir mavi huydur bende", Edip Bey önceden yazmış mavinin Cemal huyunu.

Nar huyu var şiirinin bir de. Paylaşıldıkça eksileceğine artıyor. Hiç bitmiyor. Bavulundan bir nar düşmüş sanki elma yerine. Çok elma var şiirinde, öyle çok ki, sonunda nar dönüştü. Hem zaten o Cemal abinin bavulu. İçinde bir lunapark saklıyor. Lunaparkta Gülbeyaz bir anne. Adı kadar genç bir anne. Bir tük kadar güzel. Tülbeyaz.

Cemal Süreya, Ülkü Tamer'in şiirini bir karnaval olarak görüyor. Kendi şiiriye bir gökkuşağı. Orada her şey renkli, beyaz ve siyah bile. Sonunda içi kırmızı, gönlü mavi bir şiir oluyor. Kadife eldiven içinde ipek şiir. Yunus geleneğinden Karacaoğlu'nun bulgusuna. "Yunus ki sütişiyle Türkçenin/Ne güzel biçmişti gök ekinini".

Sütişiyle yazmıştı şiirini.

Gittiğinde de süt kokan bir şiir. Gömleğinin düğmesini diken her kadını sevmek. Aşkın süt halı. Şiirin de. Sanki derti olan şiirler, olmayan var mıdır, şiirlerini biraz da başka şiirlere jest olsun diye yazıyorlar. Edip Cansever'den sonra Metin Altok da o unutulmaz dizeleri Cemal Süreya için yazmış gibi: "Anamın bıraktığı yerden sarıl bana".

Cemal Süreya'nın aşkları, aşkın boşluklarını tamamlayıcı efsaneleri, hepsinde 'Beyaz' bir kadının bu dünyaya erkenden bıraktığı bir çocuğun korkuları, yalnızlığı var. Şiiri de öyle değil midir, hep kendini sevdirmek ister. "Köpek, diliyle içi suyu/ Kurt, soluğuyla". Ve şiirinden süt için bir kedi, Cemal Süreya.

Bavul, onun hem gurbeti hem evi, hem sırası hem treni, hem başkenti hem vapuru. "Gurbet yavrum garba düşmektir gurbet/ççeklerden gelincik içinde bünyamin sevgisi". Sıkı yıllardan hatıra, sıkışık bir hayat, sıkıştırılmış zamanlara yaşamak. Arada. İstanbul ile Ankara arasında, vapurla tren arasında,

çapkınlıkla mahcubiyet arasında, sosyalizmle Kemalizm arasında, doğu la batı arasında, Kadıköy ile Cağaloğlu arasında, Tunceli ile Eversim arasında, Alevi ile Kürt arasında. Hasan ile Hüseyin arasında. Birinci Yeni ile İkinci Yeni arasında. Arada olmanın, hem ondan hem diğerinden olmanın çelişkinde bulduğu diyalektikten doğuruyor şiirini.

Son kötü günlerle ilk güzel günler arasında yeni bir hayatın acemisi. Turgut Uyar'ın "efendimiz acemilik" arzusunun en efendi karşılığı. Sanki bir dönemin, altın çağ demeyelim, Türk şiirinin güzel acemilik çağının temsilcisi: Şiirler onu söylüyor, kavramlar onun için ürettikleri ve sözcükler onun için yeni anlamlar ediniyor.

En çok sıkılan en çok sevinen oluyorsa birden o Cemal Süreya'dır. Uzaklaşmak arzusuyla dopdolu bir yakın, Gitmek istiyorsa her şeyini verebilir, tüm şiirlerini de. Gitmek o anda şiirdir çünkü. Ama gelmek için de her şeyini verebilir, döndüğün şiirini yazmaya çoktan başlamıştır. Şiir için yaşayan biri değildir, şiirin gecesinde yaşar. Gece şiire altır, gecede ki her şey de şiire aittir/meyhaneler, içkiler, dostlar, sözcükler, buğular, anılar, sevgiler, konuşmalar...

Sevilmek isteyen bir şiir, okunmak isteyen bir şiir sonunda kendi ağacını büyüttü, okurunu yetiştirdi ve dünyadan zamansız gitmiş iyi bir genç şiir gibi hızla okunmaya başladı. En çok okunan, en çok sevilen ve en çok 'paylaşılan' genç şiir, Cemal Süreya. Paylaşılmanın şiir. "Şanssızım diyemem ben kendi payıma/Oluyor böyle şeyler ara sıra/Sözgelimi okul kitaplarına girmez şiirim/Bütün çocuklar anlar da" demişti. Okul kitaplarına da girdi. Çocuklardan sonra gençler ve genç kızlar ve kadınlara da Cemal'ine hayran kaldılar.

Onun metaforu şemsiyeydi, bu yazını ki bavul. Kars'ta, Afyon Garı'nda, 8:10 Vapurunda yarı açık bir gurbet gibi durur.

*Gitmek istiyorsa her şeyini verebilir,
tüm şiirlerini de. Gitmek o anda
şiirdir çünkü.*

YENİ SİNEMA

Onlar sadece sinema değillerdi. Kasabanın salonlarıydılar. Belki sinemada anlatılan şey kurmacaydı ama insanları bir araya getirebilmesi kurmacanın çok ötesindeydi.

Dedem ismini "Yeni Sinema" koymuştu çünkü ilk sinemamız Sakarya Akyazı'daki evimizin bahçesindeydi. Yazlık sinemaydı tabii. Kışın da çalıştırmak için çarşı içinden bir yer almış, yazlık-kışık, ikisini yan yana inşa etmişti. Kapalı alanı altı yüz-yedi yüz kişilik vardı. Yazlıkta çok daha büyük. Emek sinemasını bilenler aşağı yukarı hayal edebilirler, ona biraz benziyordu. Giriş kapıları, gişenin yeri hemen hemen aynıydı. Bizim gişemiz daha genişti. Sağ taraftan balkona çıkılıyordu.

Sahnenin biraz önünde, zeminde varillerden yapılmış çok büyük bir soba kurulurdu kışın. Film seyrederken, seyirciler üşüdükçe sobaya odun atarlardı. Soba kışın hem çok yer kaplıyor hem de meşgalesi çok oluyordu. Bu yüzden dedem kalorifere geçmeye karar verdi. Kalorifer kazanı kururdu. Sinemanın içine de sıcaklığı vermek için havalandırma yapıldı.

Bir cumartesi günü sinema çok kalabalıktı. Kadın, erkek, yaşlı, genç, çocuk, bebekler dahi var. *Ah Müjgan Ah* filmi oynuyor. Başrolde Sadri Alışık, Esen Püsküllü var. Alışık, "Ah Müjgan ah yaktın beni,"

dediğinde salonun kapısı hızla açıldı, jandarma Ali bağırdı, "Yangın vaar herkes canını kurtarsın". E be adam, film oynarken salon tiklim tiklimken böyle olur mu. Feci bir panik başladı haliyle. Birbirlerini ezenler, balkondan atlayanlar oldu. Allah'tan hafif sıyrıklar dışında kimseye zarar gelmedi. Bir sürü kapı olduğu için çabucak içeriyi terk ettik.

Olaydan sonra, bir yerde kadın ayakkabısı topukları bir yerde çantalar, hırkalar, kazaklar bir yerde paltolar, çocuk eşyaları, oyuncaklar, *Teksas Tommiksler*... Günlerce insanlar gelip eşyalarını aldılar.

Sinema bir müddet kapalı kaldı, sonra tadilat yapılarak tekrar açıldı ama hiçbir zaman yangından önceki gibi kalabalık olmadı. Ondan sonra zaten karate filmleri furıyası başlamıştı. Seyirci düşmüştü. Ortaokula gittiğim zamanlardı. Ailevi bazı sebeplerden dolayı sinemanın gişesinde ben durmaya başladım. Seans olduğu zaman gişede duruyordum. Bilet satıyor, paraları topluyor, sonra kese kâğıdına koyuyordum. Paraların çoğu bozuk

para. (Bilet 3,5 lira) Anahtarlar var tabii. Şimdiki gibi tırtıklı değil. Kocakoca anahtarlar. Bir de silah vermişlerdi bana para taşıyorum diye. Her şey çok ağır gelirdi. Aslında 3-4 dakika olan yol saatler sürerdi gece yarısı. Gündüz de kalkıp okula giderdim.

Sinemanın makinisti Bekir amcamın torunuydu. Benden de küçüktü. Şimdi düşünüyorum sinemayı gözden çıkarmışlardı herhalde. Öyle de oldu. Seks filmleri furıyası başlayınca dedem sattı sinemayı. Yerine evler, iş yerleri yapıldı. Sokağın ismi hâlâ Sinema Sokak.

Onlar sadece sinema değillerdi. Kasabanın salonlarıydılar. Konserlere, tiyatrolara ev sahipliği yapar; kasabanın eşrafı, yöneticileri ve halk orada birbirlerini görüp, konuşurdu. Belki sinemada anlatılan şey kurmacaydı ama insanları bir araya getirebilmesi kurmacanın çok ötesindeydi.

Ben ilk tiyatro oyunumu orada seyrettim. Müzeyyen Senar'ı, Sezen Aksu'yu, Cem Karaca'yı ilk bizim sinemada dinledim. Sinemacıların hikâyelerini anlattığı yerde kendi hikâyemin bir parçası oldum.

İSTANBUL

Dellilik dahlilik, sefaletle asalet, hayalle gerçek birbirine karşıp birbiriyle yarışıyor...
Öyle ya; birden, kırk filozofun içinden çıkamayacağı bir laf edip sonra kendi söylediğine dünyanı en saçma sözü gibi gülüyor. Üstü başı dökülüyor... Üstü başı bile yok hattha... Gel gör ki binlerce yıllık şehir orta yerini yatak odası gibi kullanıyor. Dokununca gerçek, uzaklaşınca hayal! 10 derece soğukta, yorganını, "Off bunaldım" diye açıyor. Tişörtünün orta yerinde "İstanbul" yazıyor. Gaziantep'li Mehmet... 'Yatacak yeri yok!'

Suratım' gösterme' diyor. İki nedeni var, ikisi de eskil... "Ne kanlım, ne de 'o' tanımamın!" Haybeye zamanlarda, Gaziantep'li Mehmet, yatacak yeri yok! Kendisine sorarsan sabaha, Mimar Sinan'ın çeşmesinde uyanıyor. Ona göre, İstanbul'daki bütün mimarlar Sinan! Anlatmaya meyledip mevzuu zorlamayacaksın. "He" deyip geçeceksin. Tophane çeşmesinin ne I. Mahmut'la, ne Gümrük Emni Ahmed Ağa'yla ilgisi var!!! Kitabesi Nafihi'ye aitmiş, İstanbul'un üçüncü büyük çeşmesiymiş, 1732'de, 76 bin kuruş 84 akçe yapılmışmış; sana ne! Adamın yattığı yeri ondan iyi mi bileceksin?
"He" diyip geçeceksin. Bütün mimarlar Sinan, bunu da yaptı!

Koyulaşacak öyle olunca. Demlenecek, buruk buruk gülümseyip dertlive ağır anlatacak... "Bak 20 kiloya yakın, teneke kutu biriktirmişim burada. Gece çalmsız zalımlar. İki kutunun içi doluydu. Felek işte, onları da görmemişler. İçmeyecekim normalde, şimdi kederimden uyuyorum!" İstanbul'da dert mi ararsın. A işte en büyüğü göğsünde "İstanbul" yazan Gaziantep'li Mehmet'te... O isterse anlatacak... Bazı konuları es geçecek... Lafın bir yerinde, 'yatağının' kenarından ganimetlerini çıkaracak belki de. Ince, 'tel maşadan' zincirin ucuna asılmış, nal gibi bir manda kasa Mercedes'in amblemi. Yuvarlağın içinde bir yaldız...
"Piyasası vardı, gece vakti, biz bunları zengin mahirelerden 'at' diye koparıp koparıp sanayide satardık. Birden alanda geliverdi! Ona yaptım bu

kolyeye de. Kolyeden ne haberi olacak, benden bile haberi olmadı ki! Otuz yıllık hikâye..."

Manda kasa Merso'nun hikmeti, kırk dökük bile deneyemeyecek bir aşkın, ayrılığın, hüznün yegâne serveti; yıldızlı amblemden bir kolye... Hoop bir yudumda... Bira dediğin teneke zamanlar işte...

Uzun bir sessizliğin İstanbul'u... İstanbul'daki bütün Mimarlar Sinan...
Gaziantep'li Mehmet'in yattığı yeri de... Hayır, Gümrük Emni Ahmed Ağa filan değil... Sinan yaptı!!! İlerde; Tophane'nin, Pera'nın karşısında Süleymaniye... Dört minaresi ve on şerefesiyle duruyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın camii... Mimar Sinan zar değil imza atıyor. Mimar Sinan sayısız eser veriyor. Ancak İstanbul'a suyu getiren kişi olarak da biliniyor.

İstanbul'da susuzluk sorunu hep var. Kanuni devrinde de ortaya büyük bir su sorunu çıkıyor. Muhteşem Süleyman çareyi Mimar Sinan'da arıyor. Baş mimar, sakın bir edayla konuşuyor: "Sultanım İstanbul'a su gelir. Ama bunun büyük bir masrafı olur. Ancak altın dolu keseleri ucuca eklemek şartıyla iş halledilir." Kanuni, Sinan'a kısa ama öz bir cevap veriyor: "Sinan Ağa, sen suyu getir, ben keseleri değil ucuca yan yana eklemeye razıyım!" Mimarbaş böylece işe koyuluyor. Büyük kanallar yaparak İstanbul'un canına taşıyor.

Şehirdeki bir eve ilk çeşme de o yıllarda yapıyor. İstanbul'a suyu getirip halkı ihy eden Sinan'a, bir ödül olarak evine bir çeşme yaptıрма ayrıcalığı sunuluyor!

Cihan padişahından sonra gelen hükümdarlar su yönünden rahat ediyor. Ancak bir süre sonra Sinan'ın hizmetleri hatırlanmaz oluyor. Günün birinde büyük mimarın kapısı çalınıyor. Doksan dokuz yaşını süren usta, bastonuna tutunarak kapıyı açtığında, karşısında Topkapı Sarayı'nın habercisini buluyor. Saray Divanı'nda bekleniyor. Orada, büyük bir

heyetle karşılanıyor.

Ulemalar, sadrazamlar ve kadı...

Usta çok geçmeden, ne sebeple, saraya çağırıldığını anlıyor. Devlet erkânı ondan hesap soruyor...

"Eve özel olarak su almak yasak olduğu halde, sizin evinizde su bulunmaktaymış. Ferman padişahın değil mi?"

Koca miras: "Cihan padişahı bana özel olarak izin vermişti" diyor. Özel izin belgesini göstermesi isteniyor.

Sinan kızıyor:

"Hükümdarın sözü sözdür," Mühürlü bir ferman istemeyi aklına bile getirmedi!"

Konuşması, Divan'ı zor durumda bırakıyor. Her kafadan bir ses çıkıyor. Kimisi, onun İstanbul'a su getiren kişi olduğu için ayrıcalığının aynen sürmesini isterken, kimileri buna karşı çıkıyor.

Uzun tartışmalardan sonra mimarın evine ulaşan suyun kesilmesine karar veriliyor.

Usta; saraydan üzgün ama vakur ayrılıyor. Bir yıl içinde de hastalanıp yatağa düşüyor. Tam bir asrı devirmek üzere... Tam bir asrı devirmek üzere! Hiç evlenmediği, hayatı boyunca yalnız yaşadığı biliniyor. Ölme üzereyken yanında sadece komşuları var. Bir mendil ıslatıp onun dudaklarını nemlendirmek isteyenler de onlar. Ancak Koca Sinan'ın evindeki çeşmeden su akıyor.

Acı... İstanbul'u suyla ihy eden büyük usta, evinde susuz ölüyor.

İstanbul susuyor, Gaziantep'li Mehmet elinde tuttuğu Mercedes amblesinden bozma kolyeye şakırdatıp konuşuyor. Zaman akıyor... "Burayı Sinan yapmış... Ben çok içmiyorum" diyor. Oysa ikimiz de biliyoruz ki; Gaziantep'li Mehmet, belki de tam burada, susuz ölen mimarın şehrinde alkolden gidecek. Bütün hikâyeler yarm. Soğuk, sıcak, açık, tokluk hepimize aynı... Bütün mimarlar Sinan... Hayır... Kimse yattığı yeri Gaziantep'li Mehmet'ten iyi bilemez. Tophane çeşmesinin ne I. Mahmut'la, ne gümrük emni Ahmed Ağa'yla ilgisi var. Sinan ulan işte... Uzun zinciri olan Mercedes amblesinden kolye şakırdatıp yan taraftaki yerine zulalanıyor. Mehmet manda kasa Mercedes amblesini, Nuh nebide bir gece yansı çıldı. Hepimiz bir gün öleceğiz. Olasılık bu şehirde bir yerde! Gaziantep'li hırslıdır da naifi makbul... "Gülüyoruz... Var mıyız yok muyuz, kimiz belli bile değill! Yorganını bir örtüp, sonra yine atıyor. Suyu akmayan geniş bir çeşme yalağında uyanıyor. Gerinirken konuşuyor: "Suratımı gösterme olur mu? Üstünde bir yazı 'İstanbul'."

Mehmet Ali & Akşemsefasi

KÜÇÜK KUMAR

Kumarın ocak kurutan, yuva yıkan türlerinin yanında daha naif çeşitleri de vardır. Zamanla yasak ya da denetleme getirildiği için sayıları hayli azalan bu küçük kumar türleri, kazançtan ziyade eğlenceye hizmet eden oyunlardır. Uzun zamandır buluşmadığım bu eğlenceli sokak oyunlarının zihnimdeki tadını tazelemek istedim. Şansın da yanımda olduğunu varsayarak İstanbul'un merkezi semtlerindeki küçük bir günah yolculuğuna çıktım.

Balon Avcılığı

İlk durağım Beşiktaş sahili oldu. Köşeye konuşlanmış balon tezgahına usulca yaklaştım. Üç lira karşılığında on atış yapacak ve hiç iskalamazsam on lira kazanacaktım. "Doldur," dedim baloncuya üç lirayı uzatırken. Baloncuya havayı tuffeğin içine minik bir saçma yerleştirdi ve bana uzattı. Nişancılığımıza güveniyordum. Rüzgârda dans eden sarı balonu gözümle kestirdim. Onu iskalasam bile kaza bela birini vuracağımdan emindim. Rüzgârın yaratacağı sapmayı ve balonun hareketliliğini de hesaba katarak en uygun noktaya nişan alıp tetiği çektim. Tuffeğin içindeki yay "tinn" diye bir ses çıkararak gevşedi. Fakat nişan aldığım sarı balon hâlâ sapsağlamdı. Baloncuya vaziyete bozulduğumu anladi ve diğer tuffeği uzatırken, "Diğer dokuzunu vur, hepsini vurulmuş sayacağım," dedi. Bana acıdığını hissetmeme rağmen yine de teklifini kabul ettim. Çünkü kazanmak istiyordum. Baloncuya kötü bir atıcı olduğumu hissetmiş olmalıydı. On mermi harcayıp dört balon patlatmış olmam da baloncunun hislerini destekliyordu. Üç lira daha verip yeni seriyeye başladım ama bu da sonuç getirmedi. Hal böyle olunca, daha fazla üstelemeden ufak adımlarla baloncunun yanından uzaklaştım.

Şut Çekme

Beşiktaş'taki balon hizmetinin ardından özgüvenimi tazeleyecek bir şeyler arıyordum. Karaköy'den Eminönü'ne doğru yürürken baskül köprüünün ortasında bir insan yumağı gördüm. Genç bir çocuk yere on beş santim aralıkla iki tahta parçası dikmişti. İki metre mesafedeki topa tek şut atarak iki tahta parçasını devirebilene bir paket sigara ya da sigaranın üçü kadar para veriyordu. "Atış bir lira! Atış

bir lira!" diye bağırarak delikanlıya parayı uzatıp toplan başına geçtim. İlk atışımda iki tahtadan biri devrildi. Bu da beni umutlandırdı elbet. "Devam mı abi?" dedi tezgâhçı çocuk. "Devam ulan!" dedim. Hırslanmışım. Beni seyreden kalabalıktan biri, "Çantayı çıkar, denge bozuluyor," dedi. Çantayı çıkarttım. Bir başkası, "Botların çok büyük ondan olmuyor," diye seslendi. Tam botlara eğilmeye iki tezgâhçı çocuk beni engelledi. İyi de yaptı, yoksa o hırsla söylenen her şeyi yapacaktım. Biri boş, üçünde de tek tahtayı devirmek suretiyle toplam dört şut çekerek dört lira daha kaybettim. Tezgâhçı çocuğa, "Kazansaydım sigarayı verecek miydin?" dedim. "Abi parasını verecektim, yanımızda sigara taşıyamıyoruz. Zabita çöküyor, zarar ediyoruz," dedi. Botlanımı bağladım, çantamı taktım ve geri döndüm. Köprüünün bana yaramayacağı belliydi.

Kazıyıp - Kazanamama

Karaköy'e geri dönüp Galata'nın dar yokuşlarına sardım. Ağır adımlarla, turist avcısı dükkanların arasında Galata Kulesi'ne doğru çıktım. Kulenin dibinde soluklanmak istedim. Para kaybetmiştim, mutsuzdum. O esnada kalabalığın arasından bir ses duyduym, "Kazı kazan. Kazı kazan," diyordu biri uzaktan. Hemen sesin sahibine doğru hareket ettim. Adamın elinde kart desteleri vardı. Başladım bir liralık kartları kazımayla. İlk kart boş çıktı. Bir daha denedim, yine olmadı. Tam umudumu yitirmişken üçüncü karttan bir lira çıktı. Hemen onunla da yeni bir kart alıp devam ettim

çünkü şans yüzüme gülmüştü. Boştu, doluydu derken toplam on iki kart harcayıp dört lira kazandım. Yani sekiz lirayı cebimden vermiştim. İnsan kazıyarak kazanacağını zannediyor. Ancak sistem tersine işliyor. Sen kazıyorsun, kasa kazanıyor!

Baloncuya altı lira, şut çekerken dört lira ve kazıyıp kazanmazken de sekiz lira harcayarak toplamda on sekiz lira kaybetmişim. Artık umumi alanlarda görülemeyen bul karayı al parayı, kasnak atma, tombala gibi oyunlardan kazandığım paraları hatırlayarak başımı önüme eğdim. Adam hâlâ nispet yaparcasına, "Kazı kazan. Kazı kazan," diye bağırıyordu. On sekiz liralık acımı yüreğime gömerek Galata'dan demir aldım. Evime gitmek için, küçük kumara rastlamayacağım bir rota çizdim.

**İnsan kazıyarak
kazanacağını zannediyor.
Ancak sistem tersine
işliyor. Sen kazıyorsun,
kasa kazanıyor!**

Deliliğin delili yoktur İsmet Akay

Ayakları yere sağlam basсын diye aklının iplerine sıkı sıkıya tutunanlar, ayaklarını yerden kesecek hikâyeler yaşayamazlar. Tıpkı ipleri gevşemeyen uçurtmaların gökyüzünde süzulemeyeceği gibi. Delilik aklın bağımsızlığını ilan etmiş halidir. Deliler ise toplumun yalnızca kendi keyfinin deryasına yelken açan asileri... Delilik bir mertebedir, tıpkı çocukluk gibi...

İsmet Akay, henüz doğarken aklının zincirlerinden kurtulup bir ömür boyu özgür olmaya karar vermiş kırk yedi yaşında bir çocuk. "Hanım", "Bey" statüsündeki birçok insan her sabah uyanıp dünyanın ayakları altında ezilmeye giderken, o, dünyayı kendi ayaklarının altına seriyor. Sabahları erkenden kalkıyor, radyosunu alıp sahil kenarına inerek müziğini dinliyor, kahvaltısını yaptıktan sonra da gün boyu sokaklarda radyo dinleyerek dolaymaya devam ediyor. Radyo dinlemediği zamanlarda ise ya mahallede davul çalıyor ya da eline aldığı bir sopayı mikrofona gibi tutarak yol kenarında sahne alıyor.

Beykoz - İncirköy Mahalle Muhtarı Şefik Yavuzyılmaz: İsmet, mahallemizin neşesidir. Sokakları, evleri dolayp davul çalar. Müziğe yeteneklidir, yardımseverdir, merhametlidir. Mahallede biri hastalansın hemen gelip haber verir yardım etmemiz için. Ben şahsen ilgileniyorum İsmet'in her şeyiyle, o da beni çok sever, sayar.

İsmet Akay radyonun resimisini de çok seviyor. Rüzgârın, yağmurun sesi onun müziğini bastırarak kadar yuğurmak kıtığında evde oturup televizyon izlemeyi tercih ediyor. En sevdiği aktör Kemal Sunal, en sevdiği aktrist Emel Sayın. Kemal Sunal'ın adını duyar duymaz gülümsemeye başlıyor. En büyük hayali ise "O Ses" yarışmasına katılıp orada davul çalıp şarkı söylemek ve Ebru Gündeş'in koltuğundaki butona basarak onun için sahneye dönmesi. Belki bir gün evlenmek için "Esra Ero'la İzdivaç" programına da katılabileceğini söylüyor. Emel Sayın'ın lafı geçince "Size Emel Sayın'ın bir şarkısını söyleyeyim mi?" diyor. Tabii, diyoruz. Elini zurna gibi yapıp ağzına götürerek düğünlerde duymaya alıştığımız bir oyun havası mırıldanmaya başlıyor. "Bu Emel Sayın'ın hangi şarkısı?" diyoruz. "Nasil kandırdım seni," der gibi yüzüne bakıp kahkahalar atıyor. Ardından beni arkadaşısı Osman'la tanıştırmak istiyor ve birlikte mahalleyi gezmeye çıkıyoruz.

Osman Bey'in annesi - Mahalle sakinlerinden Fikriye Hanım: O olmasa biz yaşayamayız. Her gün gelip Osman'ı dışarı çıkarır. (Osman Bey babaklarının engelli) Osman'ın bir tane akülü arabası var. O arabaya gezdirir Osman'ı. Beraber su satarlar, para kazanırlar. İsmet olmasaydı mümkün değil yaşayamazdık.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

"Hayatta en çok üzüldüğüm şey kedilerin ölmesi."

Mahallede karşılaştığımız herkes İsmet'e gülümseyerek selam veriyor. İnsanlar normalde farklı olmak için ellerinden gelen her şeyi yapar ama kendilerinden farklı olan birini gördüklerinde ona öfke duyarlar. Fakat bu durum İsmet için geçerli değil. İsmet'in farklılığı, İncirköy Mahallesi'nde yaşayanlara her gün yeni bir macera sunarak onları tekduzlükten kurtarıyor.

Mahalle sakinlerinden Ali Bey: Bir gün sahilde balık tutuyorduk, arkadan gülüşme sesleri duydum, bir baktım İsmet gelinlik giymiş, başında duvak, elinde çiçek, böyle duruyor. Sahildeki herkes gülmüyor ama en çok kendisi gülüyor. İsmet en çok insanları güldürmeyi sever.

İsmet, sahip olduğu her şeyi çevresindekilerle paylaşıyor. Müziğini, neşesini, kazancını ve hatta yemeğini de. Mahallede dolaştığımız süre boyunca peşimize köpekler takılıyor; daha doğrusu İsmet'in peşine. Köpekler İsmet'i tanıyor, belki yine yemek verir umuduyla peşinde dolaşıyorlar. Ben ürküyorum, İsmet beni koruyor ve kahkahalarla gülüyor korkak halime.

Beykoz Devlet Hastanesi çalışanları: Biz hepimiz arkadaşız. Her sabah yanımıza uğrar. Ona verdiğimiz kahvaltıkları götürüp kedilerle, peşine takılıp mahalleyi gezdirir. İncik boncuk, nazarlık, anahtarlık... Bir

kart hazırladık, İsmet'in evlenmesi için para topluyoruz. ("İsmet evleniyor, 5 TL düğün parası ver" yazan bir kâğıdı getirip İsmet'in montuna illeştiriyorlar) Bu kartla topladığı paralarla gidip hayvanlara yiyecek, çocuklara hediye alır. Parayla işi yoktur yani aslında. Şarkı söylemeyi ve davul çalmayı çok sever.

Davul çalmayı kendi kendine öğrenmiş İsmet. En sevdiği şarkılar oyun havaları. En sevdiği şarkıcılar ise İbrahim Tatlıses ve Orhan Gencebay. "Hayatta en çok güldüğüm şey köpeklerin birbirleriyle kavgaya atması. Hayatta en çok üzüldüğüm şey kedilerin ölmesi" diyor.

Mahallede dolaşırken "Sana bir şey göstereceğim bekle," diyerek beni bırakıp gidiyor. Döndüğünde elinde, kendi kafasının bebek vücuduna konulduğu bir fotoğraf var. Fotoğrafına bakıp kahkahalarla gülüyor. "Neden bu fotoğrafı çektiniz?" diye soruyorum. "Oyun için." "Neden gelinlik giydiniz?" "O da oyun olsun diye." İsmet sürekli oyun oynuyor ve kendini de "çocuk" olarak tanımlıyor. "Benim arkadaşım var, onu gördünüz mü?" diyor. "O da böyle benim gibi çocuk." "Mutlu olmak isteyenlere ne tavsiye edersiniz?" diye soruyorum. "Oyun oynasınlar" diyor. Beykoz'a, mahalle halkının İsmet'e nasıl sahip çıktığını dinlemeye gelmiştim fakat konuştuğum her insandan İsmet'in mahallesine nasıl sahip çıktığını öğrenerek ayrılıyorum oradan. "Kımden? "Su olsam, ateş olsam," diye başlayan o şarkıyı söylüyorum.

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Lord Macbeth, William Shakespeare'ın en önemli trajedilerinden Macbeth'e ismini veren karakterdir. Yazar, bu karakteri oluştururken, eski zamanlarda İskoçya'da krallık yapmış Mac Bethad'ın (Macbeth) etkilenir. Macbeth, güç düşkünlüğü ve ihanet denilince ilk akla gelen antikahramanlardandır. Sonsuz hayal gücü ve hiç bitmeyen hırsı, onu cesur bir askerden zalim bir krala dönüştürür.

Yaşamı

Macbeth ve arkadaşı Banquo savaştan dönerlerken üç cadıyla karşılaşır. Cadılar onu Glamis Beyi, Cawdor beyi ve İskoçya Kralı Macbeth diye selamlarken; arkadaşı Banquo'ya da soyundan krallar çıkacağını müjdeliler. Bu arada Kral Duncan, Lord Macbeth'in savaşta başarılarını duyar ve onu Cawdor Beyi yapar. Birinci ve ikinci kehanetler doğrulanınca Macbeth de üçüncüsünün gerçekleşme ihtimalini düşünmeye başlar.

Durumdan haberdar ettiği karşı Lady Macbeth, kralı öldürmesi için onu yüreklendirir. Macbeth önceleri hem kendi düşüncelerine hem de karısına karşı koymaya çalışır ama başaramaz. Hırsına yenik düşerek evinde konuk olan kralı öldürür ve suç başkalarına atar. Kralın oğulları kendilerinin suçlanacağından çekindiklerinden ülkeden kaçır ve böylece üçüncü kehanet de gerçekleşir: Macbeth tahta geçer. Önüne çıkan ya da çıkma ihtimali olan her türlü engeli; yaşlı, kadın, çocuk demeden ortadan kaldırarak yoluna devam eder. Adeta bir ölüm makinesine dönüştürerek bütün ülke de terör estirmeye başlar. Cadıların kendisi için söylediği üç kehanetin de gerçekleşmesi, arkadaşı Banquo için söylediklerinin de olacağı anlamına geldiğinden, paranoyaya kapılarak onu öldürtür ama oğlu kaçmayı başarır.

Bir süre sonra Macbeth'in etrafında hiç kimse kalmadığı gibi düşmanları da savaş hazırlıkları yapmaktadır. Bir süre davranması gerektiğini bilemeyince çareyi tekrar cadılara danışmakta bulur. İki yeni kehanetle, yenilmezliğine olan inancı artarak eve döner: "Kadının doğma hiç kimse" ona zarar veremeyecek ve eğer Birnam ormanı kalkıp karşısına dikilmezse de yenilmeyecektir. Yine de tedbiri elden bırakmaz ve katliamlarına devam eder. Kendine rakip gördüğü Macduff'u öldürmek için adamlarını gönderir, adam zaten kaçırmıştır ama karısı ve çocukları vahşice öldürülür. Bunu duyan Macduff intikam yemini ederek öldürülen kralın oğlu Malcolm'la güçlerini birleştirir. Lady Macbeth suçluluk duygusunun üstesinden gelemeyerek intihar eder. Macbeth artık tamamen yalnız kalmıştır, ne hedefi vardır ne de yaşamının bir anlamı. Mekanik bir dürtüyle adeta bir robot gibi yaşamaya devam eder.

Oyunun sonunda Macbeth'in o çok güvendiği cadıların kehanetlerinin saklı anlamları ortaya çıkar. Düşman ordu Bismar ormanından kesilen dalların arkasına gizlenerek şatoun önlerine kadar gelir ve bir kadın tarafından doğrulmayan ama annesinin karından sezaryenle alınan Macduff, Macbeth'in kafasını keserek öldürür.

Nihilizm

Karısının ölüm haberini aldığı zaman Macbeth'in ağzından dökülen sözler, edebiyat tarihindeki ilk nihilist ifadelerden olup varoluşçuların dünya görüşleriyle de benzerlik taşır. Harold Bloom'a göre bu sözler İngilizce'deki en ünlü ve en güçlü konuşmaların biri, adeta "agnostik bir deklarasyon"dur. Edebiyattan, müzige sayısız sanat yapıtına da ilham kaynağı olur.

"Yarın... Yarın... Yine yarın... Sürüklenip gidiyor bu boş yaşam, Kayıtlı zamanın son hecesine kadar. Dünlerimiz ise, onca budalaya ışık tutup, toprak altına giden yolu gösterdi, o kadar. Sön artık, hadi sön, ömrü kısa kandil! Yaşam dediğin yürüyen bir gölge, bir garip oyuncu; Bir hiçin sahnede dolanıp boy gösteriyor; Sonra haber çıkmıyor zavallıdan. Yaşam bir masal; kaçığın birinin anlattığı. Şamata ve öfke dolu baştan başa; Hiçbir anlamı yok."

Aşk ve Kadınlar

Lord Macbeth ve Lady Macbeth'in hikâyeleri, hem aşkları hem de suç ortaklıkları bakımından Adem ve Havva'ninkine benzerlik taşır. Lady Macbeth, Shakespeare'ın en kötü ve en ilginç kadın karakterlerinden birisidir. Onu ilginç yapan kendilerini tahta taşıyacak cinayet için kocasını azmettirmesi değil bu şeytani planı yaparken misafirlerini gülmeyecekler ağırlayan bir ev sahibesi gibi görünebilmesidir. Ancak zamanla suçluluk duygusuyla kabuclar görmeye, uykusunda yürüyüp konuşmaya, hiç çıkmayacak kanı temizlemek için sürekli ellerini yıkamaya başlar. Sonunda da intihar eder.

Kaynakça

- Macbeth, William Shakespeare, Çev.: Bülent Bozkurt, Remzi Kitabevi, 2000
- Batı Kanonu, Harold Bloom, Çev.: Çiğdem Pehlivanlı, İhtisai Yayınları, 2014
- www.shakespeare-online.com/plays/macbeth

Macbeth

Karakter Adı Kitap Yaratıcısı Milliyet Yaş Meslek	LordMacbeth Macbeth William Shakespeare İskoç 35-52 Glamis Beyi, Cawdor Beyi ve İskoçya Kralı Cadılar, Lady Macbeth, Varoluşçular, Kurt Vonnegut, (Yarın ve Yarın ve Yarın öyküsünün ismi Macbeth'ten alıntı) William Faulkner (Ses ve Öfke romanının ismi Macbeth'te alıntı)
Etkilediği kişiler Etkilediği kişiler	

İllustrasyon: Zeynep Sönmez

Mahzendeki mabet: KUŞTEPE

Şehrin görmeyen yahut görülmek istenmeyen bazı yüzleri ve yerleri var. Mecidiyeköy'de metrobüsten inip karışma mezar taşı gibi dikilen Trump Towers'a baktığımızda gayet ılıtılı ve şaşalı bir yaşam tarzı görüyoruz. Ancak biz, bu göstermelik şatafatla ilgilenmeden alışveriş merkezinin arka tarafına kıvrınıyoruz. Bu suni dünyanın ardına dolandığımızda maskelenmek istenen gerçek yaşam yüzümüze çarpıyor. Aşağı, dereye doğru ilerlerken az önceki nizami yapılar yerlerini daha çarpık bir kentleşmeye terk ediyor. Kuştepe yolculuğumuz böylelikle başlıyor.

"Arkadaşlar bizden"

Kuştepelili kılavuzumuz bizi mahallenin girişinde karşıyor. Kılavuzumuz, "Hoş geldiniz," der demez Anadolu'da rahmet, İstanbul'da ise felaket olarak nitelendirilebilecek bir yağmur başlıyor. Kendimizi yağmurdan sakınmak için kiraathanenin tentesine sığınmıyoruz. Kapıda sigara içmekte olan delikanlı, "Kime baktınız?" diye soruyor tehditkâr bir nüansla. Kendimizi izah etmeye çabalarken kılavuzumuz araya girip, "Arkadaşlar bizden," diyor. Kılavuzumuza bir kabahat mi işledik diye soruyorum, "EStağfurullah," diyor. "Geçenlerde şafak operasyonu yaptılar. O yüzden bu aralar yabancıya temkinli davranıyoruz. Zaten burada güneşin doğup yeni bir günün başladığını şafak operasyonu anlarız"

Yağmur dimerken gökyüzüne kalkan ettiğimiz tentenin altından çıkıp 'girilmez' diye nitelendirilen

dar sokaklara adımımızı atıyoruz. Birbirine paralel uzanan yılankavı sokakları anca geçit diyebileceğimiz ince yollar birbirine bağlıyor. Önümüzdeki kallavi geçitten gelen kuvvetli müziğe doğru yöneldiğimizde on metrekaresik, ayakkabılarla dolu odada dans eden altmışlık ihtiyar görüyoruz. İçeriye buyur ediyor bizi güleç yüzüyle. "Torunum söylüyor bu şarkıyı bak, dinle," diyor ve sesi yükseltiyor. Beraberce dans ederken tanışmaya çalışıyoruz. "Adım Çeto, Romanların Fedon'uyum ben," diyor ve gevrek gevrek gülüyor. İçeride ağır bir balı kokusu var ama o, bunu umursamıyor. Hal hatır soruyoruz Çeto abimize, "Kime bulamazsa çok iyiym. Kendi halimde yaşayıp gidiyorum. Mevsiminde düşün kameramanlığı, sezon bitince de ayakkabıcılık yapıyorum," diye cevap veriyor.

"Artık okuyoruz"

Sokakları arşınlamaya devam ediyoruz. Geçitten Alev Sokak'a iniyoruz. Mahallenin çocukları ortaklıkta koşuşturuyor. Yamalı asfalta yapılmış sakızlar zifin üzerinde gri bir tül gibi duruyorlar. Evler çarpık, çok kathi değil ve hepsi aynı renk. Yağmur yüzünden renkler pastelleşmiş. "Yaz gelirken herkes evini boyar. Çünkü temizlik çok önemlidir," diyor kılavuzumuz. Kuytuda, plaj şemsiyesinin altına çöreklenip erketeye yatmış delikanlılar sesleniyor:

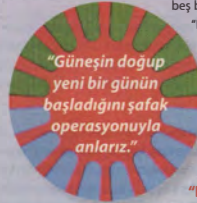
"Hayırdır?" Kılavuzumuz gülümsüyor, "Bunlar bizden," Yabancı olduğumuz için tedirgin oluyorlar ama biz onlardanız, gülümsüyoruz.

Yürümeye devam ediyoruz. Kılavuzumuz ilerideki beş basamaklık merdiven gösteriyor.

"Bu merdiven kızların merdivenidir. Burada sadece genç kızlar oturur. Delikanlılar da volta atar sokakta," diyor. Soruyorum, "E, hani kimse yok?" Cevap veriyor, "Çünkü hepsi okulda. Artık okuyoruz biz. Bilinçlendik yani. Eskisi gibi on altı yaşında evlenmiyoruz."

"Dizilerdeki gibi değiliz"

Alev Sokak'ta yürümeye devam ederken bir genç görüyoruz. "Bak, mesela bu güzel sanatlar lisesinde okuyor," diyor kılavuzumuz ve ekliyor, "Mehmet! Yap abilerine bir taksim!" on beş yaşındaki Mehmet klatnetle öyle bir taksim geçiyor ki dizilerimizin bağı çözülüyor. Mehmet, bizi evine davet ediyor. Mehmet, "Babam yetiştirdi beni. Köse derler ona burada. Birazdan gelecek, Kobra Murat'ın programına gideceğiz çılmaya," diyor. Bu esnada kapıdan Köse giriyor güleç yüzüyle. Evinde misafir gördüğü için mutlu oluyor. Köse'ye, Roman olmanın ne demek olduğunu soruyoruz. "Valla ben çok memnunum Roman olduğum için. Ama şunu bilin ki biz dizilerdeki gibi değiliz. Yolda çocuk doğurmayız. Benim evlatlarımdan hepsi en güzel hastanelerde

Türkiye'nin İlk Türbanlı DJ'i Fatma Civelek

doğdu. Evde çekirdek yerken de çöpi yere atmayız. Bak, evimiz ne kadar temiz." Diyecek laf bulamıyoruz.

"Ama yılmayacağız, direneceğiz!"

Kuştepe'yi gezip sıcakkanlı mahalle sakinleriyle sohbet ediyoruz. Mahallenin Vefallılar, Çiçekçiler, Gönenliler ve Kayserililer adlı dört gruptan oluştuğunu öğreniyoruz. "İstanbul'daki neredeyse tüm çiçekçiler Kuştepe'dir. Vefallılar ve Gönenliler çalgı işi yapar. Kayserililer de aslında sadece Kayseri değil, Niğde, Aksaray ve Kayseri hattından göçme. Hava karmayma başlıyor. İstikametimizi ilk durduğumuz olan kahveye çevirip, kahvenin sahibi Recai abinin sıcak çayları eşliğinde sohbetle koyuluyoruz. "Zamanında bizi buraya sürdüler. Gazeteciler Sitesi kurulunca yani. Şimdi de kentsel dönüşüm ayağına mahalleimizi talan etmeyi, bizi dağıtmayı planlıyorlar. Ama yılmayacağız, direneceğiz! Bir komisyon kurup avukat eşliğinde görüşeceğiz müteahhitlerle," diyor alkolsüzlükten elleri titreyen kahveci Recai.

Kahvede batacak oynayan gençlere doğru sokuluyoruz. Semtte mi takılırsınız diye soruyoruz. "Artık genelde dışarda zaman geçiriyoruz ama burada da bilardo salonları falan var vakit harcadığımız. Tabii, mahalleye yabancı geldiklerinde ne aradığını soruyoruz. Sakata gelmemek lazım sonra," diyorlar bize. Kahvede Vefallılar ve Kayserililer yan yana. Aralarında bir husumet yok. Mahallede asayiş berkekalı. Biz de halka daha fazla huzursuzluk vermeden iskelemini toplayıp kendi kentsel yalnızlığımıza dönmeye hazırlanıyoruz.

Kuştepe'deki yolculuğumuzun sonunda samimiyetinden bir an daha şüphe etmeyeceğimiz dostluklar kuruyoruz. Bizi düğününe davet edenler de var, asker eğlencesine çağırılanlar da. Tekrar görüşmek üzere sözleştikten sonra, semtin der ve ıslak sokaklarından kentin sahteliğine doğru yol alıyoruz. Samimiyetinden ve gerçekliğinden ödün vermeden yaşamaya çalışan ben sakti kalbimizin en müstesna köşesine nakşediyoruz.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Fatma Civelek Türkiye'nin ilk türbanlı DJ'i. İki çocuk annesi Civelek bir gün gittiği kına gecesinde kimsenin eğlenemediğini fark etmiş ve kadın kadına eğlencelerde DJ'lik yapmaya karar vermiş. "Marjinal bir iş yapıyorum ve bunun mücadelesini veren ilk kişi olduğum için tekim," diyen Civelek ile DJ'lik hikâyesini ve aldığı tepkileri konuştuk.

"Kadınlar neler yapabileceğini göstermek istedim"

On yedi yaşında evlenen Civelek, evlendikten sonra eşinin isteğiyle kapamış. Hayatı tersten yaşadığını şu şekilde anlatıyor: "Önce okursun, kariyer yaparsın sonra evlenirsin çocuk yaparsın ama benim tam tersi oldu. Evlendim, çocuklarım oldu sonra okudum ve kariyer yapmaya çalıştım, bir süre muhasebecilikle uğraştım."

Kırk yaşında bile olsa bir kadının isterse neler yapabileceğini herkese göstermek istediğini hep aklında olduğunu söylüyor Civelek. Muhasebecilikten DJ'liğe nasıl geçtiğini sorduğunda ise hiç eğlenemediği bir kına gecesi sayesinde bu işi yapmaya karar verdiğini söylüyor. "Yeğenimin kinasında böyle bir açık olduğunu fark ettim. Bir mekân tutulmuş ama bakiyorum kimse eğlenmiyor, laptopa konulan cd ile eğlenmeye çalışıyorduk. Sonra 'Ben bu işi neden yapmıyorum ki?' diye düşündüm. Araştırma yaptım, bu işi yapan kimsesiz ki. İnternete nasıl DJ olabirim diye yazdığım da bir DJ okulu ile karşılaştım; önce eğitimimi aldım sonra sertifikamı ve DJ oldum."

"Sosyal medyadan tehditler aldım"

Civelek altı yıldır DJ'lik yapıyor. Sosyal medya tarafından keşfedilmesi ise iki yıl öncesine dayanıyor. Popülaritenin getirisineyle eleştiriler yağıyor o dönem. Twitter'da DJ Civelek'e "Türbandan seni duyabiliyor musun ki?" diye eleştiriler bile oluyordu. Civelek'in anlamı TDK'ya göre neşeli, sokulgan. Bunun bir sahne adı olduğunu düşünüp eleştiriler dahi olmuş sosyal medyada. Tüm bu süreçte neler yaşadığını soruyoruz Civelek'e. "Bu yolda psikolojimi bozdu, tehditler aldım sosyal medyadan. Hayatında bir çiçek bile yetiştirmemiş insanlar klayve başından tehditler yazdı," diyor. Bu eleştirilerin daha çok İslami çevreden gelip geldiğini merak ediyoruz. "Her iki kesimden de eleştiriler geldi. Arada kalımda aslında. Çünkü beni anlamadılar, alkollü ortamlarda kaldığını düşündüler," diye ekliyor. Ama Civelek'in en büyük asla pes etmediğini söylüyor.

Diskoya gitmiş gibi

Tüm bu eleştirilerin sebebi, modern olarak tanımlanan bir iş türbanlı bir kadının yapıyor olması mı peki diyoruz, "Bence öyle. Algılanırsan bir DJ'le karşılaşırsın çünkü. Kapalı kadınların eğlenmeye hakkı yok diye düşünüyorlar, evlere kapanamaz istiyorlar herhalde. Bu kalıplar yüzünden marjinal bir iş yapıyorum. Zaten bu mücadelemden dolayı Türkiye'de tekim," diyor. Özellikle kadın kadına, alkolsüz ortamda çalıştığını üstüne basan Civelek'e alkolsüz bir ortamda insanların eğlencelerinin zor olduğunu söylüyor. "Kolay bir iş olmadığını ilk başta anlamıştım. Alkolün etkisiyle insan her şarkıda coşar. Ben alkolün yerine müziğimi vengerim gibi koyuyorum. Diskoya gidemeyen kadınlara diskoya gitmiş gibi hissettiriyorum. Eşinin diskoya gitmesine izin vermediği kadınlara bunu yaşatabildiğim için mutluyum," diyor.

Bu son cümleden sonra bir an duraksıyorum. Kadınların illa kadın kadına izole bir biçimde eğlenmesi mecburi mi, eğlenmeye gitmek için erkekten izin almak şart mı, bazı şeyleri "miş gibi" yaşamak zorunda mı kadınlar mesele. Civelek'e göre karma bir ortamda kadınların rahat eğlenebilmesi pek mümkün değil.

DJ Civelek'in Top 5'i

Şimdiye kadar Türkiye'de pek çok şehre giden Civelek, müzik listesini organizasyon sahiplerinin isteğine göre belirliyor. İsteğe göre yöresel müzikler de çalıyor. Ekipmanı Traktor Kontrol S2 ve Turntable'dan oluşuyor. Tüm dünya müziklerini takip ettiğini söyleyen Civelek, Demet Akalın, Rihanna ve Adele hayranı. Top 5'i şöyle:

- 1-Ayşe Hatun Önal, Güm Güm
- 2-Demet Akalın, Çalkala
- 3-Simge, Miş Miş
- 4-Ünle, Hadi Hadi
- 5-Demet Akalın, Evli Mutlu Çocuklu (Final şarkısı)

“SANA BİR BOYUN ATKISI LAZIM. ÇÜNKÜ KIŞ GELDİ.”

Üzerine büyük harflerle “KIRILACAĞI EŞYA” yazılmış küçük bir koli gibiydi çocukluğum. En çok doğum günlerimi severdim, kutlamalar bir ay sürerdi. Herkes beni ne kadar sevdiğini göstermek için sıraya girerdi. Muzlu çikolatalı pastalar ve hediye paketleri arasında mutlu oldum ta ki bahesi geçen herkesin bir araya gelmemek için, beni evden eve kırmadan taşımaya çalışırken, gözlerinde sevgiden öte merhatmet görene kadar.

Defolu diye yarı fiyatına satılan bir sepet dolusu elbise gibiydi gençliğim. Büyükleirim bana öğrettiği gibi, kendimi ne kadar sevdiğimi cümle âleme göstermek için doğum günlerimi haftalarca kutlamaya devam ettim. Aslında pek sevemedim ta ki bir gün kendimi unutup seni sevmeye başlayana kadar.

Başlangıçta her şey kirli gözüküyordu gözüm. Sanki kahve lekeli bardakları değil de kalbimi çamaşır suyuyla yıttım. Klozete değil de, cümle olamamış kelimelerimin üzerine boğazımdan aşağı tuz ruhu döktüm. İçimi bir dosta açar gibi çekmeceleri, dolapları boşalttım. Gözlerimdeki perde kalksın diye tülleri indirdim. Çektiğim kanepelerin altından sadece toz, bozuk para, çakmak değil, saç başı bana benzese de hiç tanımadığım bir başka kadın çıktı.

Kadının yanında sen vardın. Seni andım. Ne güzel başlamıştı her şey... Afili laflar edemedin ama gözlerimin içine bakarken gözlerin güldü, o da bana yeterdi. Ta ki ben, çocukluğın kalma yazarlarını kabuklarını yolana kadar.

Oysa ne güzeldik seninle. Her doğum günümde, bir yenisini önüme katarak bu yaşa kadar getirdiğim hayaller bize musallat olana kadar...

Artık sen yoktun. Fayans aralarındaki derzlere yapışmış yağ ve sabun artıklarını dış fırçası ile temizlerken inandığım, inandırıldığım, inanamak istediğim tüm aşk yalanlarını kayıyıp attım içimden...

Ve sonsuza kadar mutlu yaşadılar... Kim? Büyük Türkçe Sözlük başta olmak üzere hepimiz mutluluğu çok abartmıştık: “Bütün özelemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmanın duyulan kıvanç durumu...” Ah, ne büyük bir yalan! Yine de iyilerin kazandığı, kötülerin kaybettiği, aşkların tepedeki çimenlikte buluşup sonsuza kadar mutlu yaşadıkları romanları sevmiştin; inanamak istemiştin. Bu dünyanın kahırını çekmeye devam edebilmek için ödülünü cennette alacağına inanarlar gibi, her biten ilişkinin ardından ben ‘bir sonrakine inandırın’ o romantik komedi filmlere sarılmıştım. Çatal bıçakları sirkeli suya koydum, çamaşır makinesini yarım tatlı kaşığı karbonat ile boş çalıştırdım.

Jön kılıklı sahte peygamberleri, başucumda duran çakma kutsal kitapları bir torbaya doldurup çöpe attım, üzerlerine biraz şarap döküp yanan bir kibritle fırlattım. Senin kirli geçiriyorum sandım. Hayatım boyunca yıkılmayı sosyal terbiyeye yaşıtıramazken, bir aşküstü tüm kontrolümü kaybedip kendimi kollarına bırakmıştım ya... İşte o gün yaşadığım sinir krizi değil de aşkım; ezberlediğim duaları unutunca anladım.

Ev sonunda temizlenmişti. Okumadan imzalamadığım toplumsal sözleşmelerdeki yalanları kaldırdığımızda,

aşk neydi? Sahiplendirmeyi beceremediğimiz yavru kedyi, ona çok iyi bakacağına inandığımız bir tanıdığın bahçesine hırsız gibi girip penceresinin önüne bırakmamızı... Birlikte!

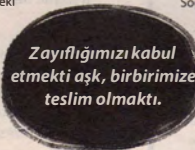
Endüstrinin hayvanlara yaptığı işkencelere karşı durmak için ağızma iki yıldır et sürmektken, nefisime hâkim olmadığım kafası güzel bir gecede karışında utanmadan o ekmeğin arasına kokoreci yemekti... Mükemmel değil, sadece insan olmak. Çirliçiplak!

Soğuk akşamlarda pijamanın paçalarını çoraplarının içine sokmandı... Tek başımızayken neyse, birlikte de o olma. Gerçek!

Zayıflığımızı kabul etmekte aşk, birbirimize teslim olmak.

Paçaların yine çorabının içinde, terlemiş, yorulmuş, ense tıraşın gelmiş, sigarayı iki pakete çıkarttığın ciğerlerin sökülürcesine öksürürken sana bakıp; evvelsi gece içkiyi fazla kaçırmış, külnü yere silkelemene, son yazdığım yazıyı hâlâ okumamış olmana kızsam da “Seni çok seviyorum be adam!” demekti aşk. Bakmaya iğrendiğin yazarlarını koklayarak öpmekti...

Bir anda kanepenin altından çıkan kadın ben oldum. Ben, bildiğim ben yok oldum. Böyle bir sevginin varlığında bihaber yaşamıştım yıllarca. Rahimimde bir ruh büyütmemiş olsam da seni, herkesi, tüm dünyayı ve hatta kendimi ben doğurmuşçasına, anne gibi sevmekti bu. Kalbimde ruhuna bir oda açtım. Sen yoktun belki yanımda ama biz seninle çocukluğumun kırıklarını yapıştırp gençliğimin defolarını yamadık o odada.

Tarlabaşı çocuklarının İsimsiz kahramanı

Bir zamanlar köşebaşlarında yolu gözlenen, tekerleği asfaltta dokunduğu an çıkardığı tıktırtıya hareketi geçiren döner salıncaklara pek sık rastlardık. Salıncaklara şimdilerde nostalji sıfatı yapıtırlırsa da İstanbul'un tam göbeğinde bir döner salıncak hâlâ tek seferi bir liradan işinin başında. Üstelik şehrin en nadide yerinde, Tarlabaşı'nda. Salıncak buradaki çocukların ilk tercihi. Daha doğrusu o kadar az tercih hakları var ki, ister istemez salıncak birinciliği kاپıyor. Haliyle buradaki çocukların sesini duydukları salıncağa yetişmek için hevesleri, heyecanları istikrarını koruyor. Bu istikrar, salıncağa binmek için gerekli olan bir liranın varlığını garanti etmeye de ertesi günü bekleme umudu bedava. Abdülbahri abi de ekmeğini bu yokluktan çıkarıyor.

"Üst üste iki gün bile evde oturma lüksüne sahip değiliz"

Abdülbahri abi son yıllarda tekstil piyasasında işler kötüye gittiği için ek iş yapmaya karar vermiş. Tam da peşine düşüp geldiğimiz salıncak fikri Abdülbahri abinin hayatına, ne iş yapsam sorusunun ardından çocuklarının verdiği cevapla giriyor:

"Çalıştığın yerde işler iyice durmuştu. Bizim evlerimizde çok geçen bir gün için bile ertesi gün bir öncekinin iki katı çalışmak gerekir. Üst üste iki gün bile evde oturma lüksüne sahip değিলken Ramazan ayı boyunca ayağımı bir gün bile makineye değdirmirdim. Ne yapsam onda boş geçirdiğim günün telefasi olur diye hanımla balkonda düşünürken büyük kızım Emine geldi. 'Baba para verir misin' dedi. 'Ne yapacaksın kızım,' dedim, 'Mahalleye salıncak geldi ona bineceğim' dedi. Emine'ye parayı verdim gitti, arkasından ufak kızım geldi o da para istedi salıncağa binmek için. Balkondan aşağıya bir baktık mahallenin çocukları salıncağın başına toplanmış hepsi sıra bekliyor. Sonra hanımla birbirimize baktık dedik ki buraya bir salıncak getiresek iyi iş yapar. İlk gün sonra bir arkadaşları da bizim bir salıncak da aldılar. Geldi."

Darmaduman gülüşler

"İki senedir salıncağıma girdiğim mahallelerde çocukların kahkahalarına, mutluluklarına tanık oluyorum. Tarlabaşı'ndan çok fazla uzaklaşamıyorum. Bir iki kere Kasımpaşa'ya gittim ama esnaf arkadaşlar uyardı, zabıtalara o bölgede çok sertmiş. Salıncağı bir alırlarsa geri vermezlermiş. Zaten alınca direkt hurdada darmaduman ederlermiş. O salıncağın darmaduman olması demek önce benim çocuklarım sonra mahalledeki çocukların gülüşlerinin darmaduman olması demek. Bu hayatın hâlâ namusu varsa çocuklarımız da da olsa gülebilmeli. Ben bu çocuklar eğlendiği sürece evime ekmeek götürebiliyorum."

Kelebeğin neşesi kısa sürer

Tarlabaşı'ndan ayrılmadan önce Abdülbahri abiyle salıncağın başına geçiyoruz. Kilidin açıldığını gören çocuklar birden etrafımızı sarıyor. Benimle birlikte beleş binmenin de mutluluğuyla her birimiz bir salıncağa oturuyoruz. Ve başlıyoruz sallanmaya. Salıncak sallanırken dönmeye, dönerken uçmaya başlıyor, bu sırada pek çok mutluluğa birebir şahit oluyorum. Salıncak o çocuklara bir lira karşılığında kısa bir süre de olsa birer keleş gibi hissetme imkânı veriyor. Sanki hiç bitmeyecek, sanki salıncaktan hiç inmeyeceklermiş gibi kahkaha atmalarını sağlıyor. Kalplerini bir keleşe dönüştürüp, gülüşlerini çırparak uçarlar da, keleşğin neşesi kısa sürüyor. İlk dakika sonra yavaşlayan salıncakta birlikte kemeriğini açıp inşee geçiyorlar. Salıncakta dönerken gülen çocuklar şimdide hangimizin başı daha çok dönüyor acaba diye iddialaşırken birbirlerine bakıp gülüşüyorlar.

Salıncaklar zamanın neresinde kaybolur bilinmez ama salıncağın ziyaret ettiği sokaklarda yaşayan çocuklar, şartlar el verdiğince uçmaya, Abdülbahri abi de bu çocukları kahramanı olma davasına devam edecek gibi geliyor.

Seni sevmek anneme kavuşmaktı, babamı affetmekti.

Seni sevmek tüm eski sevgillerime sarılıp, sana varana kadar bana refakat ettikleri için hepsine tek tek teşekkür etmekti.

Seni sevmek kendimden yeni bir ben yaratmaya çalışmadan,

kahvelekeli dişlerimle, sigaranın sararttığı tırnaklarımla, göbeğimdeki çatlaklarla, ayak parmaklarımla üzerinde çıkan tüylerle, bozduğum diyetlerle, okuyamadığım kitaplarla kendimi olduğum gibi kabul etmekti.

Hayat planı yapmıyordum seni sevmek, günler ne getirirse getirirsen hayata sarılabilmekti.

Seni sevmek bugüne kadar yaşadığım her şeye ama her şeye şükretmekti.

Seni sevmek tüm olumsuzlarımla ve olduramayışlarımla hayatımda ilk kez kendimi olduğum gibi sevmekti.

Seni sevmek yaptığım o tüm "ve sonsuza kadar mutlu yaşadılar" cümlelerinin üzerine iki Turgut Uyar dizesi bırakmaktı:

Birini düşünür gibi oluruz.

Biliyorum ellerin de üşür.

Biliyorum ama istatabilirsin onları.

O ateşe.

Hazırın da.

Biliyorum.

Ama sana bir boyun atkısı gerek.

*Kış geldi.**

Kış geldi, bana bir doğum günü daha getirdi sevgilim... Ben bunları yazarken de yazarken de biz birbirimizden çoktan gitmiştik... Suçlu yok. İnsanız, kusurlarımızla varız.

Senden bana kalan, hayatımın en güzel hediyesiydi. Sonsuza kadar mutlu yaşayamayacak olsam da, dünyaya barış getiremeyecek ya da kanserin tedavisini bulamayacak olsam da, böyle bir sevgiyle değiştirebileceğim çok şey var hayatta...

Çünkü seni sevmek, bir daha kimseyi böyle sevmeyeceğinden korkmak değil, bundan sonra kendim gibi kusurlu her şeyi de seni sevdiğim gibi sevebileceğimi bilmektir.

*Turgut Uyar, *Bilirim Bir Kışa Hazırlanmayı*

CAN BİNALİ AYDIN

Moral Değerler Sertifi

CAN TANYELİ

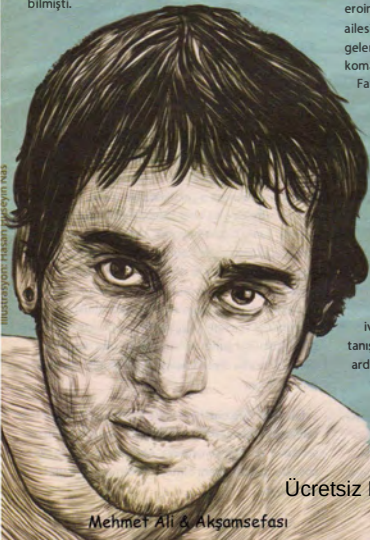
İhmal süsü verilmiş, açık bir cinayetle,
gök altında, serbest kalmıştı.

"Gök altında serbest kalmış ölümü bekliyorum
İlk aşk şarkımı duyuluyorum
o gün tanırım ölüm."

İlk şiir kitabı, 'Kıyım Yazıtı'nı tamamladığında on
yedi yaşındaydı. "İşkencilerle tadacak, yaşamamın
zevkini..." diyordu kitabında ve bu, bir çocuk için
oldukça farklı bir sesi. İlk şiir kitabı, altı albümü,
uluslararası yarışmalarda ülke temsiliyeti vardı.
Doksanlarda gözaltında keşiflerin ardından,
iki binlerin gök altında serbest kalani: Can Tanyel, on
bir yıldır Serencebey Parkı'ndadır.

İlk gençliği bahar ambarlarında

Beyoğlu'nun bilinen mekânlarından birinin
kapısında bodyguard, "O giremez, daha çocuk,"
dediğinde, Yavuz Tanyeli, oğlu Can'ın heyecanlı
omuzlarından tutarak görevliye şöyle demişti: "O
çocuk, sahne alacak." Sahnedeki Bulutsuzluk Özlemi
vardı ve "Nejat Arma" sı, gitarını boynuna astığında
Can, henüz o üç yaşındaydı. İkinci performansım
Akin Eldes'te birlikte Jimi Hendrix çalarak yüzlerce
kişinin önünde vermiş, ardından söz ettirmeyi
bilmişti.

1981 yılında yayına başlayan,
Can Yücel, Ece Ayhan, İlhan Berk,
Cemal Süreya gibi yazarları olan
Beyaz Dergisi'nin haftalık rutin
toplantılarının bir de küçük
misafiri vardı. Babasının elini
tutup sıkça toplantılara katılan
küçük Can'ın şiire yönelimi

-belki de- böyle başlamıştı. İyi Beşiktaşlıydı. Öyle
ki; Göztepe'deki evlerinden, antrenmanı izlemek
için tek başına Beşiktaş'a gittiğinde henüz üçüncü
sınıftaydı. Anadolu Hisarı İlkokulu'nda öğrenimine
başlamış, ardından İtalyan Lisesi'n'i kazanmıştı.
Hazırlığına on altı yaşındayken başladığı ilk şiir kitabı
Kıyım Yazıtı, bir yıl süren çalışmalar neticesinde
son halini almış, fakat basıma girmemişti. Belki
bilinmeyen bir nedeni vardı, belki de; tok sesi, sonra
zayıf geldi kendine.

Duyduğu kendi sarınsı

Ressam babasının yakın sanat çevresi sayesinde
müzikte ve şiirde üretimini daha da arttıran Can,
1995 yılında hayatının geri kalanında savaşacağı
eroine tanışmıştı. Kullanmaya başladığı ilk günlerde
ailesi durumu bilmiyor, Vakıf Güreba Hastanesi'nden
gelen bir telefonla haberdar oluyordu. Can,
komadaydı.

Fatih'te bir camii avlusunda yarı baygın
bulunmuştu ve arkadaşları tarafından
hastaneye yetiştirilmişti. İlk andan itibaren
ailesinin, şefkatli birer anne-baba, üç bir
arkadaş yaklaşımı ve sıralı desteğiyle
eroine karşı mücadelede yol alan Can,
İtalyan Lisesi'n'i bitirmiş, Y.TÜ Sanat ve
Tasarım Fakültesi, Duyul Tasarım Bölümü'nü
kazanmıştı. Hazırlık sınıfında okurken Milano
Devlet Üniversitesi'ne kabul edilmiş, burada
Latin ve Fransız filolojisinin yanı sıra,
İngilizce ve Fransızca eğitimi de almıştı.
Yıldız Teknik Üniversitesi'nde, müziğine ciddi
ivme kazandıracak olan hocası Alper Maral'a
tanışan Can, artık İlhan Mimarović ve Alper Maral'ın
ardından elektro akustik müziğin üçüncü kuşak
temsilcisi olarak anılmaya başlayacaktı.

Borusan Kültür Merkezi, Babylon gibi
mekânlarla sahne alan Can'ın müziği
gün geçtikçe biliniyor, berimseniyordu.

Günbik
Gün 1.
- Nefes sınırlı, yıldı. Beşiktaş çönder
Solmuş. Sanatçı 4. de iki adı, bir maddi
bir de bir maddi bükün evim, nefes nemine
tanırsın. Sanatçı ve Beşiktaş çönder
üniversitesi. Dışarı dışarı çönder ve beşirgin ve
yılazı çönderin. Dışarı dışarı çönderin. Sanatçı
Sanatçı heri SHE MAKES ME WANTA OYE
dışarı ve çönderin. 2 çönder çönderin. Çönder
çönder ve çönder çönder çönder çönder çönder
çönder çönder çönder çönder çönder çönder çönder
SHE MAKES ME WANTA OYE
çönder çönder çönder çönder çönder çönder çönder
15 Eylül bizim çönderin çönderin.
2 Nisan 2 Çönderin 3 Ağ.

verdiği ikinci şiir kitabını tamamlamıştı.

Hayı Kitap'tan çıkacak olan kitabının adı Lale
Deliliği idi. Müzik ve şiirdeki tüm bu başarıların
yanında kesik kesik süren başka bir şey daha
vardı: Eroin. Uzun ve dikkatli tedavilerden sonra
uyuşturucudan tamamen arınmıştı fakat bir şekilde
tekrar başlamıştı. 3 Mart 2004 tarihinde akşam
saatlerinde okulun tuvaletinde baygın bulunmuş,
kaldırıldığı Şişli Etfal Hastanesi'nin açılında kısa
bir muayeneden geçirilmişti. Kendine gelince iyi
olduğunu söyleyerek hastaneden ayrılmacı istedi.
Yüksek dozda eroinden komaya girmiş olmasına
rağmen, müşahade altına alınmadığı gibi, hiçbir
zabıt tutulmadan gitmesine izin verilmişti. Can'ı,
Beşiktaş'ta, okulunun karşısındaki Serencebey
Parkı'nda bulduklarında tarih 4 Mart 2004'tü. Can,
çimlerin üzerinde yatıyordu. İhmal süsü verilmiş,
açık bir cinayetle, gök altında, serbest kalmıştı.

Avukat olan anne Ayda Tanyeli ve Baba Yavuz
Tanyeli'nin uyuşturucuyla mücadelesi, oğulları
yaşamını yitirdiğinde de sürdü. Ayda Tanyeli,
Başbakanlık, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve
Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'ne,
Can'ın ölümünden ve öncesinde gerekli önlemleri
almadıkları, görevlerini ihmal ettikleri, ağır hizmet
kusuru işledikleri gerekçesiyle davalar açtı. Çünkü
Can, o hafta uyuşturucudan yaşamını yitiren dört
kişiden biriydi. Mahkemelerden sonuç alınamayınca
dava AİHM'e taşındı. Allenin mücadelesi bununla
da sınırlı kalmadı. Baba Yavuz Tanyeli, Ressam
Şenol Yoroğlu ile birlikte AKM'de eroinin
"uyuşturucu madde" değil, "öldürücü madde"
olarak tanımlanması gerektiğini vurgulayan bir
sergi hazırladı. Ölümünden sonra ailesi, hocaları,
arkadaşları devam ettirdi Can'ın sesini. Adına
sergiler, konserler, etkinlikler düzenlendi. Yaşasaydı
belki yeni bir yol bulacak, bir kapı açacaktı.
"Erken ölen, mintıyla gömülüsün"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteyp.org>

Mehmet Ali & Akşamsafası

HALKIN ÇOCUĞU

SÜPERMEN

Zürafa Sokak'ta

İstanbul'da Karaköy'den Galata'ya çıkan güzeller güzeli bir cadde vardır. Arnavut kaldırımlarıyla, keriz ayıklayan dükkânlarıyla bilinen bu caddede -Atilla İlhan'a bin selam ama- artık pek öyle Cezayir plakları yok. Ne Cezayir kaldı ortada ne de plaklar. Yolda yürüyenlerden yola göz koyanlara kadar neredeyse herkes değişti ancak değişmeyen şeyler var. Bunlardan biri erkeklerin açlığı, diğeri de bazı kadınların seks işçiliğinden başka bir şans bırakmayan sistemi.

Ben de Yüksek Kaldırım'dan yukarı doğru süzülüp nasırlı bir süpermenlik yapsam da moraller yükselse diye düşünürken gözüme Alageyik Sokak yanı Zürafa Sokak ilişti. Bu sokağa girince takvim birden 1994'e falan gidiyor. Sokakta çamgızda dair hiçbir şey yok. Ancak her şey rağmen sürrealist bir ortam var. Mavi tıy ve kırmızı don barındıran Süpermen gıysimle sokağa girince ilk duyduğum cümle şu: "Karı lazım mı abi?" Sonra da devam ediyor, "Romen var, Bulgar var, Rus var." Süpermen olduğumu söylediğimde de "Sana uygun da buluruz koçum," diyerek bütün konseptin içine sıcıyor. Besleyip büyüttüğüm Süpermen karızman pezevenklerin eline düşmek üzere.

"Kırmızı donla burada işin zor"

Sokaktan aşağı doğru inerken sağda büyük metal bir kapı var. Kapıdaki sırayı görünce dumura uğradım. Geniş halk kitleleri kapıyı geçirmiş, ellerinde sigaralarıyla stresli bir şekilde bekliyordu. Genelev kapıları belki de en tedirgin hali ülkenin. Bekleyen insanları asıp, kapıya doğru yürürken gözlerini bana diken bir kardeşimizin, "Ooo Süpermen," deyip sırtmasıyla irkildim. Yüzünde büyük bir stres vardı. İki dakika sonra da sırası geldi ve güvenliğe, hayatımı bir daha duymak istemediğim o soruyu sordu: "Es var mı?" Bu arada Zürafa Sokak'ın girişinde fotoğraf çekmek yasak. Gelerinin ifşa olmaması için böyle bir uygulama getirilmiş. Bizim fotoğrafa yeltendiğimiz görünce güvenlik birden heybetli bizi durdurdu.

Güvenlik: Hayırdır Süpermen, fotoğraf yasak yazmıyor mu?

Ben: Ben bu makinayı kullanmadan gözlerimle fotoğraf çekerek, gerekirse insanlarla duvarın arkasından da görebilirim kardeşim. Bizi böyle ufak şeylerle oyalama.

Güvenlik: Dışarıdan duvarın arkasını görmek de yasak. Burası işyeri.

Ben: Senin işin de zor be. O yasak, bu yasak.

Güvenlik: Üzerinde tıy, onun üzerinde de kırmızı don var. Senin işin daha zor.

Diyecek bir şey bulamadım. Bir güvenliğe bir de kendime baktım. Haklıydı. Ufak ufak aşağı doğru yol alırken solda bir emanetçi var. Zürafa'ya girenler çıkartan falan varsa emanetçiye bırakmanız lazım. Herhangi bir güven sorunu yok. Zaten bütün

sokak resmen kurumsal şirket disipliniyle yönetiliyor. Sokağa biraz detaylı bakersanız, burayı bir Zeki Demirkubuz filminin seti sanmanız çok normal. Sanki herkesin bir görevi var, sanki herkesin her anı tanımlanmış ve nakış işler gibi bu hayatı yaşıyor. Garip.

Sokakta sıhhi banyocu bulunuyor. Genelev'den çocuklar bedenlerini temizlemek için buraya uğruyor. Ben kendisiyle sohbet etmeye çalışırken bir abi geldi. Belli ki bu sokağın amacının dışında bir amacı var. Tuvalete girmek istediğini söyleyip iki lira uzattı. Sıhhi banyocu birey de kibarcı, "Ne lan o çanta?" diye sordu. Adam da üzerindeki elbiseyi değiştirmek istediğini belirtince resmen bir yönetici projesini reddedercesine, "Siktir, burada öyle şey olmaz. Hadi git," diyerek konuyu kapattı. Bu tavrı anlaşılır. Normalde biri gelip, "Şurada üzerimi değiştirir misiniz?" derse bunu bir gömleği ya da pantolonu çıkarıp diğerini giymek olarak düşünürsünüz. Sıhhi banyocu için ise, "Pantolonu çıkarıp etek giyecek" tahmini daha gerçek. Zaten dükkânın kapısından iki kişi gireseniz, siz daha konuşmadan şerhi koyuyor: "Bir kabine iki kişi giremezsiniz."

"Sikeyim aurayı Süpermen"

Sıhhi banyodan çıktım. Sokağın altı tarafında Baloncucu var. Sebepini bilmiyorum ama bu

Balon vuruyorsunuz. Üç liraya on atım veriyor. Ben de aldım elime silahı attım. Baloncucu o esnada elindeki turşuyu yiyor ve turşu kabının altında bekleyen kedi de kırntıları otluyor. Baloncunun bulundduğu mekâna ayda 7.000TL kira verecek binlerce 3. nesil şirket olduğuna eminim. Kemerli falan bir iş mekânı var ortada.

Ben: Burası şahane yermiş be abi. Ambiyans falan güzel.

Baloncucu: He, güzel.

Ben: Valla güzel be abi. Baksana içeri falan kemerli memeli. Bir aurası var.

Baloncucu: Ya sikeyim aurayı süpermen. Önemli olan cepteki aura. Onda sekiz vurdun, atacan mı başka?

Ben: Yok abi saçol.

Sokaktan aşağı doğru süzülümd. 2015 Türkiye'sinde bir süpermen çok gerçeküstü gelir diye düşünürüm hep. Her seferinde bir kez daha anlıyorum ki sokağın keskin gerçekliği, o gerçeküstünün altını üstüne getiriyor. Sokaktan çıktığımda yağmur yağıyordu. Sokağın taşları yıkanyor, biliniyor. Bakalım daha kimlerin tabanları Zürafa yokuşlarında kayacak.

Pakize

Fotoğrafın
öyküsü

Henüz çekemesem de o anda kafama çakılmıştı fotoğraf. Yeni bir çivi deliği. Bir yandan Pakize Ana'nın hayat hikâyesiyle kulaklarım uğulduyor, diğer yandan inen yeni çekiç darbeleriyle beynim uyuyordu.

"B izimkilerin huyunu bilirim, evi yaptığımı duyunca hepsi eve doluşacak. Bir güzel temizledim evi. Çamaşırları yıkadım, halıları silktim, çocuklar okuldan gelince aç kalmışın diye yemek yaptım. Kadının evine gidip kapıyı sürgüledim. Tebii açtım. Benzini döktüm. Namusum için yaktım. Mapustan çıktıktan sonra üç kuruşa sattım aynı namusu. Ah dım vardı: Nikâhının altında satacam kendimi demiştin. Sattım. Erzurum, Balıkesir, Mersin kerhanelerinde çalıştım. Erkek dedin mi tiksiniyorum artık."

2003 yılının sonbaharında, bu fotoğraf çekildiğinde, Pakize Çalkıparan elli sekiz yaşındaydı. Tarlabası kuyusunun dibindeki Çukur Mahallesi'ne çıkan Karanlık Bakkal Sokağı'nda cumbalı bir evin cumbasında otururdu. Evin içinden çok, sokağın içine bakardı. Gelen gideni keserdi. Hacı Ana'yı. Sanırım işlerin kesat gittiği bir gündü. Can sıkıntısını gidermek için attığı oltaya avanak avanak dolaşan bir fotoğrafçı takıldı. "Nereye Şukar Çavo?" dedi. Zulamdaki kameramı gösterdim, gelebilir miyim dedim. Hâlâ kulaklarımda çınlayan o şuh kahkahasını ilk duyuyumdum. Bu kahkahaya kadar içten bir davet olamazdı. Bir kat çıkıp kontrol

kapıyı ittiğimde ilk gördüğüm sahne bu fotoğrafı. Pakize Ana yerinden hiç kıpırdamamış, sadece yüzünü bana dönmüştü. Duvardaki fotoğraflar ve aksesuarlara adeta fotoğraf cennetine düşmüştüm. Henüz çekemesem de o anda kafama çakılmıştı fotoğraf. Yeni bir çivi deliği. Bir yandan Pakize Ana'nın hayat hikâyesiyle kulaklarım uğulduyor, diğer yandan inen yeni çekiç darbeleriyle beynim uyuyordu. Kafam bir milyondan artık. Velhasıl, bu fotoğraf o kafayla çekildi. Bu sebepten flaş ışığının camda yansımaları ve üzüm salkıminin sert gölgesini mazur görünüz.

Sohbetin mapushane hatıraları bölümünde cezaevi dövmelerinden bahsediyordu: "Bak, memelerimin arasında kalp var. Dur kolumdaki çek istersen." Önce yeleğini sonra kazağını çıkardı, sol kolunda yine bir kalbin etrafında "Seven Mesut Olmaz" buyurmuştu Pakize Ana. Usulca sokuludum, bir kare, bir kare daha derken ayaklarım beni ilk gördüğüm sahnenin aynasına getirdi. Çekiç darbeleri hızlanmıştı. Derin bir nefes alıp bekledim, sigarasından aldığı nefesle birlikte son darbeyi vurdum. Deklanşöre dokundüğüm anda altın vuruş gerçekleşmiş, beynime yeni bir fotoğraf daha çivilenmişti.

Hep böyledir; fotoğraf çekmek için yaşanan bir mekâna girmek, konuştuğunuz insanın tenine dokunmak gibidir. Bir üst seviyeye çıkarsınız. Asıl kıymetli olan fotoğraf çekmek değil, o fotoğrafı yaşamaktır. Bir insanla tanışmaktır, hikâyesini dinlemektir. Hayatına girmektir. Bambaşka bir dünyaya yolculuk yapmaktır. Hacı Ana'nın inceliklerini öğrenmektir.

Bir yıl sonra Tarlabası üzerine yaptığım fotoröportajı sesleriyle buluşturmak için tekrar gittim. Cumbanın altında durdum. Bu onu son görüşümdü. Herkes gibi Pakize Ana'nın da hoşuna giderdi kendisiyle ilgilenilmesi. Sorular sorulması, dinlenilmesi, üstelik bir de poz verecek olması. Bu kez sadece ses kaydetmeye geldiğimi söyledim. O da ne dedi. "Ne söyleyecem?" şimdiki dedi. "Bilmem ki," dediğimde yine o şuh kahkahasını çınlattı. Kayıttaydım. Ne zaman Tarlabası'nın beynimdeki çivi izlerine rastlasam kulaklarımda bu kahkaha çınlar.

*Dilerseniz siz de duyabilirsiniz arafta yankılanıp duran o kahkahayı: <https://vimeo.com/115533002>

Herkesin
eşit ve
özgür
olduğu
bir
dünya
için
...

ÇÖPLERDEN SEMT ANALİZİ:

Fatih, İstanbul'a ismini veren Suriçi'ndeki tek ilçe. Geriye doğru düşününce, var olmadığımız fakat bildiğimiz farz edilen zamanların tarihinin yazıldığı bölge. Çeşitlilik anlamında tarihsel süreçte oldukça fazla kültüre ev sahipliği yapmış olan Tarihi Yarımada'nın akılların arka odalarında saklı kalmış semti Çarşamba'nın çöplerini inceledim. Arama motoru sonuçlarından, haber metinlerine, 'sözlüklere' kadar Çarşamba semtine dair akıllarda ne kaldıysa üzerine bir de sakinlerinden arta kalanları koyarak zenginleştirmek istedim.

Gözetimli Çarşamba sokakları

Dindar kesimin vazgeçilmezi cemaat ve tekkelerin yoğun faaliyette olduğu Çarşamba'nın sokakları cemaatlara ait olduğu belirtilen kameralar ile kontrol altında tutuluyor. Semtteki iktidar bürokrasi ile değil din kurumları temelinde inşa ediliyor. Semtteki mimari koşullar üzerinden üretilen iktidar, kamera gözetimli sokaklar ile daha da baskın bir role bürünmüş durumda. "Big Brother" yerini şeyhlerle birakıyor.

7/24 Ev yemeği

Esnafın çok semt sakinlerine yakın bölgelerdeki konteynerleri incelediğimizde sık sık yemek atıkları gördük. Bağcılar analizinde pisirilmemiş çeşitli gıda ürünlerine rastlamıştık; fakat Çarşamba'da durum daha farklı. Sebz, meyve, bakiyatı gibi yemek atıkları pisirilmiş haldeydi. Çarşamba halkının ısraf konusunda hassas olduğu söylenebilir. Semtin merkezinde pastane ve çay ocağı harici yeme içme hizmeti veren bir mekân olmaması da insanların büyük oranda kendi mutfağında beslenme ihtiyacını karşıladığını gösteriyor. Evlerde yaşayanlar pilav, patates yemeği, peynir, süt, meyvesuyu tüketirken, cemaatlara bağlı camilerin bulunduğu sokaklarda nohutlu pilav ve helva atıkları göze çarpıyor. Bölge halkının enerji ihtiyacını sabah kahvaltılarından karşıladığı söylenebilir. Reçel, çiçek balı, pekmez gibi ürünler enerji üretimi sağlıyor. Gıda alışverişin Çarşamba'da uzucuk marketleri veya semtin kendine has isimlerinin verildiği marketlerden yapıyor. Semtin ekonomik olarak orta sınıfın altında bir seviyede olduğu söylenebilir.

Her eve 3+ çocuk

Çarşamba'nın artıklarında bebek bezleri baskın bir rol oynuyor. Bölgedeki bebek bezlerinin büyük bir bölümü "maxi boy". Bebek bezinin çok olması şaşırtıcı değil fakat "maxi boy" tercihi ve gramaj olarak ortalama üstü ağırlık, bölgedeki

Fatih ÇARŞAMBA

çocukların tuvalet alışkanlıklarını daha geç edinmiş olabileceğini gösteriyor. Semtin çocukları abur cubur alışkanlıklarından uzak tutuluyor. Çöplerde cips, çikolata, gıofret gibi hazır tüketim maddelerine rastlamadım. Bunun yerine karışma çıkan elma artığı ve meyve suyu kutuları şeker ihtiyacının bu biçimde karşılandığını gösteriyor. Semtin gazlı içecek tüketimi de yok denemek kadar az.

Tablet değil fon kartonu

Elisi kağıtlar, fon kartonları ve yapıstırıcıların bir arada bulunduğu çöp poşetleri ilkokul çağlarından hatırladığımız iş eğitimi derslerinin evlerdeki yansımaları kıvamında. Semtte oyuncak dükkânı veya oyuncak satan bir yer bulunmuyor. Gündüz vakti bile sokaklarda oyun oynayan çocuk göremedim. Modern zamanların bilgisayar ve tablet ile yalnızlaştırdığı çocuklar Çarşamba'da kağıt, karton yapıstırıcı çöklere dönüşüyor. Dört duvar arası baldı kalyor. Her konteynerde istisnasız kibrit kutusu bulunmuyor. Teknolojiye yakınlık konusunda çuğun gerisinde bulunduğunu söyleyebileceğimiz bu semti aydınlatma aletleri de az sayıya. Pencereilerin ardından bakınca gördüğüm kadarıyla mum ve gaz lambası kullanımı ve mutfaqlardaki üretimin sıklığı, kibrit kullanımı açıklayabilecek birer hususa dönüşüyor.

Alkolle tecrit

Kişisel bakım ürünleri kadınların aksine erkekler tarafından kullanılıyor. Sayısı bir hayli fazla olan tesettür giymiş mağazanın kadınlara giyim

konusunda, alkolüzs parfüm ve hac malzemeleri satan dükkânlar erkeklerle bakım konusunda hizmet veriyor. Bu açıdan tabelasını okuduğunuz mağazanın içinde erkek mi kadın mı var hemen tahmin edebilirsiniz. Semtin kişisel bakım tüketim alışkanlıkları da mağazaları ile tutarlı bir çizgide. Elime bolca alkolüzs parfüm, hacı yağ, şifalı yağ ve pudra kutusu geçti. Deodorant, parfüm, krem gibi ürünler semtin tüketim alışkanlıklarının tamamen dışında kalıyor. Merkez bölgesinde rastlamadığım berber dükkânının sebebi ise çöpte bulduğum ve makasla kesildiğini düşündüğüm sakal ile ortaya çıktı. Semt sakinlerinin dini hassasiyetleri çöplerden de rahatlıkla anlaşılıyor

Özetle Çarşamba semtinde bilinenin aksine bir tüketim alışkanlığı ile karşılaşılmadı fakat sakinlerinin neden aykırı sayılabilecek biçimde yaşadığını bağlantısını kuracak sonuçlara ulaştım. Çarşamba semti belki Türkiye'de çok az yerde görebileceğimiz ütöpik bir semt. Hayatı tüm ayrıntılarını düşünerek İslami bir referansla yeniden inşa etmek isteyen insanların bir araya gelip kendi hayallerini gerçekleştirebildiği bir yer. Belki çocuğa verilen özel önemin de sebebi bu. Çünkü bu hayat felsefesini devam ettirecek olanlar da çocuklar. Sadece Çarşamba'da değil, öteki semtlerin çocukları da kendilerine hazır sunulan hayatları yaşıyor. Büyüdüklere zaman da biri diğerine karşı öteki oluyor. Çöpler de işte bu hayatların en büyük delili.

TURUNCU SİĞARA KUTULARINI SAKLAYINIZ

iyi zıvana yaparım kime sorsan söyley
ve esrar zehrini almaz zihnini
kime sorsan söyley ağaçları biz öldürdük
ve kâğıtlar tanrının işi değil

kaç pencereyi sonuna dek açtın
boynunu kırdığın yer omzun değil
kurutulmuş zamanı yiyorsun gündüzleri
geceleri otomatik kefenin
içine girdiğin gövden değil

çekilişler ve iyi niyetler ormanı şehir
taştan döllenmiş kısmet
hamburgere katlanmış tatmin
katlandın ayrığına da inceliğin
dudağını bardaklara emzirdin

hakikat kerpiciyi dökerken bencilliğin
aşk tek devrimci eylemdir susuz içilir
dünyaya geleli öğrendiğin
göğü kucaklayacaksan önce görmelisin
sonra binaları artık yakmayacak mısın?

şimdi gözlerine bak, bir türlü konamayan kuş
aşık olan bilir ki madde yalan söyler
şarapla aşamadığın bir gölge oldu mu hiç?
ta ışktan önce
karıncalardan edindiğin

iyi zıvana yaparım kimseler bilmez
turuncu zıvanalar
yalnız emeceğin

kasığında açan kızıl gülü
babamın yatağında öpmek isterim

çağla günlerinde söyleyeceğim.

Mehmet Ali & Akşamsefası

CEHENNEM
ÖLÜNCE GİTTİĞİN YER DEĞİL
HERKEŞ GİDİNCE
KALDIGIN YER OLUR
BAZEN.

AYAKKABININ İÇİNDE
DİFACIK BİR TAŞ
OLMALI HER ZAMAN.
YÜRÜRKEN AYAK İNDA BİR HUZURSUZLUK
AKLINI DAĞITMAYA,
KAFANI TOPLANMAYA,
YERSİZ TAKINTI/LACA
OLUR HER ZAMAN.

Ötekilerin şanlı tarihi:

PARİS MAHALLESİ

A partmanların, metroların, alışveriş merkezlerinin ortasında bir başına kalmış gecekondunun penceresine vuran sarı ışık, sanki bizi içeriye davet ediyor. Bu gecekondun büyük bir yalnızlığı taşıyor sırtında ve duvarlarının arkasında eski bir hikâye saklıyor. İstanbul'un İngilizler tarafından işgalinden başlayıp, AVM'ler tarafından işgaline uzanan bir hikâye. Genelev kadınlarından, efsane kabadayılara, Mustafa Kemal'den, Adnan Menderes'e kadar pek çok insana hikâyesinde yer vermiş bu gecekondun bir zamanların anı şanlı Paris Mahallesi'nden geriye kalan son yer.

Paris Mahallesi ismi nereden geliyor

Paris Mahallesi işgal yıllarından sonra varlığını koruyup namını sürdürür. Yabancı askerlerin uğrak yeri olması sebebiyle buraya halk arasında şifreli bir şekilde "Paris Mahallesi" adı verilmiştir, bu isim işgalden sonra da yaşatılır. Buradaki kadınlar

İnsanların lanetleyip terk ettiği topraklar garibanın memleketi oluyor.

muayeneye gittiği günler bütün halk tarafından merakla beklenen gösterilere dönüşür. Perşembe günleri uygulanan zorunlu muayene sırasında genelev

kadınları saç saça baş başa kavgaya tutuşurken, şehrin farklı yerlerinden de şamatayı izlemeye gelenler vardır. Fakat bu genelevlere dadanıp, kadınlara aşık olan ve bütün servetini bu yolda yiyenler de vardır. Bazı rivayetlere göre sarhoş kadınların trenleri tutması ve olayın Mustafa a Kemal'in treni geçerken tekrar yaşanmamasın korkulduğundan, bazı rivayetlere göre de Adnan Menderes'in "Mezarlık karşısında böyle yer olur mu" demesi üzerine buradaki genelevler kapatılmıştır. Bölgede yaşayan kişilerin anlattığına göre 50'li yıllara kadar genelevler gizli bir şekilde Ayırlıkçeşme Sokak'ta faaliyet göstermiştir.

"Bu mahallenin hayaleti üstlerinde dolaşyor"

Hikâyenin buraya kadar olan kısmı aslında yalnızca Paris Mahallesi'nin adının nereden geldiğiyle alakalıdır. Çünkü Paris Mahallesi ismini yaşıtan, Ayırlıkçeşme Sokak'ta kurulan genelevler değil, genelevin kapanmasıyla yolun karşısına kurulan gecekondun mahallesidir. 50'li yıllarda başlayan sanayileşmeyle birlikte bölgede bir bir gecekondular biter. Hasanpaşa'daki hava gazı fabrikasından çalışanlar da Paris Mahallesi halkının çoğunluğunu oluşturur.

Son kurulan Paris Mahallesi'nin "teneke" denilen kısmı, Alevi ve Sünni Romanların birlikte yaşadığı,

olmuştur. Sonrasında sözü tekrardan Mehmet abiye bırakıyoruz: "Burada her telden gariban insan yaşırdı, doğal olarak garibanlığın olduğu yerde suç olduğu gibi, dayanışma ve dışarıya karşı birliktelik de olurdu," diyor. Bahçeye evden uzatılan sarı ampulün altında sohbet devam ediyoruz, "Burası çok farklı bir mahalleydi... Şehrin ortasında böyle gariban insanların yaşamasını istemediler. Sulukule'de olduğu gibi karnetleri susturdular ama bu mahallenin hayaleti üzerlerinde dolaşıyor."

"Kabadayılar burada saklanır, mahalleli polise vermezdi"

Mehmet abiyi bahçede dinlerken eskilerden Yusuf abi de konuşmaya dahil oluyor. Zamanında o da burada oturmuş ama belediye onları Küçükbakkalköy'e sürmüştü. "Buraya Romanların yerleşmesi bence genelev ve mezarlıkla idarenin kötüyü çıkmasıyla alakalı. İnsanların lanetleyip terk ettiği topraklar garibanın memleketi oluyor. Zaten İstanbul'da bütün Roman mahallelerine bak yanında mezarlık vardır," diyor Yusuf abi.

Paris Mahallesi'nin adının suçla anılmasının da yıkım üzerinde etkili olduğunu düşünüyorum, bu soruyu Yusuf abiye sorduğumda, "Paris Mahallesi kendi içinde birlik bir mahalleydi. Eskiisi için konuşuyorum, kabadayılar vukuat işledikleri zaman buraya sığınarlardı. Polis burada olduğuna bile bile alamazdı. Ama uyuşturucu, fuuş gibi suçları burada göremezdin. Devlete göre, en büyük suç fakirlik zaten şu hayatta," diyor.

Mehmet abinin gecekondusundan çıkıyorum. İngilizlerin postal sesleri, iş makinelerinin uğultusuna karşıyım zihnimde. İşgale doğru yürüyör ayaklarım çünkü işgal sürüyor. Kadıköy'ün eskilerinden Arif abinin dedikleri geliyor aklıma: "Eskiden zengin fakir aynı mahallede yaşırdı. Şimdi zengine ayrı fakire ayrı yer yapıldı."Yeni sistem yeni bir anlayışla bölge bölge ayırıyor insanları ve parası olmayan şehrin içinde kalmış emiyor.

Ayırıkçeşme'den Fenerbahçe Stadı'na giden yolun solunda göreceksiniz bu gecekonduyu. Aslında eskiden burada yol da yoktu, Ayırıkçeşme Mezarlığı'ndan başlayıp, yolun karşısına kadar her yer gecekonduymuş. Bunları şu aklınızda ön bilgi olarak tutun ben gecekondunun kapısını çalıyorum. Evin sahibi Mehmet abi sanki beni önceden bekliyor gibi, iki söylediği "Anlatacak çok şey var da hepsi yıkımlarla beraber taşın, toprağın altında kaldı oradan çıkartmak gerekir," oluyor.

Mehmet abinin söyleyeceklerine kulak vermeden Paris Mahallesi'nin kurdulduğu iki yillara gidelim.

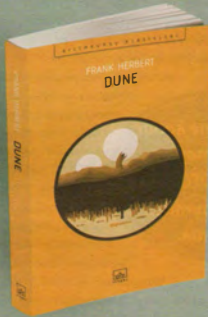
İngilizlerin genelev planı

Birinci Dünya Savaşı sona ermiş, Osmanlı savaştan mağlup olarak ayrılmıştır. İstanbul, işgal kuvvetlerinin postaları altında izlenmektedir. İstanbul düşman kuvvetleri tarafından işgale uğrayınca İngiliz, Fransız ve İtalyan askerleri diğer önemli bölgelerde olduğu gibi Kadıköy'e de yerleştiler. Kadıköy'de asayiş hizmetlerine de el atan işgal kuvvetlerinin askerleri bir süre sonra türlü taşkınlıklar yaparak bölgede yaşayan kadınlarla rahatsızlık vermeye başlar. Halkın tepkisinin büyüyüp bir isyana sebep olmasından çekinen İngilizler, Ayırlıkçeşme Sokak'ta askerler için genelev kurarak sorunu çözmek ister. Aslında İngilizler Galata'daki bütün genelevleri Kadıköy'e taşıma planı kurarlardı. Bu gerçek olmayan hayal, halk arasında dilden dilden anlatılırken bir şehir efsanesi olarak kalırsa da planın bir kısmı gerçekleşir. Ayırlıkçeşme Sokak'ta iki katlı, dar parseli evlerden oluşan bu sokağa İngilizler, Galata Zırfı ad Sokak'tan bazı kadınları getirip yerleştirir. Sokağın giriş çıkışlarına inzibatlar konulup sadece yabancı askerlerini içeri girmesine izin verilir.

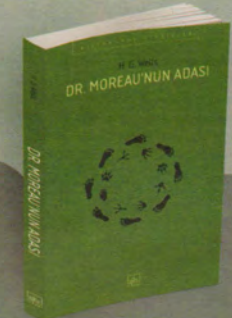

ithaki

BAŞKA DÜNYALARIN ŞARKILARI

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

"Yeterince ilerlemiş bir teknoloji, büyüden ayırt edilemez."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

www.ithaki.com.tr | internetsatisi: www.ilknota.com

twitter.com/ithakivavinlari

facebook.com/ithakiuavin

CanalDaBirim **DIYET**

ALAMUT-BERLİN-ODTÜ

1988 yılında okul açılmış, biz yine sonbaharı aynı bir güzellikte yaşanan ODTÜ Kampüsü'nde Güngör Dilmen'in *Hasan Sabbah* adlı oyununun provalarındaydık. Oyunu içimizdeki en yeteneklimiz Bülent Abla yönetiyor, yönetmen yardımcılığına da fizik öğrencisi ben yapıyordum. Pek ateşli gençlerdik. Birbirimizi döve döve, kira kira motive ederdik. Hatta içimizdeki en eli kükre gibi olana da 'teknik zorba' diye isim takmıştık. Hepimizi yeri geldiğinde döven, yeri geldiğinde seven Adanalı Ethem'di bu zorba. Çok sinirlenirse, ki bu "çok konuştunuz" gibi bir mazeretle de olabildi, ayağımdan sahnenin üstüne makaralı iple asardı. Hakkımızda, cezamıza razı gelirdik. Sonuçta idealist bir tiyatro topluluğuyduk.

Günümüzün hatta gecelerimizin büyük bölümünü mimarlık amfisinde oyun çıkararak, dedeince ederek, kostüm dikerek geçirirdik ama en önemlisi ateşli tartışıldık ama eğlenirdik de. Burada kabıma sığamayınca, o yaz meşhur Side Amfi Tiyatrosu'nda güneşin batışını seyrederken yanıma gelip, bendeki duygusallığı keşfeden Alman kız arkadaşımın, bana gönderdiği Batı Berlin'e bir haftalık uçak bileti kullanmak istedim. Hannalore'yi de özeleştirdim, daha internet çağı ufukta görülmediği için bana kâğıda yazılmış, üstüne çok sevdiğim parfümü şıkılmış mektuplar gönderirdi. Mektubu açar açmaz kokusu bütün odaya yayılırdı ve ne yalan söyleyeyim epey de etkili olurdu. Memlekette tuhaf bir özgürlük havası esiyor, Kürt realitesi açıkça ifade ediliyor, Cem Karaca memlekete geri geliyordu. Bana da tersine gitme şansı doğmuştu. Klıma çocukça ama dahiyane bir fikir geldi: Fizik bölümü öğretim üyelerinden Çağlar Hoca aynı zamanda oyun yazıyordu...

Çağlar Hoca'ya babamı okula getirme fikrimi söyleyince, hoca ısrarlarımaya dayanmamış "Tamam tamam getir," demişti. Durduk yere Berlin'de fizik konferansı davetini duyan babam şaşırmış, rahmetli bir taraftan gururlanmıştı. Babam bir devlet memuruydu, yıllarını Ziraat Bankası müdürü olarak geçirmiş hem bankasını hem devletini çok

seven bir sosyal demokratı. Babamı bölümdeki odasında kabul edip "Tabii efendim, bu Berlin'deki fizik konferansı çok önemli, Cengiz'de oradan davet aldı, gitmesinde büyük fayda var," dedikten sonra inanılmaz nezaket timsali babam "Hay hay hocam siz böyle söylüyorsanız bizim göndermek vazifemiz" türünden konuşmalar yaparken, Çağlar Hoca'nın 'lan bana ne yaptırın' bakışını unutamam.

Pan-amuçayla Batı Berlin'e uçarken yüzümde müstehzi biraz da haylaz sırıtsı vardı. Bir hafta meşhur Kreuzberg mahallesinde gezmim tozudum. Tam da duvarın kenarında bir mahalle olduğu için biraz varoş, havallı daha çok bizimkilerin ve Alman entelektüel, anarşist otonom grupların yerleştiği bir mahalleydi. Kız arkadaşım da sanatçıydı, Doğu'dan Batı'ya kaçmış bir Alman'dı. Beni aklımın uçtuğu, fiziksel tiyatroya asırı yüklenmiş uçuk kaçık oyunlara götürmüş, yine zamanına göre son derece avangard moda showlarına katılmış, konserlere gitmiş, Berlin'de altıncı günümde sanırım, duvarın kenarında yürüyüş yaparken doğudaki gözetleme kulesinde askerle göz göze gelmiş, kız arkadaşım eski fotoğraf makinesiyle, benim duvarın kenarında tek kare fotoğrafımı çekmişti. Ben zaten duruma sinir olduğum için bu gereksiz duvarın önünde ateşli sosyalist bir genç olarak fotoğrafı almak hiç hoşuma gitmemiş, günün geri kalanında söylenmişim. Hatta

son gün Türkiye'ye dönerken bile "dir dir" o fotoğraftan konuşuyordum ve hiçbir şekilde duvarın önünde ki o fotoğrafı bana göndermemesi gerektiğini söyleyip duruyordum.

ODTÜ'ye dönünce, *Hasan Sabbah*'a kaldığımız yerden devam ettik. TRT'deki *Kurtuluş* dizisinden kalma kaftanları, kostümleri alıp, seyirciyi ikiye yaran bir dekoru ODTÜ atölyelerinde yaptırarak Oyun ses getirmiş iyi de eleştiriler almıştık. Hannalore bana duvarın önündeki fotoğraf hariç diğer fotoğrafları göndermiş, babam beni fizik konferansına gönderebildiği için gururlanmış, her yıl yaptığımız ODTÜ Tiyatro

**Dünya âleme ne kadar
lafını sakınmayan
pervasız ODTÜ'lü
gençler olduğumuzu
göstermiştik.**

Şenliğini organize edip, hepsinin sonunda ateşli tartışmalar yapıp, kâpler kırıp, dünya âleme ne kadar lafını sakınmayan pervasız ODTÜ'lü gençler olduğumuzu göstermiştik. Yazın Kaş'ta Hannalore'yle güzel bir tatil geçirmiş, doğaya, denize doymuştuk. Okul açıldığında biz bölümlerimize yine gitmiştik, Mimarlık amfisi önündeki cımlerde

yayılmış, ateşli ateşli yeni sahneleyeceğimiz oyunu konuşuyorduk. Önünde kızgın kızgın yürürken beddua ettiğinden midir nedir, ertesi yıl duvar yıkılmasın mı!! Birleşmiş Berlin'e tam 27 yıl bir daha ayak basmadım, milletin delirmiş gibi ellerine ne geçirilirse vura vura duvarı yıkmalarını TV'den izledim. 4-5 yıl sonra utana utana Hannalore'den o fotoğrafı istedim, tarihe tanıklık eden bir belge haline gelmişti artık. Berlin'e bu yılın Ocak ayında 'Bana Masal Anlatma' filminin galası için gittik. Tam 27 yıl sonra, duvarın önünde kafam Alamut kalesi, tutkulu aşk, memleket meseleleri, kaybedilen hayatlar, cıva gibi gençliğim arasında gitti geldi. Hiç bir şey eskisi gibi değildi. Duvar da eski duvar değildi, sadece bir kısmını turistik atraksiyon olarak bırakmışlardı. Önünde neşeli neşeli çocuklar selfie çekiyordu. Burak (Aksak), "Abi niye öyle daldın gittin," deyince, sadece "yok bir şey" diyebilirdim.

SUR'DAN MEKTUP

Sabah hava almak için balkona çıktığımda rüzgâr Suriç'inden yükselen gri siyah dumanları üzerime üfledi. Sabahın nasıl olacağı geçeden belliydi. Patlama sesleri gece boyunca neredeyse hiç susmamıştı. Sabah ilk isimiz haberleri dinlemek olduğu için sokağa çıkma yaşağının olduğu Suriç'te içinde iki eve bomba düştüğünü ve yaralıların olduğunu öğrenmemiz uzun sürmüyor.

Yeni güne güzel başlamak gibi dertlerimiz yok ama her gün ölüm haberleri alırken insanın çocuğunu okula göndermesi, işe gitmesi, içini oyan histerik krizlerini yansıtmamaya çalışması nedir? Bunu ne kadar sürdürebilir? Öğretmenlik yaptığım okulla Suriç arasında bir cadde var. Sınıfların neredeyse yarısı boş. Yoklamada olmayan öğrencilerinin başlarına neler geldiğini merak ediyorum. Sınıftakilere geçen hafta verdiğim testi neden çözmediklerini sormuyorum. Evlerinde kalamadıklarını biliyorum. Bazıları kurtarabildikleri eşyalarını alıp akrabalarının evine taşınıyor. Sormasam da anlatmak isteyenler var; evde tam

Bir soru çözüyoruz, bir patlama oluyor. Bir tane daha çözüyoruz bir patlama daha oluyor.

yirmi iki kişiyiz diyor Mizgin, ben mutfakta yere serdiğim battaniyeyi üzerinde yatıyorum. Servan, fırından ekmek almaya giderken başından vurulan Helin'in akrabası olduğunu söylüyor. Bir yanıt arıyorum. İçinde bulunduğumuz şiddet kuyusuna rağmen ders anlatmaya, soru çözmeye çalışmak normal midir? Bir soru çözüyoruz, bir patlama oluyor. Bir tane daha çözüyoruz bir patlama daha oluyor. Duruyorum. Yine attılar diyor çocuklar, ben yine attılar diyorum. Hangi sesin hangi silahtan çıkmış olabileceği tahminlerini söylüyorlar. Bu çocukların ruh sağlıkları nasıl korunur? Öğretmenleri sözde hizmet içi eğitime çağırarak can güvenliklerini sağlamaya çalışan Milli Eğitim'imiz için korunması gereken sadece öğretmenler oluyor. Bu durum yüzlerce öğrenciyi kendini gözden çıkarabilir hissettiriyor. Değer duygularını zedeleyor. En iyi okulunda gerekirse yatılı olarak hızlandırılmış eğitimle telifi edileceği söyleniyor. Çocukların içlerinde yerinden oynayan bir şeyler var. Bunı nasıl telifi edeceksiniz, bilmek istiyorum.

Teneffüste öğretmenler odasında İMC TV'nin başındayız. Çayın yanında sıcak bir poğaça yiyecek olsak birbirimizden utanıyoruz. Şu halde midemizi düşünüyüz diye suçluluk hissediyoruz. Yazmaya okuldan çıkarken diye devam etmem gerekir aslında ama bu doğru olmaz. Çünkü okuldan çıkmıyoruz; kaçıyoruz. Evet, son dersin bittiğini bildiren zil çaldığı anda öğretmenler, öğrenciler, idareciler hepimiz okuldan hızla kaçıyoruz. Hava karardığında yapılacak en doğru şey mümkün olduğunca hızla evinize kaçmaktır. Evlerimizin yeterince güvenli bir yer olmadığımız bilsek de, yine de.

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!

yayınları

"18 Saat bir cüretin romanı. Hem konusu hem de anlatım biçimiyle. Üstelik bir çeşit manifesto. Tam tavsiyelik."

- TUNA KİREMİTÇİ

"Son yıllarda okuduğum en entelektüel macera romanı... Karakterlerini hayatın içinde seçmekle birlikte onları zaaflarına rağmen kahramanlaştıran sürprizli bir yazar... Nefes kesici bir geri sayım... Her tik tak ölüme doğru uzanan bir tehdit... İstanbul'un orta yerinde bir konsolosluk baskını ve hayatta kalma umudunu gidererek yitiren bir grup insan... İşin ilginç yanı bunca gerilimli bir hikâyenin içinde İttihat ve Terakî'nin gizli tarihi, Çorum olayları ve Gezi Parkı direnişi muazzam bir anlatımla öykünün peşi sıra akıyor fonda... Deha ve ustalık sahibi bir kurgu."

- KUTLUKHAN PERKER

"Erotizmin cesur ve cömert olduğu kadar doğal ve gerçekçi yazılabilmesi çok etkileyici... Kadın ve erkekten duygusal çözümlerini hikâyesine inceliklerle işleyen, şairi ve merak uyandırıcı bir yazarın marifeti bu. Duygusal derinlikli erotizm, romana eşsiz bir keyif katıyor. Akılda kalmaktan ziyade his yaratmakta iddialı gibi... Kesinlikle bir kez daha okumak isteyeceğim kitaplardan biri..."

- BARBAROS ŞANSAZ

"Hikâyesi 18 saat içinde başlayıp biten kitap Teşkilat-ı Mahsusa'yı en iyi anlatan romanlardan biri... İçindeki seks sahneleriyle de fazlasıyla sert."

- CENGİZ SEMERCİOĞLU

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akgamsefasi

www.destekyavini.org

facebook.com/DestekYavinevi

twitter.com/destekyavini

instagram.com/destekyavini

Feminist Kapanış

Kadınların vücudu bir şekilde herkesi ilgilendiriyor, toplum kadın bedeni üzerinden sürekli olarak fikir belirtmeyi kendine hak görüyor.

Bu sayımda gözüme çarpanlar aynı başlıkta toplanabilecek örnekler oldu tesadüfen. Belirli davranış, giyiniş, duruş kalıplarının kadınlarla dayatıldığına her gün şahit oluyoruz. Bu dayatmaya maruz kalıyoruz. Gazetelerde, televizyon programlarında, akraba toplantılarında ve arkadaş buluşmalarında, sevgiliyizle sinemaya gittiğimizde kısaca her yerde kadınların karşısına çıkan bir şey bu. Bu sayfayı yazma sebebim de her yerde karışmaya çıkan bu dilden kaçamayan Bavul'da bunları göstermekti zaten.

Eskiye göre özellikle sosyal medyada fark edilen bir değişim var, insanlar eril dil kullanımına karşı daha duyarlılar. Ataerkil sistemin, güzelliik standartlarının, ahlak standartlarının kadına bir gereklilikmiş gibi gösterilmesi daha çok tepkiyle karşılanıyor. Ama bazen oldukça kişisel bir ifadeymiş gibi söylendiğinde dikkatten kaçabiliyor da. Örneğin bu ayki Bavul'da bir yazar "Hafif tombalak bir kadını, yine de şenlik giysilerini giymiş, gözünün altına belli belirsiz bir sürme çekmişti," diye yazıyor. Kadınların vücudu bir şekilde herkesi ilgilendiriyor, toplum kadın bedeni üzerinden sürekli olarak fikir belirtmeyi kendine hak görüyor. Bunun yanında da "hafif tombalak" kadınların, "yaşını başını almış" kadınların istedikleri gibi giynmelerini, makyaj yapmalarını araya bir "yine de" söz öbeği koyarak hoş görüyor –belki de görmüyor ve özellikle belirtiyor. "O bacaklara rağmen tayt giymiş" gibi cümlelerle üretilmiş güzelliik kalıpları bir kabul gibi sunulurken, bu kurallara göre giynmek (ya da davranmak, makyaj yapmak vs.) bir zorunlulukmuş gibi gösterilebiliyor.

Buna bir örnek de Ocak sayımın bir başka öyküsünden. "Kadınlar niye bu kadar abartır makyajı. Yüzlerini şantiyeye çeviriyorlar. Şantiye. İnşaat. Demek bu insanlar katlanmıyorlar da seviyorlar inşaatları. Makyaj gibi." Özellikle makyaj konusunda bir feminist olarak bir sürü şey söyleyebilirim. Çünkü makyaj, biçimi zamana göre değişmekle birlikte, kadınların yapmalarının gerekli olduğu toplum ve sistem tarafından bildirilen bir "güzelleşme" yolu. Bakımsız görünmemek, göz alı torbalarını saklamak, elmacık kemiklerini biraz daha çıkık göstermek vb. için makyaj yapılmalıdır. Çünkü "güzel" görünmek zorundasın. Ama çok da abartmamalısın. "O ne Mehmet Ali & Aşkamsesasi

canım, badana boyaya başladın herhalde" yorumları gelir hemen arkasından sonra. Aslında her durumda olduğu gibi kadınlarla birileri –ki erkek olması oldukça muhtemel- neyin, nasıl ve ne ölçüde yapılması gerektiğini açıklıyor.

Bazen de bir kadın "karma bir ortamda kadınların rahat eğlenebilmesi pek mümkün değil," diyor. Bu zamanında çıkan pembe metrobüs tartışmasını anımsattı bana. Kadınlar metrobüste yaşanan tacizlerden şikâyetçi olduklarında sunulan çözümlerden biriydi pembe metrobüs. Bu sadece kadınların binebileceği bir metrobüs olacaktı, "karma olmayan bir ortamda" kadınların daha rahat yolculuk edebileceği düşünülüyordu. Tacizi önlemekten kadınların "karma olmayan" mekânlara hapsedilmeye çalışılmasının yanlış olduğunu belirtmek bu fikre karşı çıktığımızda da sonuçlarına katlanmamız gerektiği söylenmişti. Üstü kapalı bir biçimde, pembe metrobüsü kabul etmeyen sen, bu toplu taşıma aracında taciz edilersen ses çıkarmaya hakkın olmaz demek gibi bir şeydi bu. Üstte örnek olarak verdiğim cümle de buna benziyor. Kadınlar, kendilerini belirli yerlere, kapalı kaplıların, hiçbir göze izin vermeyecek şekilde çekilmiş kalın perdelerin ardına hapseden, seslerini kısan, istedikleri gibi olmalarına izin vermeyen fikirlerle her gün karşılaşılıyor.

Son olarak da "Yeni yılda çocuk yapsanıza? Yapamıyorsanız, koruyucu aile olsanıza?" diyen yazımızın bana hatırlattığı, çocuk büyüten heteroseksüel çiftler hakkında daha önce okuduğum bir araştırmayı sizinle paylaşmak isterim. Boğaziçi Üniversitesi, Hürmanist Büro ve Frekans Araştırma tarafından yürütülen Türkiye'de 0-8 Yaş Arası Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'na göre Türkiye'de babaların çocuk bakımına en büyük katkısı yüzde 27,8 oranında "birlikte gezme" ve yüzde 27,8 oranında da "çocukla oynamaya" alanlarına oluyor. Araştırmayı internette ücretsiz PDF olarak Arşivi - <https://rantev.org> - li seneler!

Gerisi sende

Öyküyü tamamla - @bavuldergi Etiketle - Paylaş

Ağamaları şeref çok geç gelirdi. Gelmediği zaman da toplardım tezgâhını, atardım içeriye, Köprüaltı'na gidip parasını verirdim şeref'e. Bu sırada şeref'in tezgâhında bir tane Led Zeppelin plâğı var. Uzun süre o plâğı istedim, vermedi. Çalmakla tehdit ettim ama bir taraftan da içim el vermiyordu. Bir zaman sonra plâğı çok az bir paraya verdi. Bunun karşılığında da "artık sen bakarsın bu tezgâha" dedi. Eyvallah dedim. Plakları ve dergileri bana verdi. Ben baya bildiğin şeref Holding'in iki markasından sorumlu adam oldum.

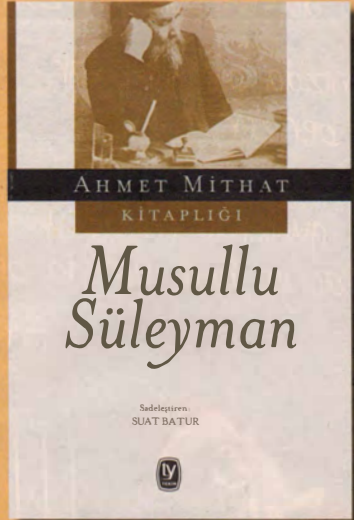
Yazan: Nejat İşler ve

İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektaş
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kaya
Görsel Yönetmen: Doğan Ayaz Editörleri: Enrah Serbes, Barış İnce, Esra Tamlıllı, Zihni Başarar, Duygu Temel, Can Binalı Aydın Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sönsöz: Gizem Çitak İletişim: iletisim@bavuldergi.com
reklam@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
Baskı: APA INPRINT Basım San. Tic. A.Ş.
Tel: 90212 798 28 40 / Faks: 90212 798 20 63
Adres: Hadımköy Mahallesi 434 Sokak No:3 34555 Arnavutköy
İstanbul / TÜRKİYE Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

09.09.2023 - 13 Eylül yayın süresi yayındır.

f/bavuldergi i/bavuldergi t/bavuldergi

TEKİN YAYINEVİ

yırtarak geçiyor kalbimizden
hayatı da törpüleyen zaman

BAVUL

şuramızda bir şey var
acıya benzer
umuda benzer
böyle günlerde her şey
hem acıya, hem umuda benzer

Arkadaş Zekai Özger

